

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma 2021-2030

Suunnitelmaselostus

LUONNOS 10.11.2020

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma 2021–2030

Julkaisija:	Helsingin kaupunki / kaupunkiympäristön toimiala / Maankäyttö ja kaupunkirakenne / Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu
Vastuuhenkilö:	Johanna Himberg, Helsingin kaupunki, puh. xxx
Teksti:	Sitowise Oy, Marja Oittinen, Aino Karilas, Samu Uusimaa, Laura Turunen Helsingin kaupunki, Johanna Himberg, Tiina Saukkonen
Taitto:	Sitowise Oy, Laura Turunen
Kartta-aineistot:	Helsingin kaupunki
Valokuvat ja kartat:	Valokuvat: Sitowise Oy ja Helsingin kaupunki Kartat: Sitowise Oy ja Helsingin kaupunki

Julkaisija | Helsingin kaupunki / kaupunkiympäristön toimiala

Kannen kuva | Sitowise Oy

Paino | Grano Oy

Painosmäärä | 50 kpl

ISBN | (verkkoversio)

ISBN | (painettu versio)

ISSN | (verkkoversio)

ISSN | (painettu versio)

Helsinki

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma 2021-2030

Suunnitelmaselostus

Kaupunkiympäristön julkaisuja 20xx:xx

Sisällysluettelo

1 YLEISTEN ALUEIDEN SUUNNITELMAN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET	7
2 MALMIN JA PUKINMÄEN YLEISTEN ALUEIDEN SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT JA MENETELMÄT	9
2.1 Suunnittelualue	9
2.2 Suunnitelman laatimisen vaiheet	12
2.2.1 Yleisten alueiden suunnitelman vuorovaikutus	12
2.3 Alueen suunnittelutilanne	12
2.3.1 Keskeisiä strategisia suunnitelmia	12
2.3.2 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet	19
2.3.3 Edellisen yleisten alueiden suunnitelman toteutuminen	20
2.4 Kulttuuriympäristöt	21
2.5 Kaupunkiluonto	23
2.5.1 Luontoarvot ja rauhoitetut luontokohteet	24
3 YLEISTEN ALUEIDEN TARVEKARTOITUS JA SUUNNITELMA	27
3.1 Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma	27
3.2 Verkostotavoitteet	28
3.2.1 Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitit	28
3.2.2 Viheralueiden palvelut	30
3.2.3 Ekologisten verkostojen kehittämisen tavoitteet	32
3.3 Toimenpidetarpeet	40
3.3.1 Katualueet	40
3.3.2 Viheralueet	42
3.3.3 Luonnon- ja maisemanhoito	43
3.3.4 Hoitoluokkien muutostarpeet	51
3.3.5 Jatkoselvitys- ja muut suunnittelutarpeet	53

4 HANKE-ESITYKSET	55
4.1 Hankkeiden valinnan perusteet	55
4.2 Hankkeiden kuvaukset	56
4.2.1 Longinoja ♥ Vantaanjoki	56
4.2.2 Malmin kirkkopuiston peruskorjaus	58
4.2.3 Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin peruskorjaus	59
4.2.4 Ala-Malmin puiston peruskorjaus	61
4.2.5 Viheralueiden palveluiden kehittäminen	63
4.2.7 Malminkaaren jalkakäytävän ja pyöräilyväylän kunnostus	66
4.3 Hankkeiden rahoitustarve	67
LÄHTEET	68
LIITTEET	68
KUVAILELLEHTI	69

Kuva 1. Malmin kirkkokuisto on laaja metsäinen viheralue, jossa on kookasta puustoa.

1 YLEISTEN ALUEIDEN SUUNNITELMAN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET

Yleisten alueiden suunnitelmat, , edelliseltä nimeltään aluesuunnitelmat, ovat kaupunkiympäristön strategisen ja toimenpiteisiin tähtäävän suunnittelun työväline yleisillä alueilla. Yleisillä alueilla tarkoitetaan Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan hallinnassa ja ylläpidossa olevia katu-, aukio-, tori- ja viheralueita. Yhtä tai useampaa kaupunginosaa koskevat yleisten alueiden suunnitelmat laaditaan noin kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Yleisten alueiden suunnitelmissa ei käsitellä koulujen ja päiväkotien pihvoja, sillä ne kuuluvat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulle. Liikuntapuistot ja lähiliikuntapaikat taas ovat pääsääntöisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vastuulla. Yleisten alueiden suunnitelma ei myöskään käsittele maankäytön suunnittelua, kuten asemakaavoitusta.

Tämä yleisten alueiden suunnitelma on laadittu Malmin ja Pukinmäen kaupunginosien alueelle kymmenvuotiskaudelle 2021-2030. Suunnitelmaselostuksen lopussa olevalla kuvailulehdellä on esitetty tiivistelmä yleisten alueiden suunnitelman sisällöstä

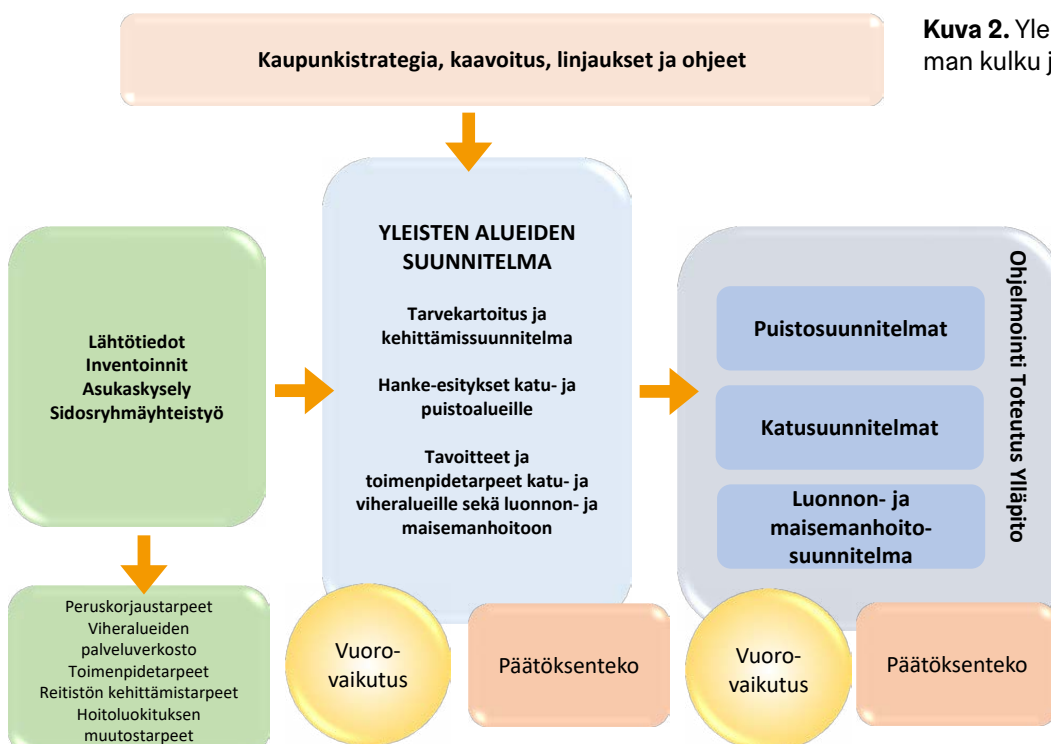
Yleisten alueiden suunnitelman taustana on Helsingin kaupungin arvojen ja strategisten tavoitteiden mukainen alueiden kehittäminen sekä yleisten alueiden käytettävyyden, kaupunki- ja maisemakuvan sekä viihtyisyyden parantaminen. Suunnitelmassa nostetaan esiin alueiden erilaiset ominaispiirteet, joita kehitetään, ylläpidetään ja vahvistetaan. Tavoitteena on tukea suunnittelualueen kehitystä sen omista lähtökohdista ja tunnistaa alueen myönteistä kehitystä tukevat toimenpiteet. Suunnitelma laaditaan vuorovaikutteisesti kaupunkilaisten kanssa.

Yleisten alueiden suunnitelma koostuu suunnitelmaselostuksesta, sekä sen liitteinä olevista vuorovaikutusraportista, aluekorteista sekä suunnitelma- ja tee-

makartoista. Suunnitelmaselostuksen sekä liitteiden pohjalta kaupunkilaiset ja päättäjät saavat kokonaiskuvan alueesta, suunnittelualueen kehittämistarpeista, sekä yleisten alueiden suunnitelman laatimisen vaiheista. Yleisten alueiden suunnitelma esittää yleisten alueiden tavoitetilän ja kehittämissuunnitelman.

- Suunnitelmaselostuksessa kerrotaan tehdystä yleisten alueiden suunnittelutyöstä sekä sen työvaiheista. Selostuksessa kuvataan yleisten alueiden tavoitetilä, sekä esitetään yleisten alueiden suunnitelman voimassaolokauden 2021-2030 aikana edistettävät tärkeimmät strategisen kehittämisen painotukset sekä tavoitteelliset kunnostus-, peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet kustannuslaskelmineen.
- Suunnitelmaa toteutetaan kaupungin taloudellisen tilanteen puitteissa.
- Vuorovaikutusraportissa esitetään kuvaus suunnittelutyön aikaisesta asukkaiden ja asukasjärjestöjen osallistamisesta, yhteenveto yleisten alueiden suunnitelman valmisteluajana saadusta palautteesta sekä vastineet palautteisiin aihepiireittäin.
- Aluekorteissa kuvataan suunnittelualueen osa-aluekohtaiset ominaispiirteet sekä pitkän aikavälin tavoitteet.
- Lisäksi suunnittelutyön aikana tuotetaan ja kerätään toimialan tarpeisiin yleisiä alueita koskevaa kuntotietoa, toimenpidetarpeita sekä verkostotarkasteluja.

Yleisten alueiden suunnitelman kulku osana kaupunkiympäristön toimintaa on kuvattu oheisessa kaaviossa Yleisten alueiden suunnitelman kulku ja seuraavat työvaiheet. Yleisten alueiden suunnitelmaa toteuttavat työvaiheet, kuten luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelma, laaditaan yleisten alueiden suunnitelman hyväksymisen jälkeen.

Kuva 2. Yleisten alueiden suunnitelman kulku ja seuraavat työvaiheet.

Kuva 3. Longinoja on meritaimenen elinympäristö.

2 MALMIN JA PUKINMÄEN YLEISTEN ALUEIDEN SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT JA MENETELMÄT

2.1 Suunnittelualue

Yleisten alueiden suunnitelman suunnittelualue sijaitsee Helsingin koillisessa suurpiirissä. Suunnittelualue käsittää pääasiassa Malmin (38) ja Pukinmäen (37) kaupunginosat, pois lukien Malmin kaupunginosasta Malmin entisen lentokentän ja Tattariharjun sekä Pihlajamäen ja Pihlajiston alueet, sekä Pukinmäen kaupunginosasta Savelan alueen. Tapaninkylän (39) kaupunginosasta suunnittelualueeseen kuuluu Tapanilan osa-alueen radan ja Fallkullan välinen osa. Suunnittelualue rajautuu lännessä Vantaanjokeen ja idässä Malmin entisen lentokentän alueeseen. Pohjoisessa suunnittelualueutta rajaa Tapanila ja etelässä Pihlajamäki. Suunnittelualueutta halkoo lounaiskulmassa Kehä I sekä alueen keskellä lounaasta koilliseen kulkeva päärata.

Yleisten alueiden suunnitelma käsittää suunnittelualueen yleiset alueet, eli Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan hallinnassa ja ylläpidossa oleviat katu-, aukio-, tori- ja viheralueet, sisältäen rakennetut ja luonnonmukaiset viheralueet, sekä katualueiden katuvihreän. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on yhteensä noin 636 hehtaaria.

Suunnittelualueella on:

- kaavoitettuja viheralueita 222 hehtaaria
 - rakennettuja puistoalueita 32 hehtaaria
 - niittyjä ja maisemapeltoja 80 hehtaaria
 - taajamametsiä 74 hehtaaria
- kaavoitettuja katualueita 108 hehtaaria
 - ajoratoja 39 hehtaaria
 - katuvihreää 27 hehtaaria
- kaavoitettuihin viher- ja katualueisiin sisältyviä jalankulku- ja pyöräilyreittejä 39 hehtaaria

Suunnittelualueen laajimmat yhtenäiset viheralueet sijoittuvat alueen joki- ja purolaaksoihin, Vantaanjoen sekä Longinojan ympäristöön. Yhtenäisiä metsäalueita sijaitsee Fallkullan kartanoalueen sekä Seppämestarintien reunavyöhykkeen lisäksi alueen korkeimmilla kohdilla, Pukinmäen läntisillä selännemetsillä sekä Sepänmäen alueella. Maaston korkeusasema vaihtelee Vantaanjoen rannan noin +8 metristä (N2000) paikoitellen lähes +40 metriin (N2000) metsäisillä mäki- ja kalliialueilla.

Yleisten alueiden suunnitelman tarkasteluihin on otettu mukaan myös ulkopuolisia alueita, jotka vaikuttavat suunnittelualueeseen ekosysteemipalveluiden sekä palveluverkoston toimivuuden ja käytettävyyden näkökul-

masta. Tarkastelualueet sijoittuvat suunnittelualueutta sivuavan Helsingin viheralueille Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelman (2018-2027) ja Oulunkylän ja Maunulan aluesuunnitelman (2020-2029) rajausten sisällä, ja käsittävät verkostollisia viheralueita, pienvesien osavalmu-alueita ja tärkeitä katualueita.

Suunnittelualueella on arvo- ja suojelukohteita, kuten muinaisjään-nöksiä, rakennettua kulttuuriympäristöä sekä asemakaavassa suojeltuja rakennuksia ja alueita. Suunnittelualueen merkittävimpiä arvokohteita viherympäristön kannalta ovat Fallkullan kartanoympäristö sekä Longinojan laakso, joissa sijaitsee tärkeitä kulttuuriympäristöjen lisäksi arvokkaita luontokohteita. Vantaanjoen ja Longinojan vesistöt luovat alueelle erityisen ominaisleiman. Merkittäviä arvokohteita rakennetun kulttuuriympäristön kannalta ovat valtakunnallisesti merkittävät RKY-kohteet, Malmin vanha asema ja Ormusmäen linnoituslaitteet.

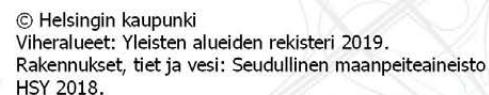
Suunnittelualueen sisällä yleisten alueiden luonne vaihtelee suuresti: pääradan varren asemanseutujen tiivis kaupunkiympäristö eroaa huomattavasti vain muutamman sadan metrin päässä aukeavista laajoista ja avarista viheralueista. Alueella sijaitsee sekä kerrostalovaltaisia asuinalueita, että luontoalueiden syleilyssä sijaitsevia pientaloalueita.

Suunnittelualueelle osuvat pääradan asemat ovat Pukinmäki, Malmi ja Tapanila, joilla kullakin on oma luonteensa. Malmi on yksi Helsingin aluekeskuksista. Se toimii alueen työn, kaupan ja palveluiden keskuksena, Pukinmäen ja Tapanilan painottuessa asumiseen. Pukinmäki on kerrostalovaltainen alue, kun Tapanilassa jopa aivan aseman vieressä on lähinnä pientaloja, suurempien kerrostalojen sijoittuessa käytännössä vain radan itäpuolelle.

Asemien läheiset kerrostaloalueet ovat rakentuneet pääosin samanaikaisesti, pääasiassa 1970- ja 1980-luvuilla, mutta osin myös 1960- ja 1990-luvuilla. Suunnittelualueelle tyypilliset pientaloalueet ovat iältään monimuotoisempia, vanhimpien rakennusten ollessa 1900-luvun alkuvuosikymmeniltä. Alueelle sijoittuu jonkin verran myös 2000-luvulla rakentuneita asuinkortteleita ja -rakennuksia.

Malmin ja Pukinmäen peruspiireillä asuu yhteensä 37 816 asukasta (2019/2020 vuodenvaihteen tietojen mukaan), työpaikkoja on lisäksi yli 13 000 (1.1.2017 tietojen mukaan). Väestöennusteen perusvaihtoehdon mukaan seuraavan kymmenen vuoden aikana asukasmäärä tu-

☐ Suunnitelman raja

1. Pukinmäen rantapuisto
2. Bockinpuisto
3. Sinimetsä
4. Närepuisto
5. Sunilanpuisto
6. Säveltäjänpuisto
7. Aarne Laitakarin puisto
8. Erkki Melartinin puisto
9. Kuismapuisto
10. Maasalonpuisto

11. Myrttipuisto
12. Murattipuisto
13. Puimuripuisto
14. Malmin kirkkopuisto
15. Anianpellonpuisto
16. Tyynelänpuisto
17. Jermupuisto
18. Kukankeittäjänpuisto
19. Laidunpuisto
20. Taimipuisto
21. Heinäpellonpuisto
22. Kotinummenpuisto

23. Örskinpuiſto
24. Sananjalka
25. Tiilentekijänmäki
26. Joutsenpuiſto
27. Ojanvarsipuiſto
28. Fallkullanpelto
29. Sven Grahnin puiſto
30. Ormusmäki
31. Teeripuiſto
32. Pekanpuiſto
33. Pekanraitinpuiſto
34. Ala-Malmin puiſto

35. Filpuksenpuisto
36. Lallinpuisto
37. Sepänmäenpuisto
38. Longinojanpuisto
39. Kestiekievarinpuisto
40. Yrjölänpuisto
41. Karvaispolku-Okapolku
puistikko
42. Kalliopuisto
43. Ruotumestarinpuisto
44. Tapperinpuisto
45. Karvaismäen aluepuisto
46. Sepänmäen etelämettä

10 Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma 2021–2030

lee nousemaan erityisesti Malmin peruspiirillä, väestön lisääntyessä noin neljällä tuhannella henkilöllä vuoteen 2029 mennessä. Nopean kasvun ennusteen mukaan puolestaan väestö tulisi lisääntymään jopa reilusti yli viidellä tuhannella henkilöllä. Vaikka yleisten alueiden suunnitelman suunnittelualue onkin peruspiirien alueita pienempi, Tapanilan ja Tapaninvainion ollessa luvuissa mukana, luvut antavat osviittaa suunnittelualueen katu- ja viheralueiden nykyisistä sekä tulevista käyttäjämääristä.

Osa-alueet

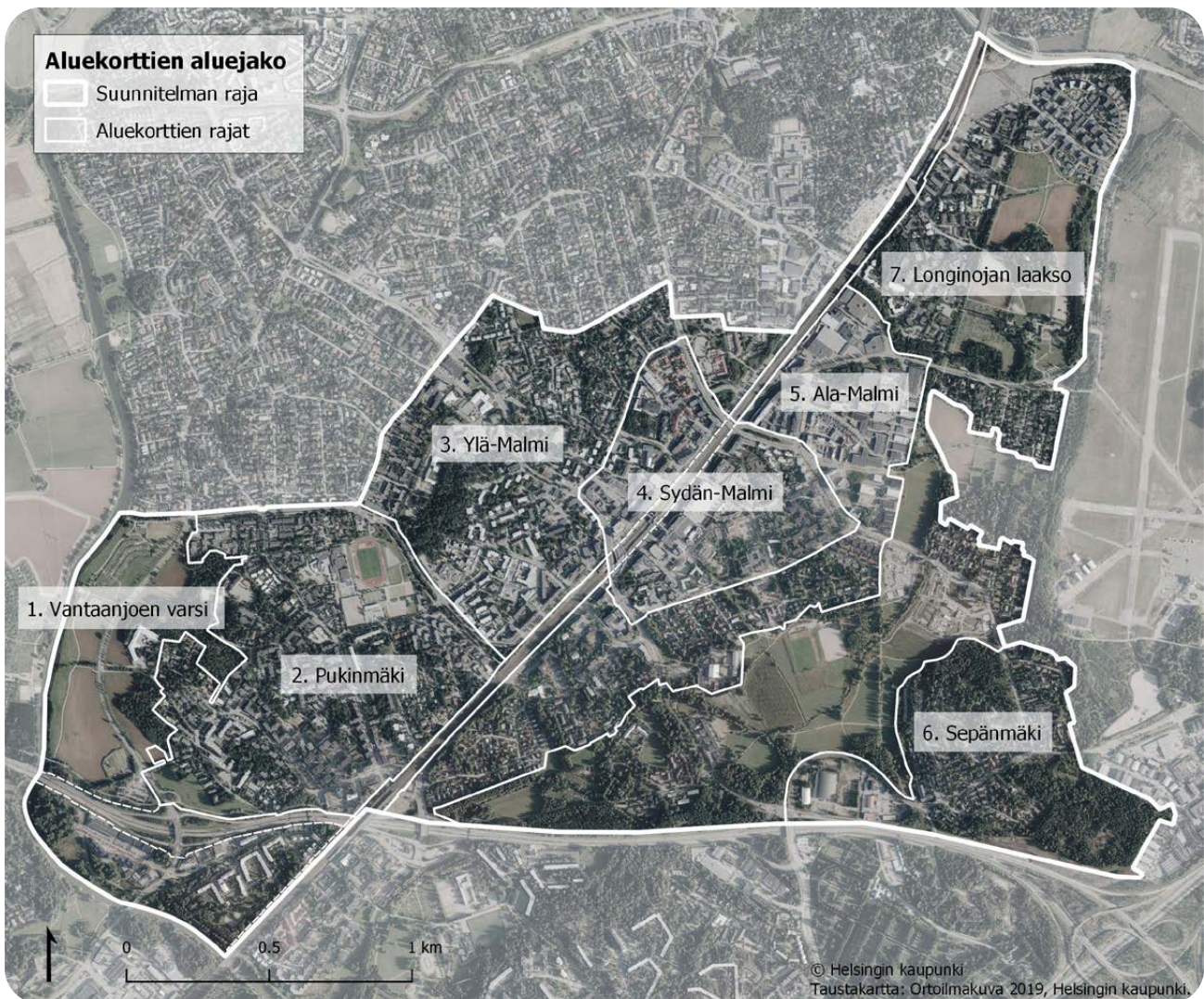
1. Vantaanjoen varsi
2. Pukinmäki
3. Ylä-Malmi
4. Sydän-Malmi
5. Ala-Malmi
6. Sepänmäki
7. Longinojan laakso

Osa-alueet ja aluekortit

Suunnittelualueelta on yleisten alueiden suunnittelma-työssä tunnistettu seitsemän erityyppistä osa-alueita. Osa-aluejako perustuu erityisesti maisema- ja kaupunkirakenteen ominaispiirteisiin, kuten topografia, pohjaolosuhteet, maankäyttö, kulttuurihistoria, pääasialliset tyylipiirteet ja rakentamistapa, suojeluarvot, mitoitus tai strategiset tavoitteet.

Kehä I ja päärata on jätetty osa-aluejaon ja varsinaisen suunnittelualueen ulkopuolelle. Niiden muodostama estevaikutus on kuitenkin huomioitu suunnittelmassa laadittaessa.

Osa-alueista on laadittu aluekortit, joiden tavoitteena on kuvata tiiviisti alueen perustiedot, yleisten alueiden säilytettävät ja kehittävät ominaispiirteet sekä pitkän aikavälin tavoitetila yleisille alueille. Niille osa-alueille, joilla on paljon lähivirkistys- ja puistoalueita, on lisäksi laadittu maisemanhoitotavoitteet. Maisemanhoidon tavoitetilan määrittelyn lähtökohtina ovat alueen kulttuurihistoriallisia arvoja, maiseman ominaispiirteitä ja ekosysteemipalveluja säilyttävät ja ekologisia verkostoja kehittävät tai palauttavat toimenpidetarpeet.

Kuva 5. Aluekorttien aluejako.

2.2 Suunnitelman laatimisen vaiheet

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma laadittiin pääosin vuoden 2020 aikana. Yleisten alueiden suunnitelmatyö aloitettiin lähtötietoaanalyysillä ja verkostokarttojen laatimisella. Työtä jatkettiin maastotyöskentelyyn painottuneella tarvekartoituksella, jossa selvitettiin viher- ja katualueiden kunto sekä kehittämistarpeet. Tarvekartoituksessa huomioitiin myös yleisten alueiden suunnitelmatyötä käynnistettäessä pidetyn asukaskyselyn kautta saatu palaute.

Asukkaiden ja muiden toimijoiden mielipiteitä ja ehdotuksia yleisten alueiden suunnitelmaa varten selvitettiin eri tavoilla. Syksyllä 2019 toteutettu internetkysely asukkaille, alueella toimiville ja alueesta kiinnostuneille toimi yleisten alueiden suunnitelman lähtöaineistona. Yleisten alueiden suunnitelman laatimisen aikainen kaikille avoin vuorovaikutustilaisuus pidettiin etätapahtumana marraskuussa 2020. Vuorovaikutustilaisuudessa kerättiin asukkailta ja toimijoilta kehitysehdotuksia ja esiteltiin yleisten alueiden suunnitelman luonnosaineistoa, mukaan lukien suunnitelman hanke-ehdotukset. Yleisten alueiden suunnitelman luonnosaineisto oli nähtävillä kaupungin verkkosivuilla sekä Kerrokantasi -palvelussa 10.11.-8.12. välisenä aikana, ennen ja jälkeen 25.11. pidetyn vuorovaikutustilaisuuden, jossa siihen oli mahdollista tutustua sekä antaa sitä koskevaa palautetta.

Lopullinen yleisten alueiden suunnitelma liitteineen valmistui **xx.xx.2021**.

Yleisten alueiden suunnitelman laadintaprosessista vastasi Helsingin kaupungilla aluesuunnittelija Johanna Himberg. Suunnitelman ohjausryhmään kuuluivat lisäksi Helsingin kaupungilta Tiina Saukkonen, Heikki Takainen, Kari Tenkanen, Tuomas Lahti, Riikka Äärelä, Tuomas Lautaniemi, Mikko Malmström, Jyrki Ulvila, Minna Terho, Satu Tegel, Tuuli Ylikotila, Maria Hyövälti, Joakim Kettunen, Tuomo Näränen, Antti Mentula, Teija Patrikka, Susanna Hytti, Päivi Islander, Anu Hämäläinen ja Kiia Koliseva.

Suunnitelman laadinnasta on vastannut Sitowise Oy, jonka työryhmään kuuluivat Marja Oittinen, Aino Karilas, Samu Uusimaa, Laura Turunen, Tiina Ronkainen, Satu Onnela, Vilja Larjosto, Anu Riikonen, Minna Kähkönen ja Aleksi Rautio.

2.2.1 Yleisten alueiden suunnitelman vuorovaikutus

Yleisten alueiden suunnitelman vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenveto suunnitelman valmisteluaikana saadusta palautteesta sekä vastineet palautteisiin teemoittain. Vuorovaikutuksen eri vaiheiden menetelmät ja kuvaukset sekä muut tarkemmat aineistot ovat vuorovaikutusraportin liitteinä.

2.3 Alueen suunnittelutilanne

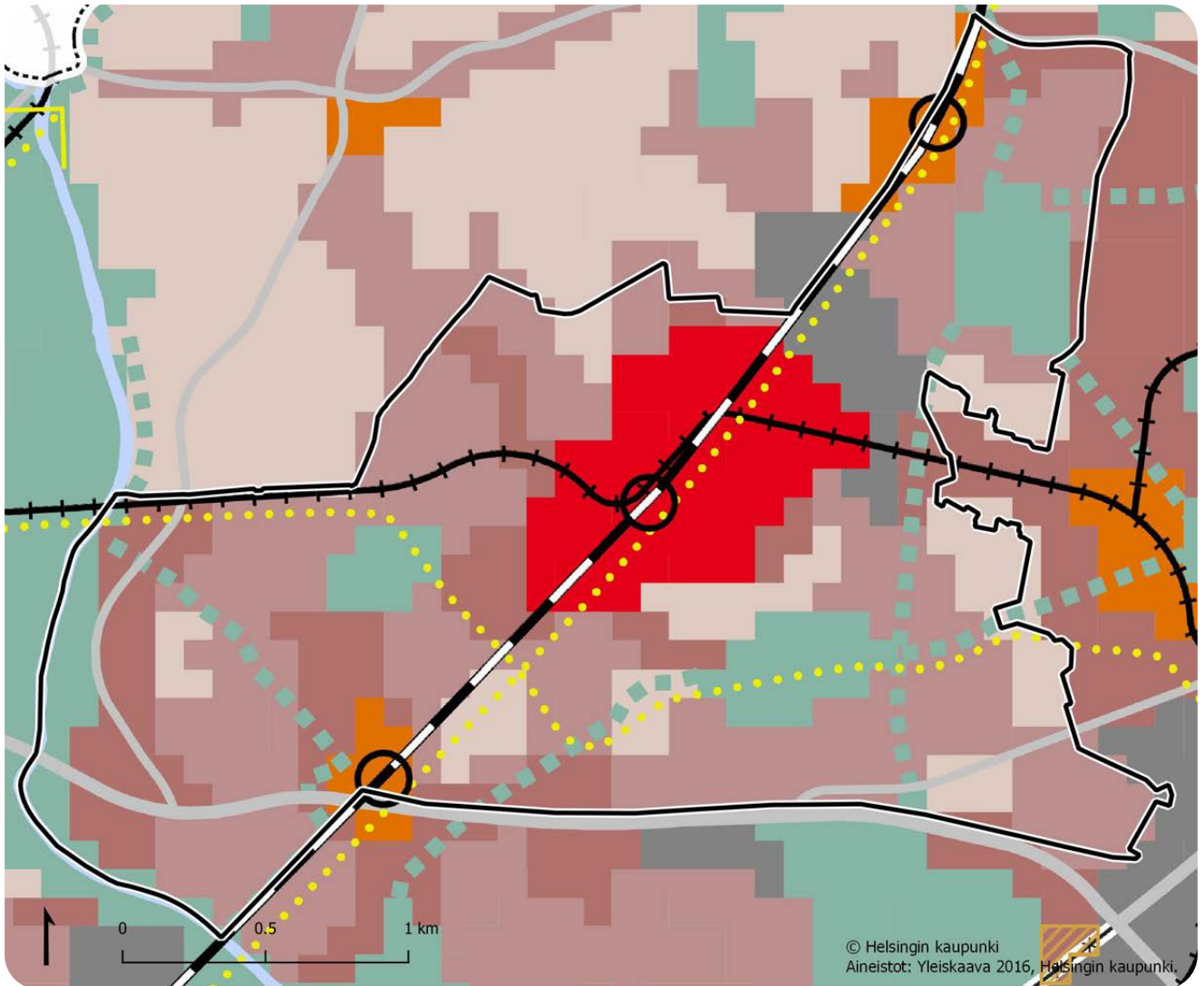
2.3.1 Keskeisiä strategisia suunnitelmia

Strategisia suunnitelmia pyritään toteuttamaan tarkemman suunnittelun, kuten asemakaavoituksen, yleisten alueiden suunnitelmien sekä puisto- ja katusuunnitelmien kautta.

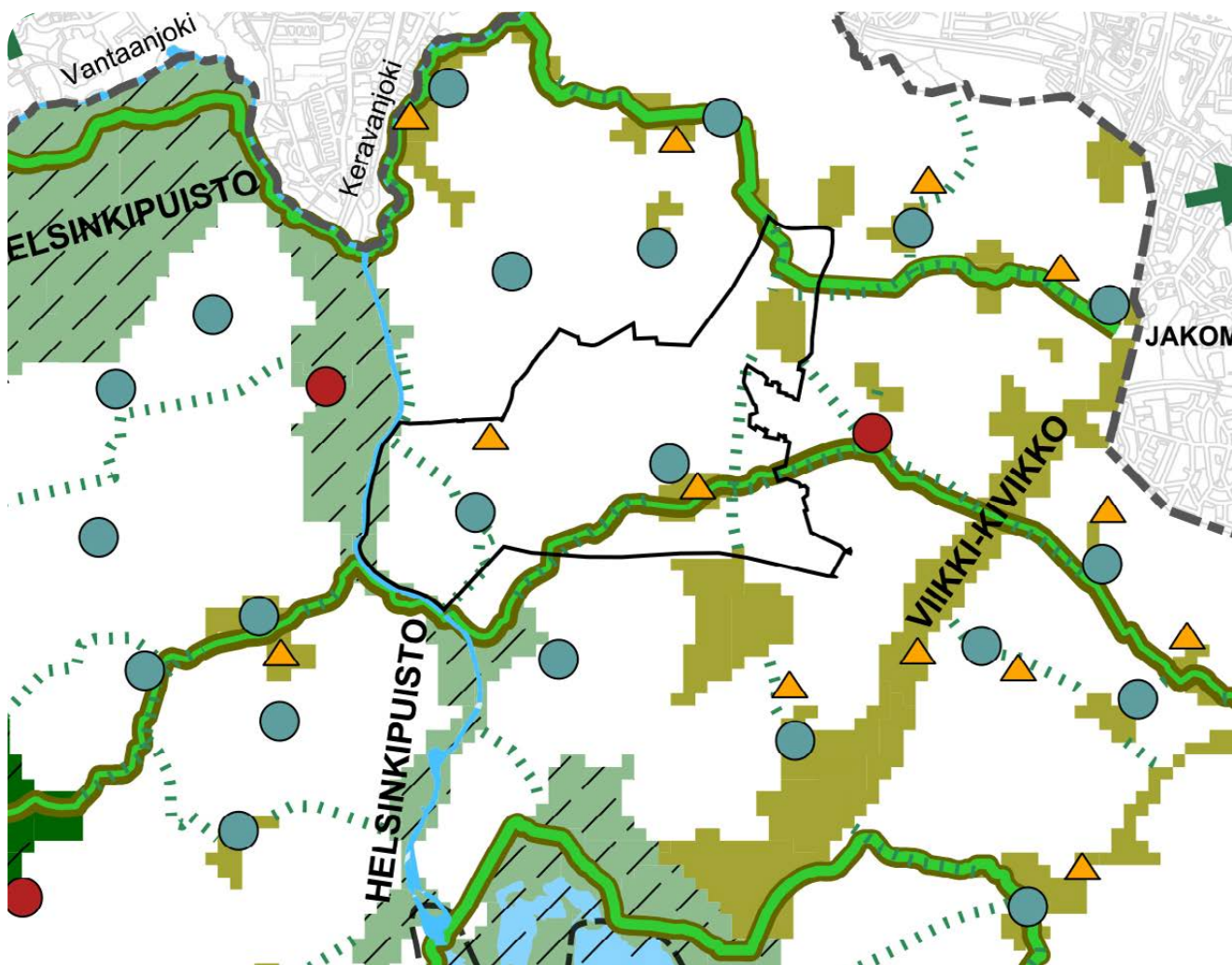
Helsingin yleiskaava 2016

Suunnittelualueella on voimassa Helsingin yleiskaava 2016. Malmin asemanseutu on osoitettu liike- ja palvelukeskustaksi C1 (punainen väri). Pukinmäen ja Tapanilan asemanseudut on osoitettu lähikeskustoiksi C3 (oranssi väri). Erisävyiset ruskeat alueet on osoitettu asuntovaltaisiksi alueiksi A2, A3 ja A4. Ala-Malmin teollisuus- ja toimitila-alueet näkyvät kaavassa harmaina toimitila-alueina. Yleisellä tasolla yleiskaava peilaa kaupungin pyrkimystä kehittää pääradan varren asemanseutuja, joihin Pukinmäki, Malmi ja Tapanila lukeutuvat.

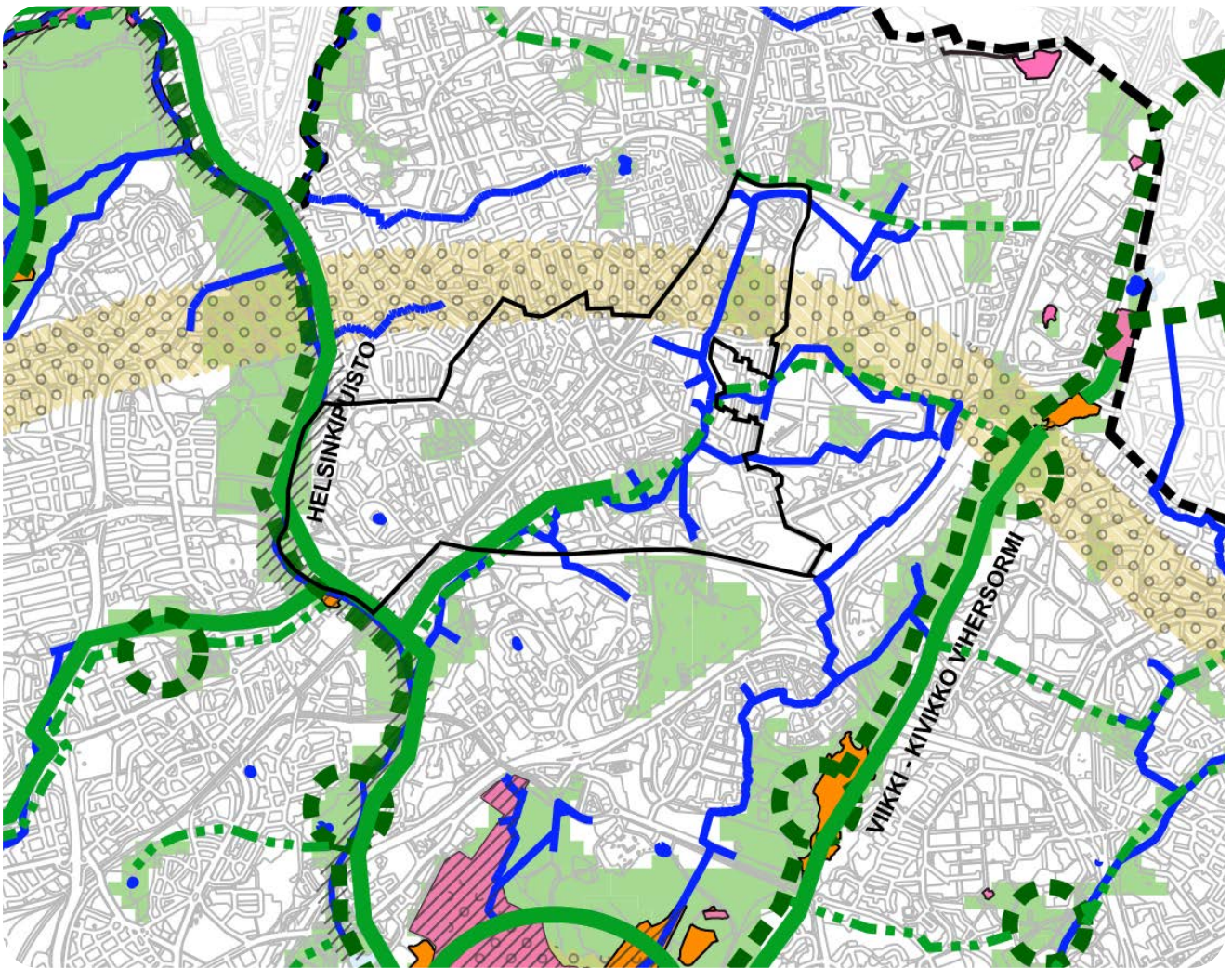
Kaavassa osoitetaan nykyisen pääradan (mustavalkoinen viiva) lisäksi itä-länsisuuntainen Jokeri 2 -pikaraitiotielinjaus sekä Viikki-Malmi -pikaraitiotielinjaus suunnittelualueen itäpuolella (musta viiva). Keltaisella pisteiviivalla on osoitettu pyöräbaanat pääradan suunnasta poikkeavasti itä-länsisuuntaisesti.

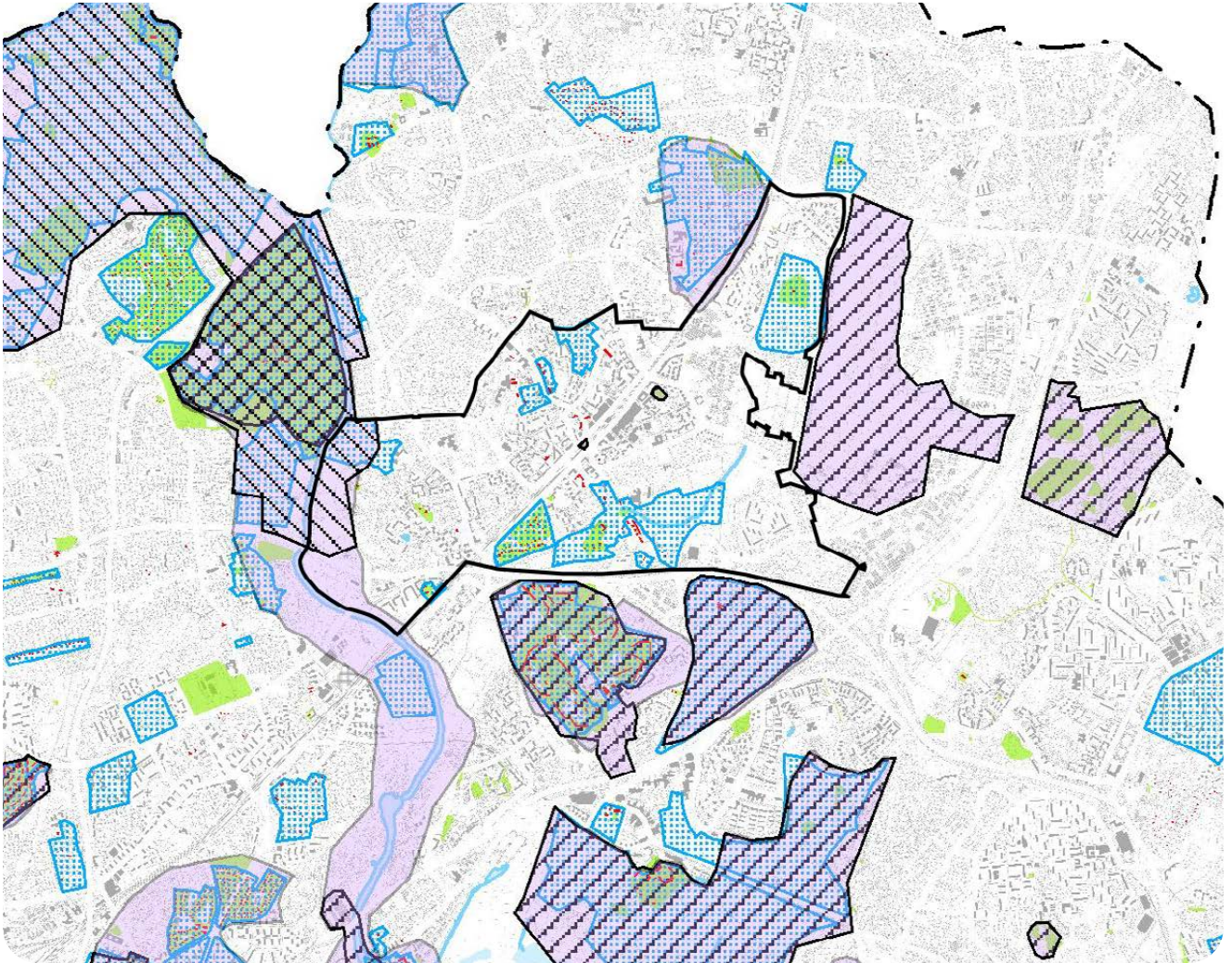
Kuva 6. Ote Helsingin yleiskaavasta 2016. (Lähde: kartta.hel.fi 2.10.2020. Ajantasaiset tiedot ja karttamerkintöjen selitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi.)

Kuva 7. Ote Helsingin yleiskaavan 2016 Virkistys- ja viherverkosto 2050 -teemakartasta. Suunnittelualue rajautuu länsireunaltaan Helsinkipuiston vihersormeen. Alueen laajimmat viheralueet sijaitsevat Fallkullan alueella ja Longinojan laaksossa. Alueen halki kulkee virkistysreittinä toimiva viherlinja Longinojan suuntaisesti sekä toinen viherlinja pieneltä osin Fallkullan kohdalla alueen pohjoisosassa. Longinojan suuntaisesti kulkee myös haaroittuva viheryhteys, joka toimii sekä virkistys- että ekologisena yhteytenä. Pukinmäen ja Ala-Malmin liikuntapuistot on merkitty osaksi liikuntapuistoverkostoa. Pukinmäessä Säveltäjänpuiston ja Aarne Laitakarin puiston kokonaisuus ja Ala-Malmilla Ala-Malmin puiston, Filpuksenpuiston ja Longinojanpuiston kokonaisuus on merkitty kaupunginosapuistoiksi. (Lähde: Helsingin yleiskaava 2016, 24.6.2020. Karttamerkintöjen selitykset palvelussa yleiskaava.fi)

Kuva 8. Ote Helsingin yleiskaavan 2016 Kaupunkiluonto-teemakartasta. Kartta osoittaa kaupunkiluonnon kannalta merkittävät viheraluekokonaisuudet, -yhteydet ja suojelualueet. Vantaanjoen ja Longinojan varret korostuvat kaupunkiluonnon ydinalueina ja ekologisina yhteyksinä. On huomattavaa, että koko suunnittelualueella ei ole metsä- ja puustoisien verkoston runkoyhteyksiä. Kaksi metsä- ja puustoisien verkoston ydinmetsäksi luokiteltua aluetta sijaitsee Longinojan laakson laidoilla: lännessä Sepänmäki ja etelässä Kehä I:n varressa sijaitseva metsä. Kehitettävä metsä- ja puustoisien verkoston yhteys on merkitty Longinojan suuntaisesti. Siniverkoston rungon muodostaa Natura 2000 -verkostoon kuuluva Vantaanjoki. Longinoja on merkittävä siniverkoston osa. Niittyverkosto on teemakartassa merkitty seurailemaan ensimmäisen maailmansodan linnoitusvyöhykettä, ja se sijoittuu yleispiirteisesti suunnittelualueen pohjoisosaan Fallkullan kohdalle. (Lähde: Helsingin yleiskaava 2016, 24.6.2020. Karttamerkintöjen selitykset palvelussa yleiskaava.fi)

Kuva 9. Ote Helsingin yleiskaavan 2016 Kulttuuriympäristöt-teemakartasta. Pukinmäen rantapuiston pohjoisosa kuuluu Vantaanjoen viljelymaiseman valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Vantaanjoen varren alueet kuuluvat myös Vantaanjokilaakson maisema-alueen maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Lisäksi karttaan on merkitty Fallkulla, Longinojan laakso sekä puutaloalueita Ylä- ja Ala-Malmilla, jotka ovat kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviä alueita. Suunnittelualueella on myös asemakaavalla suojeltuja alueita ja rakennuksia. RKY-kohteita ovat Malmin vanha rautatieasema ja Ormusmäki. (Lähde: Helsingin yleiskaava 2016, 24.6.2020. Karttamerkintöjen selitykset palvelussa yleiskaava.fi)

Helsingin viher- ja virkistysalueiden kehityssuunnitelma VISTRA II

VISTRA II -suunnitelmassa Malmin ja Pukinmäen asemanseudut on merkitty maankäytön kehittämisen painopistealueiksi (harmaa neliömäinen raja). Suunnittelualue sijoittuu kahden vihersormen väliin. Suunnittelualueen reunustaa länsiosassaan Helsingin puiston vihersormi. Pukinmäen rantapuistossa kulkee lisäksi vihersormen pääreitti Vantaanjoen suuntaisesti. Fallkulla, Longinojan puisto, Malmin kirkkopuisto ja Säveltäjänpuisto-Aarne Laitakarin puisto ovat kaupunginosapuistoja (keltainen neliö ja vinoneliörasteri). Kehitettäväksi viheralueeksi (punainen neliö) on merkitty Fallkullan itälaita ja Sepänmäen ja Kehä I:n välinen viheralue. Vantaanjoen yli on merkitty kaksi uutta eritasoyhteyttä ja Kehä I:n yli yksi (oranssi pallo). Longinojan vartta pitkin ja Fallkullan pohjoisosan poikki kulkee viherlinjayhteys (tummanvihreä viiva), joka vaatii parantamista katkoviivalla merkityllä osuudella. Alueelle on merkitty oransseilla viivoilla viher- ja virkistysverkostoa täydentävien yhteyksien reitistö.

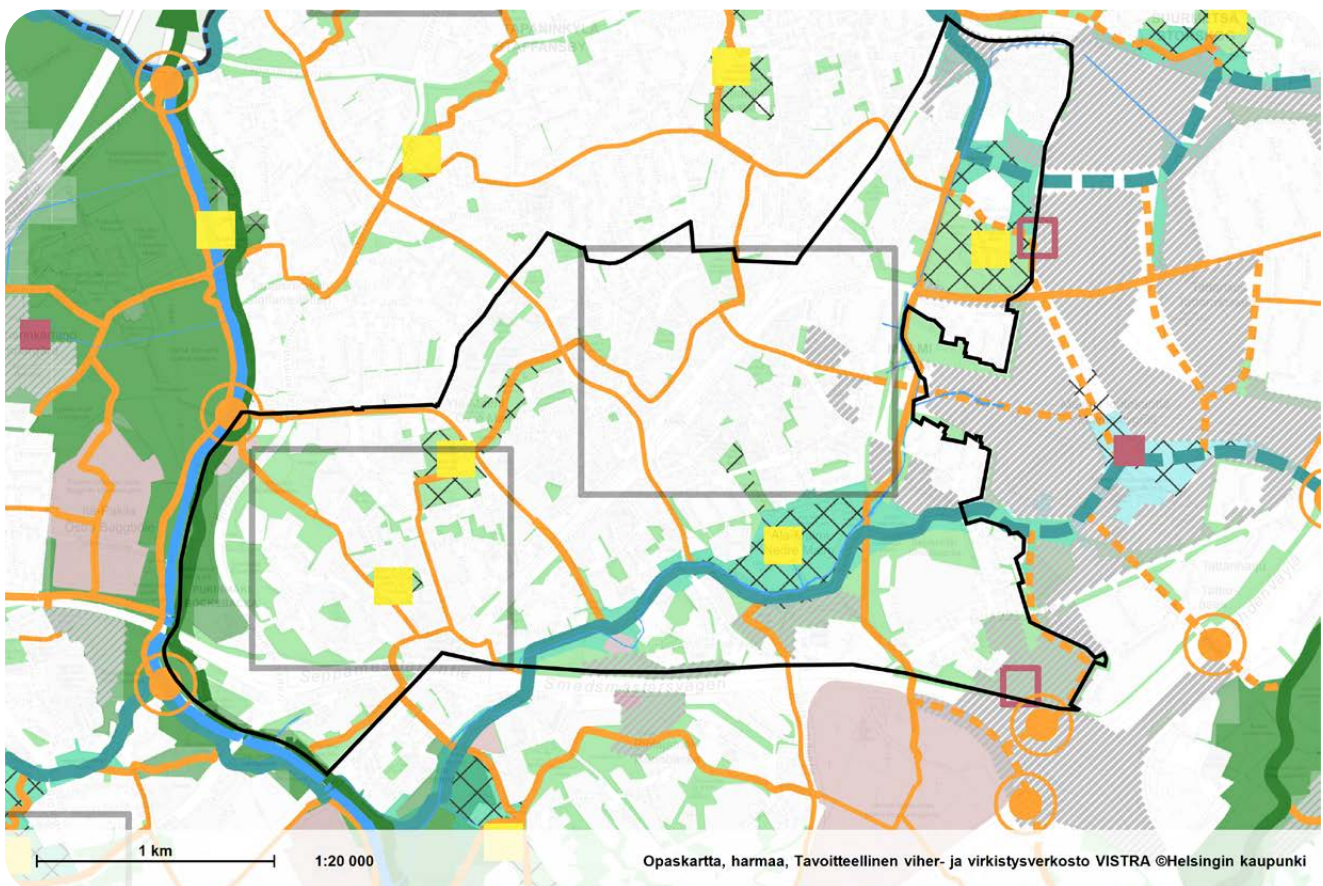
Helsingin pyöräilyn tavoiteverkosto

Pyöräilyn tavoiteverkoston runkona toimivat pääradan suuntainen ja suunnittelualueen halki itä-länsisuunnassa kulkeva kaksisuuntainen baana (kts. kuva 11 sivulla 18). Verkostoa täydentävät kaksisuuntaiset pääreitit (paksu sininen viiva) ja yksisuuntaiset pääreitit (paksu punainen viiva), jotka kulkevat pääosin pää- ja kokoojakaduilla. Näitä reittejä täydentävät muut yksi- ja kaksisuuntaiset reitit (ohuet punaiset ja siniset viivat).

Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021 – Maailman toimivin kaupunki

Helsingin kaupunkistrategiassa ohjataan kaupungin kehittämistä kohti tasa-arvoista ja toimivaa arkiympäristöä. Sen mukaan Helsingissä rakennetaan monipuolisia ja elinvoimaisia kaupunginosia, joiden infrastruktuuriin ja yhteisöihin panostetaan. Strategian mukaan Helsingin kaikissa kaupunginosissa on edellytykset hyvälle arjelle, toimivalle liikenteelle, monipuolisille lähipalveluille ja elinkeinoille.

Strategiassa korostetaan kaupunkiluonnon monimuotoisuuden vaalimista ja kehittämistä, jotta viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Monimuotoisuutta lisätään puistoissa, metsäisillä alueilla ja vesistöissä.

Kuva 10. Ote Helsingin viher- ja virkistysalueiden kehittämissuunnitelma VISTRA II:sta. (Lähde: Helsingin karttapalvelu 24.6.2020. Ajantasaiset tiedot ja karttamerkintöjen selitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

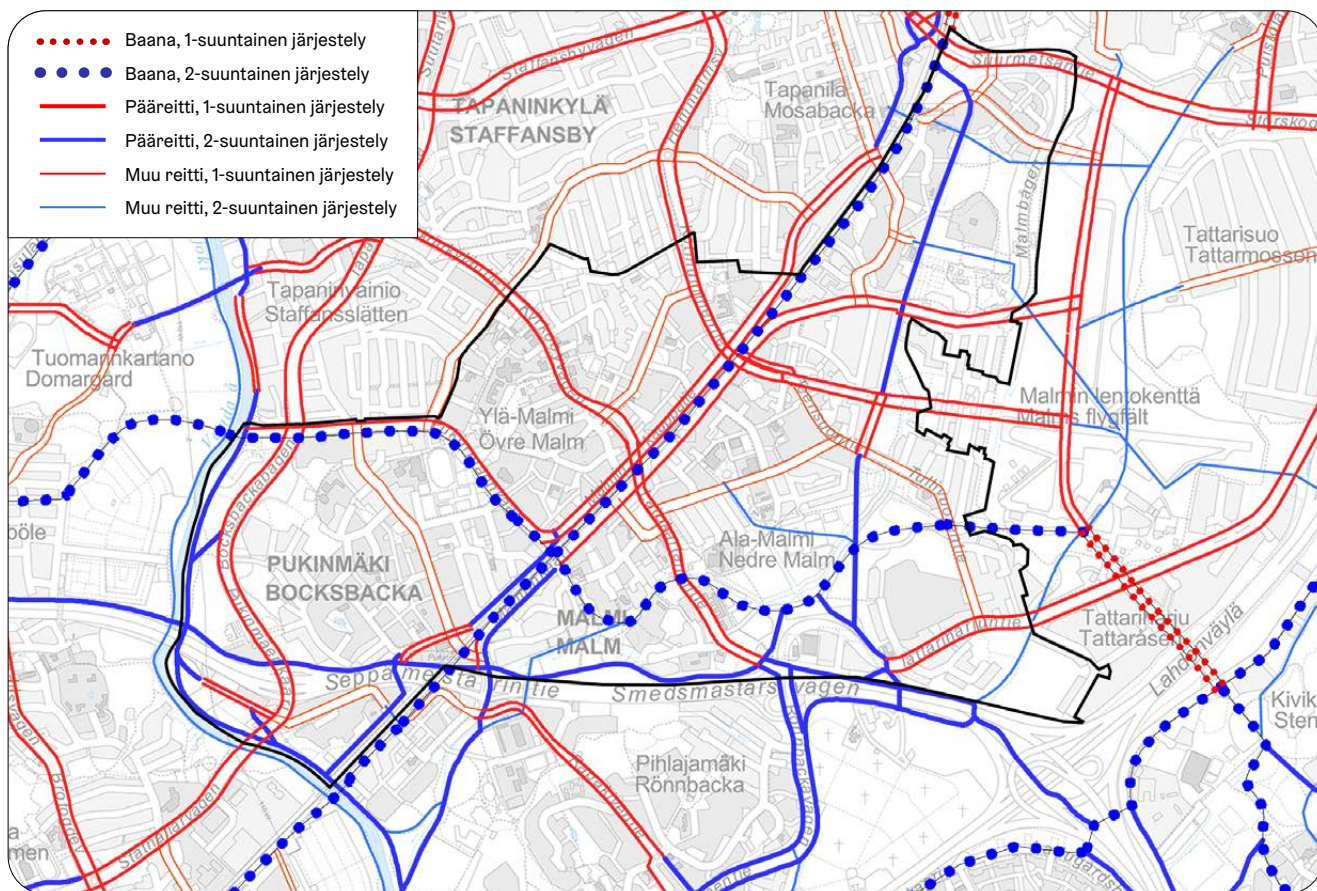
Malmin kaupunkiuudistusalue

Malmin keskusta lähialueineen on yksi kolmesta poliittisella tasolla määritellystä kaupunkiuudistusalueesta Helsingissä. Kaupunkiuudistuksen strategisena tavoitteena on Helsingin kaupunginosien välisen eriytymisen vähentäminen ja hyvinvointierojen vähentäminen. Käytännön tasolla kaupunkiuudistuksella pyritään parantamaan Malmin keskustaa asuinalueena niin, että sen vetovoimaisuus, viihtyisyys ja koettu turvallisuus paranevat. Tämä ohjaa panostamaan Malmin kaikille asukkaille yhteisiin julkisiin tiloihin ja palveluihin sekä kaupunkiympäristön ilmettä parantavaan laatuun.

Muita strategisia suunnitelmia

Viheralueiden ja muiden yleisten alueiden kehittämistä ohjaavat myös monet muut kaupungin suunnitelmat ja strategiat. Näistä keskeisimpiä ovat:

- Helsingin kaupungin liikkumisen kehittämisohjelma
- Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma
- Helsingin kaupungin ympäristöohjelma, ilmastomuutokseen sopeutumisen linjaukset sekä Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma
- Helsingin kaupungin luonnonhoidon linjaus, luonnonsuojeluohjelma ja metsäverkostotarkastelu sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma
- Helsingin kaupungin hulevesistrategia ja -ohjelma, tulvastrategia sekä pienvesiohjelma

Kuva 11. Ote Helsingin pyöräilyn tavoiteverkostosta. (Lähde: Pyöräiliikenteen tavoiteverkko esikaupunkialueille, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, liikennesuunnitteluosasto 2016.)

2.3.2 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet

Asemakaavahankkeet ja uudet asuinalueet

Yleisten alueiden suunnitelman suunnittelualueella on käynnissä tai käynnistymässä asemakaavanmuutoshankkeita erityisesti juna-asemien ympäristöissä. Tämänhetkisten asemakaavahankkeiden pääasiallisena tavoitteena on lisätä asuntoja alueelle, erityisesti radan varteen.

Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsee koko kaupungin mittakaavassa merkittävä asemakaavoitushanke, Malmin entisen lentokentän alue, johon rakentuu osa-alue kerrallaan seuraavien kolmen vuosikymmenen aikana uusi 25 000 asukkaan ja parin tuhannen työpaikan asuinalue. Yleisten alueiden suunnitelman kymmenvuotiskauden aikana entisen lentokentän alue tulee rakentamaan voimakkaasti kohti Malmin keskustaa. Pääasiallinen kävelyn ja pyöräilyn yhteys entisen lentokentän alueen ja Malmin keskustan välillä tulee kulkemaan Longinojan laakson viheralueiden kautta.

Fallkullan kiilan alueelle on rakentumassa uusi pääosin asuinkerrostalovaltainen asuinalue, johon liittyy myös uusia puisto- ja lähivirkistysalueita. Pilvenpyörteentien alueelle rakentuu asuinkerrostaloista, rivitaloista ja pientaloista koostuva asuinalue. Asuinalue liittyy tiiviisti Longinojanlaakson viheralueisiin. Longinojanpuistoon on korttelirakentamisen myötä perustettu uusia hulevesien käsittelyalueita.

Suunnittelualueella käynnissä olevat asemakaavahankkeet, kts. Helsingin karttapalvelu osoitteessa kartta.hel.fi > Kaavoitus ja liikennesuunnittelu.

Liikennehankkeet ja -suunnitelmat

Merkittävin suunnittelualuetta koskeva pitkän aikavälin liikennehanke on Viikin-Malmin pikaraitiotie (VIIMA). Uusi pikaraitiotie yhdistää Viikin ja Malmin entisen lentokenttäalueen Helsingin keskustaan. Ensivaiheessa pikaraitiotien yhteys rakentuu suunnittelualueella Malmin sairaalalle. Yleissuunnitelma valmistuu vuoden 2021 alussa, pikaraitiotien rakentamisen on tarkoitus alkaa vuonna 2027, ja olla käytössä 2030-luvun alkupuolella.

Suunnittelualueella käynnissä olevat liikennesuunnitelmat, kts. Helsingin karttapalvelu osoitteessa kartta.hel.fi > Kaavoitus ja liikennesuunnittelu.

Katualueiden kehittäminen

Tällä hetkellä käynnissä olevista katualueiden kehittämishankkeista merkittävin on Vanhan Helsingintien aluekokonaisuuden kehittäminen, johon kuuluu Vanha Helsingintie välillä päärata-Longinoja, Malmin asematie, K. H. Wiikin katu, Vilppulantie välillä Vanha Helsingintie-Hietakummuntie ja Pekanraitti välillä Malmin asematie-K. H. Wiikin katu. Aluekokonaisuuden kehittäminen liittyy Vanhan Helsingintien ja Malmin asematien varrelle kaavoitettuun uuteen rakentamiseen.

Suunnittelualueella käynnissä olevat katuhankkeet, kts. Helsingin karttapalvelu osoitteessa kartta.hel.fi > Kadut ja puistot.

Viheralueiden kehittäminen

Viheralueiden kehittämishankkeista merkittävimpiä ovat Longinojanpuiston ja Pukinmäen rantapuiston kehittäminen. Longinojanpuistoon rakennetaan Ala-Malmin puistotie, jonka lisäksi suunnitelmia on tehty kuntoilu- ja urheilualueelle. Pukinmäen rantapuistossa rakennetaan uusia reittejä, palveluita ja hulevesien käsittelyä parannetaan.

Edellä mainittujen viheralueiden kehittämishankkeiden lisäksi alueen leikkipuistoja kunnostetaan: päiväkotin Longinojalle rakennetaan uudisrakennus, joka sisältää leikkipuisto Filpuksen sisätilat, rakennushankkeen yhteydessä leikkipuisto Filpuksen ulkoleikkialue peruskorjataan, kuten myös Ylä-Malmilla leikkipuisto Traktori.

Suunnittelualueella käynnissä olevat puistohankkeet, kts. Helsingin karttapalvelu osoitteessa kartta.hel.fi > Kadut ja puistot.

Muut alueeseen liittyvät hoito-, käyttö- ja kehittämissuunnitelmat sekä kunnostus- ja hoito-ohjelmat

- Pukinmäen, Tapanilan, Tapaninvainion ja Ylä-Malmin luonnonhoitosuunnitelma vuosille 2008-2017
- Ala-Malmin luonnonhoitosuunnitelma vuosille 2010-2019
- Vantaanjoen varren maiseman ja kasvillisuuden hoito- ja kehittämissuunnitelma 2006-2015
- Helsingipuisto, yleissuunnitelma 2012

Kts. Helsingin kaupungin internet-sivut osoitteessa hel.fi > Asuminen ja ympäristö > Kaavoitus ja suunnittelu > Kaupunkiympäristön kehittämissuunnitelmat

2.3.3 Edellisen yleisten alueiden suunnitelman toteutuminen

Malmin ja Pukinmäen alueelle laaditut aikaisemmat yleisten alueiden suunnitelmat ovat Ala-Malmin aluesuunnitelma 2009-2018 ja rajautuvilta osin Pukinmäen, Tapanilan, Tapaninvainion ja Ylä-Malmin viheraluesuunnitelma 2007-2016.

Niiden lisäksi tämän yleisten alueiden suunnitelman lähtötietoina ovat olleet rajautuvilta osin seuraavat aluesuunnitelmat ekosysteemipalveluiden sekä palveluverkoston toimivuuden ja käytettävyyden näkökulmasta:

- Oulunkylän ja Maunulan aluesuunnitelma 2020-2029
- Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma 2018-2027

Seuraavissa kappaleissa käsitellään edellä mainittujen aluesuunnitelmien katu- ja viheralueille asetettujen tavoitteiden ja hankkeiden toteutuneisuutta. Pukinmäen, Tapanilan, Tapaninvainion ja Ylä-Malmin viheraluesuunnitelmassa tavoitteita ja hankkeita osoitettiin vain viheralueille.

Viheralueet

Edellisissä aluesuunnitelmissa ja viheraluesuunnitelmissa on korostettu puistojen käytettävyyden, esteettömyyden ja turvallisuuden parantamista erityisesti käytäväverkostojä ja kalusteita kunnostamalla. Suunnitelmissa on tunnistettu suuri määrä peruskorjaus- ja kunnostustarpeita.

Ala-Malmin puiston yleisilmeen parantaminen on toteutunut osittain. Puistossa sijaitseva lasipaviljonki on kunnostettu ja altaan kunnostus on ohjelmoitu. Ala-Malmin puiston kasvillisuus tarvitsee edelleen kunnostustoimenpiteitä ja tehostettua ylläpitoa.

Suunnitelmissa on todettu leikkipaikkojen olevan vaatimattomia ja leikkipuistojen vaativan peruskorjausta. Leikkipuisto Filpuksesta ja leikkipuisto Traktorista on laadittu puistosuunnitelmat, ja niiden peruskorjaus on toteutumassa.

Longinojan lähiympäristön kehittämiseen on vastattu laatimalla Longinojanpuiston puistosuunnitelma, joka etenee toteutukseen vaiheittain. Malmin kirkkopuiston käytäväverkoston parantamista on toteutettu puiston pohjoisosassa, ja sen kalusteita on kunnostettu. Pukinmäen rantapuiston eteläosasta on laadittu puistosuunnitelma, joka on toteutuksessa vuoden 2020 aikana.

Metsä- ja niittyalueiden sekä maisemapeltojen ylläpitoa on tehty edellisten aluesuunnitelmien ja luonnonhoitosuunnitelmien mukaisesti.

Kuva 13. Pekanraitin peruskorjaus liittyy Ala-Malmin torin kaupunkikuvalliseen kokonaisuuteen.

Katualueet

Aikaisemman aluesuunnitelman hankkeet ja kehitystavoitteet ovat toteutuneet osittain. Alueella on toteutettu kaupunkikuvallista ilmettä ja laatua parantavia hankkeita Malmin keskustan alueella, mutta esim. kokoojakatujen yleisilmeen ja turvallisuuden kehittämiseksi kohdistetut hankkeet ovat vain osittain toteutuneet. Lisäksi Tapanilan aseman pysäköintialueen kunnostus on rakentumassa osana Fallkullan kiilan kaava-alueen rakentumista.

Alueella toteutetut merkittävimmät hankkeet ovat keskittyneet Malmin keskustan alueelle sekä merkittävimmille jalankulku- ja pyöräväylille. Toteutuneita hankkeita ovat olleet Pekanraitin ja Ala-Malmin torin peruskorjaukset ja jalankulku- ja pyöräväylän peruskorjaus Tatarinharjuntien ja Malmin kalmistotien välillä.

Toteutumatta ovat jääneet pysäköintialueen peruskorjaus Riihenkulman ja Latokartanontien kulmassa, Ala-Malmin raitin kunnostus sekä Vilppulantien suojatien toimivuuden parantaminen.

Kuva 12. Ala-Malmin tori on kaupunkikuvallisesti merkittävä toteutettu peruskorjaushanke.

2.4 Kulttuuriympäristöt

Vantaanjoen varren, Longinojan varren ja Fallkullan viheralueet kuuluvat lähes kokonaisuudessaan kartano- ja tilakeskusten kulttuuriympäristöihin. Suunnittelualueella sijaitsee Fallkullan ja Pukinmäen kartanot, jotka ovat sijoittuneet joki- ja purolaaksojen suotuisille viljelymaille. Nykyisin tiiviin kaupunkirakenteen rajaama Pukinmäen kartano on Sonaby malmin kylään 1400-luvulla syntynyt rälssitila, ja kartanon nykyinen päärakennus on peräisin 1800-luvulta. Pukinmäen kartano oli osa laajaa Vantaanjoen rannoille muodostunutta kartano- ja maanviljelyvyöhykettä. Fallkullan kartano sijaitsee Longinojan sivulaaksossa, eikä sillä syrjäisemmän sijaintinsa vuoksi ole samanlaista pitkää historiaa kuin Vantaanjoen viljelylaaksoon ja sen vesireittien äärelle sijoittuneilla kartanoilla. Fallkullaan on tullut viljelyä ja asutusta vasta 1800-luvulla.

Malmin ja Pukinmäen alueella sijaitsee parisenkymmentä muinaisjäännettä ja muinaisjäännosaluetta. Niistä suurin osa on ensimmäisen maailmansodan aikaisia puolustusvarustuksia, tukikohtia ja tykkipattereita. Ala-Malmilla Riihenkulman alueella ja Vanhan Helsingintien varrella on sijainnut Sonaby malmin kylän Malmbyn kyläpaikka 1500-luvulta lähtien.

Kylään kuuluneista kolmesta tonttimaasta on edelleen nähtävissä jäänteitä kaupunkikuvassa. Vanhan Helsingintien länsipuolella sijaitseva Storbyn tonttimaa on edelleen käytössä, ja paikalla on vanhoista punaisista puutaloista koostuva pihapiiri. Vanhoja kulttuurikerroksia on mahdollisesti säilynyt puistossa, rakennusten väleissä ja pihamaalla. Longinojaan rajautuvalla Pärsin tontilla on vanha puutalo. Riihenkulman alueella sijaitseva Brusasin tonttimaa on edelleen käytössä, ja se on säilyttänyt vanhakantaisen ilmeensä. Nykyinen päärakennus on peräisin 1900-luvun alusta ja pihamaan ympärillä on vanhoja punaisia puutaloja. Päiväkoti Karvikan eteläpuolella sijaitseva Tallbackan tonttimaa on suureksi osaksi tuhoutunut.

Malmbyn kyläpaikan läpi kulkeva Vanha Helsingintie ja Kirkonkyläntie muodostavat keskeisen historiallisen

katulinjan, joka on nähtävissä jo Senaatin kartassa vuodelta 1872.

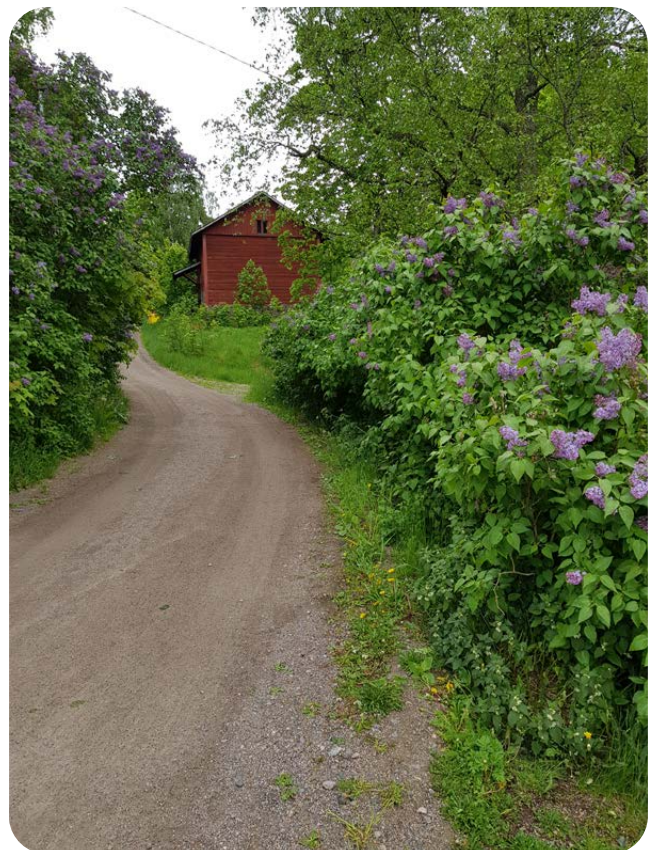
Suunnittelualueella sijaitsee kaksi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY): pääkaupunkiseudun ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoitusketju Ormusmäellä sekä Malmin vanha rautatieasema. Suunnittelualueen itäosa rajautuu Malmin lentoaseman RKY-alueeseen, joka on myös maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Vantaanjokilaakson maisema-alue on suunnittelualueella sijaitseva maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Suunnittelualue rajautuu lisäksi pohjoisosassaan maakunnallisesti arvokkaaseen Tapaninkylän asunto-alueeseen.

Helsingin maisemakulttuuriluokituksen mukaan suunnittelualueella sijaitsee kaksi arvoympäristöksi luokiteltua puistoa, Sunilanpuisto ja Ala-Malmin puisto. Malmin kirkkopuisto on luokiteltu aikakaudelleen tyypilliseksi puistoksi ja Pukinmäen liikuntapuisto on aikakaudelleen tyypillinen urheilu- tai liikuntapuisto. Muun muassa Malmin sairaalan, Malmin kirkon ja Malmin ala-asteen ympäristöt on luokiteltu maisemakulttuurin kannalta merkittäviksi julkisten rakennusten, työpaikka-alueiden ja laitosten ympäristöiksi.

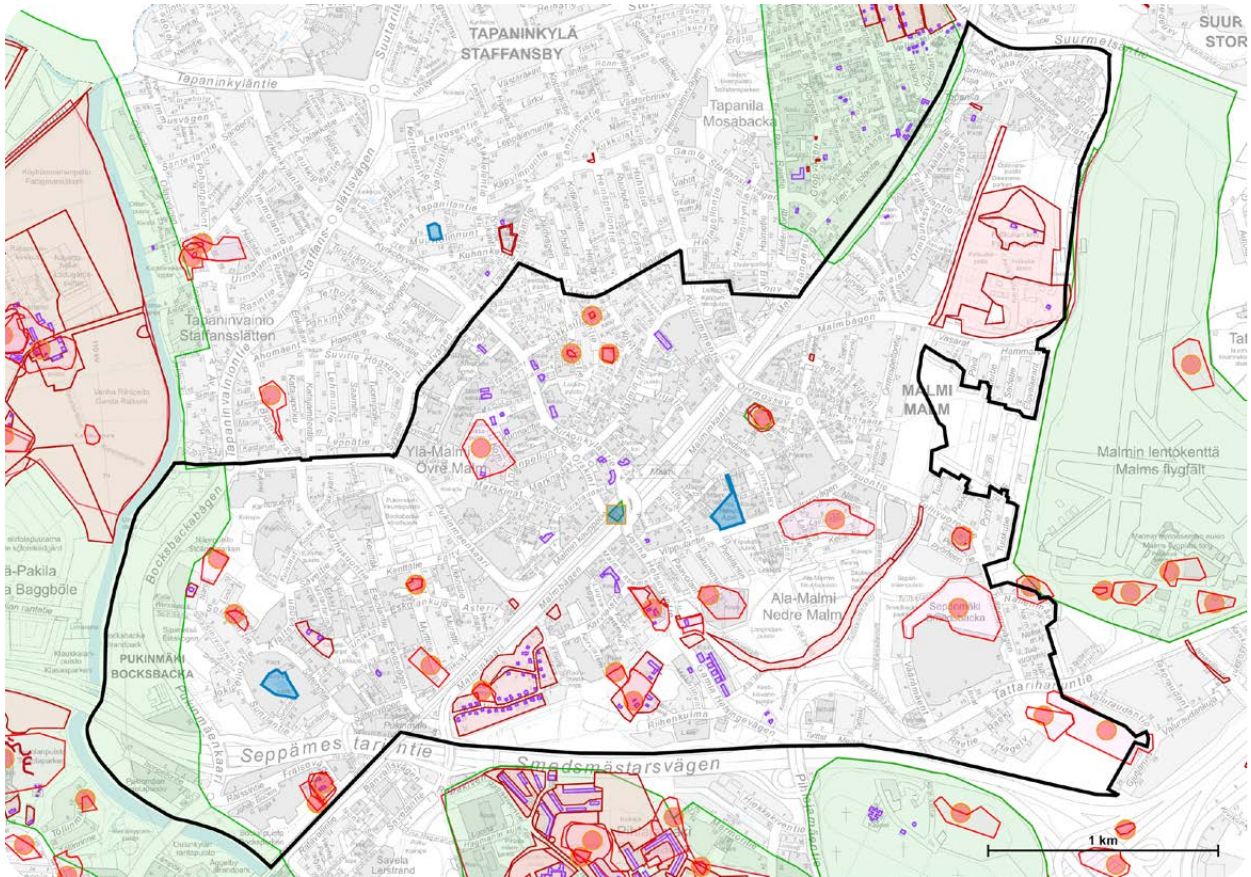
Fallkulla, Longinojan laakso, Ylä-Malmin puutaloalue ja Karviaismäen puutaloalue Ala-Malmilla on määritelty yleiskaavan kulttuuriympäristökartassa kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviksi kohteiksi (ks. Kuva 7).

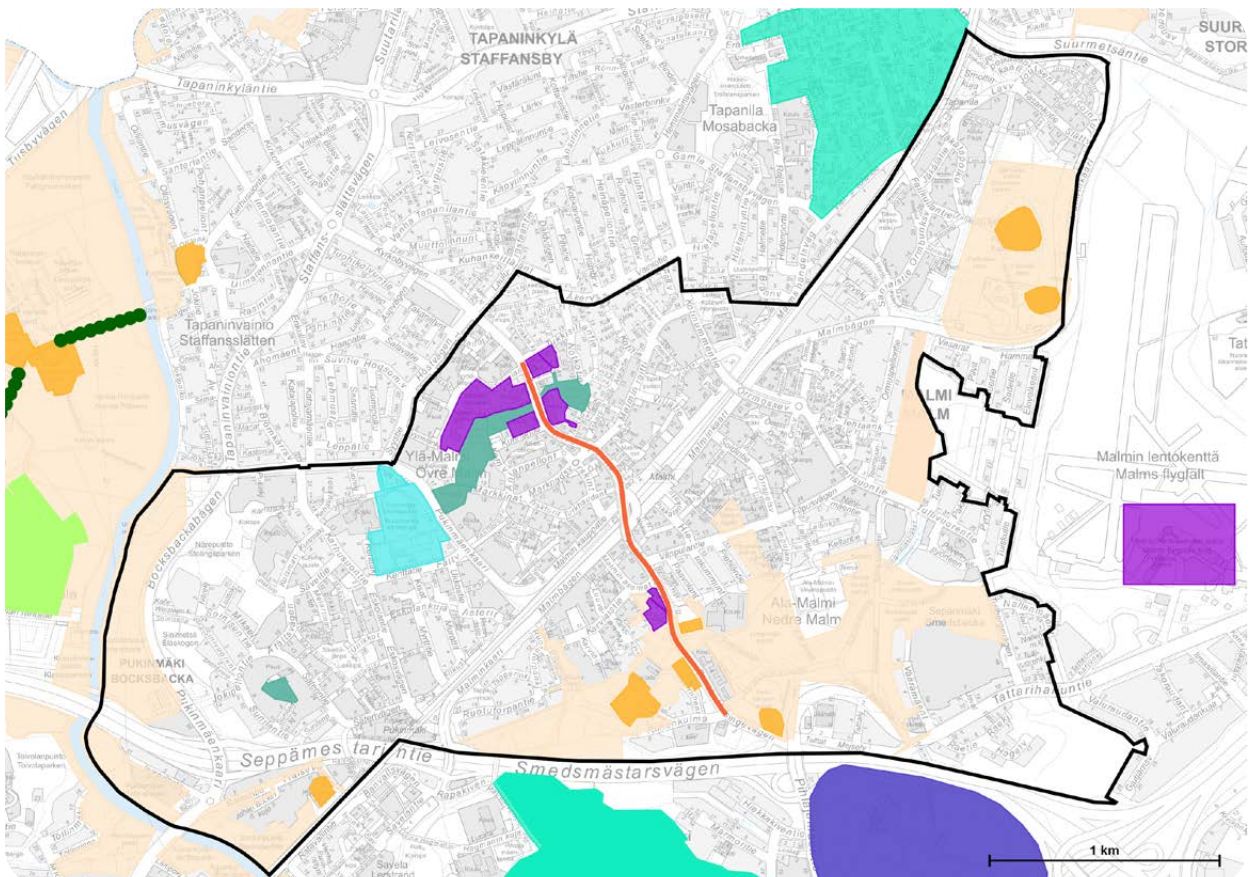
Kuva 14. Pukinmäen kartano.

Kuva 15. Riihenkulma.

Kuva 16. Malmin ja Pukinmäen muinaisjäännökset sekä kulttuurikohteet ja -ympäristöt. Ote Helsingin karttapalvelun kulttuuriympäristötiedoista. (Lähde: Helsingin karttapalvelu 24.6.2020. Ajantasaiset tiedot ja karttamerkintöjen selitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

Kuva 17. Malmin ja Pukinmäen maisemakulttuurisesti arvokkaat kohteet ja alueet. Ote Helsingin karttapalvelun maisemakulttuurikartta. (Lähde: Helsingin karttapalvelu 24.6.2020. Ajantasaiset tiedot ja karttamerkintöjen selitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

2.5 Kaupunkiluonto

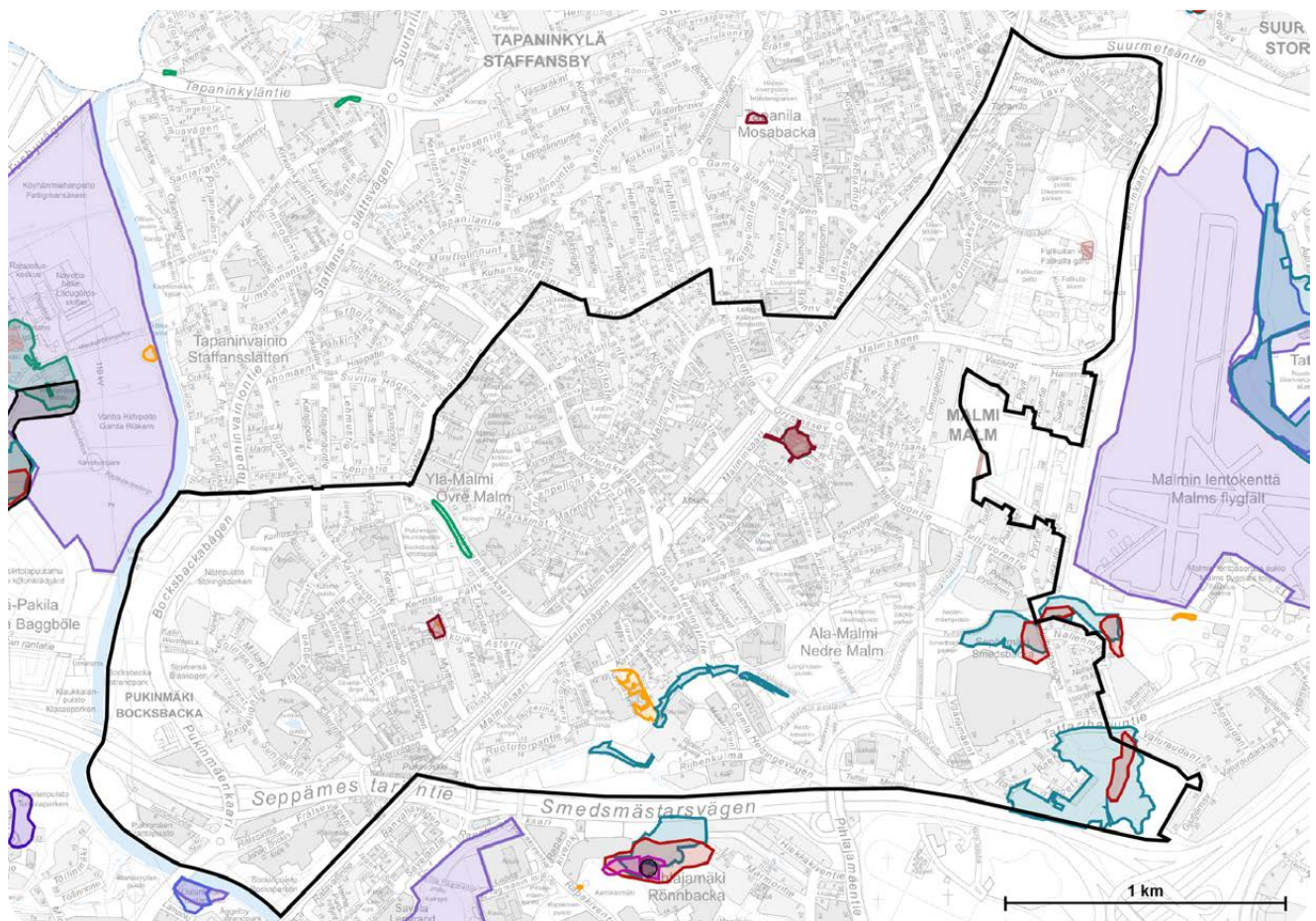
Malmi ja Pukinmäki ovat kaupunkiluonnoltaan rikkaita alueita. Vantaanjoki ja Longinoja rehevine laaksoineen ovat mahdollistaneet alueen monimuotoisen luonnonympäristön, jolle on tunnusomaista sekä avoimet niityt ja maisemapellot että rehevät lehdot ja lehtomaiset rinnemetsät.

Maisemassa korostuvat niityt ja maisemapellot. Fallkullan, Longinojan ja Vantaanjoen varren niittyalueet muodostavat merkittävän kokonaisuuden koko kaupungin niittyverkoston kannalta. Niittyalueet, pellot ja niiden pientareet ovat tärkeitä paitsi maisemassa myös niiden tuottamien luonnon monimuotoisuusarvojen ja pölyttäjäpalvelujen suhteen.

Laajempia metsäalueita sijaitsee Sepänmäenpuistossa, Sepänmäen etelämetsässä, Närepuistossa, Sini-metsässä ja Malmin kirkkokuistossa. Osa Longinojan purolaaksoista on myös puustoista. Metsät ovat kasvupaikoiltaan reheviä, ollen suurimmaksi osin tuoretta tai lehtomaista kangasmetsää. Lehtoakin on metsistä

viidesosa. Osa niistä on hyvin säilyneitä ja kasvillisuudeltaan edustavia. Kalliometsiä tai muita karuja metsiä on hyvin vähän. Puustoltaan metsäalueet ovat pääosin varttuneita ja eri-ikäisrakenteisia sekametsiä. Vanhimmat metsät sijaitsevat Sepänmäessä ja Sepänmäen etelämetsässä, joissa esiintyy metsäluonnon monimuotoisuutta kuvaavia rakennepiirteitä kuten vanhoja metsiä, puuyksilöitä ja lahoppuuta.

Longinoja rantapuustoineen lisää alueen luonnon monimuotoisuutta. Purossa kutevan meritaimenen olosuhteita on kunnostettu talkoiden avulla. Puron varren puusto on tärkeä paitsi meritaimenelle myös alueen linnustolle ja muulle eliöstölle. Vantaanjoki ja sen rantapuusto ovat vastaavasti tärkeitä sekä vesi- että maaeliöstölle ja hyönteisille.

Kuva 18. Malmin ja Pukinmäen luontoarvot. Ote Helsingin karttapalvelun luontotiedoista. (Lähde: Helsingin karttapalvelu 29.6.2020. Ajantasaiset tiedot ja karttamerkintöjen selitykset karttapalvelussa kartta.hel.fi)

2.5.1 Luontoarvot ja rauhoitetut luontokohteet

Suunnittelualueen luontoarvot on esitetty Helsingin karttapalvelussa olevien luontotietojärjestelmän luontotietojen perusteella kesäkuun 2020 tilanteen mukaisesti.

Suunnittelualueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojeluohjelman alueita. Vantaanjoki on Natura 2000 -alue, jolla suojellaan luontodirektiivin liitteen II mukaista vuollejokisimpukkaa. Suunnittelualueella sijaitsee yksi luonnonmuistomerkki, rauhoitettu mantshurianjalopähkinä Pukinmäen alueella. Longinojaa ja sen varren suojavyöhykkeitä on suojeltu asemakaavan suojelumerkinnöillä. Longinoja on merkittävä meritaimenen kutupaikka.

Arvokkaita kasvikohteita ovat Ormusmäki ja Pukinmäenkaaren iso oja. Ormusmäen kallioilla kasvaa rikas kallio- ja ketokasvisto, johon kuuluu mm. silmälläpidettävä aholeinikki. Pukinmäenkaaren ojassa kasvaa alueellisesti uhanalainen ojatädyke.

Arvokkaita metsäkohteita sijaitsee Longinojan varrella ja Sepänmäessä. Longinojan varren metsäkohde muodostuu osin luonnontilaisesta kostean lehdon lajistosta ja rantojen kasvillisuudesta, ja siellä on runsas lintulajisto. Sepänmäen etelämetsä sijoittuu Tattariharjuntien ja Kehä I:n väliselle laajahkolle metsäalueelle ja muodostuu lehdoista, runsaslahopuustoisista kangasmetsistä ja kalliometsistä. Kohde on monimuotoinen, ja siellä on runsas lintulajisto. Sepänmäen toinen metsäkohde sijaitsee Pilvenpyörteentien asuinalueen eteläpuolella, ja se koostuu lehdoista ja runsaslahopuustoisista kangasmetsistä.

Liito-oravan elinalueita sijaitsee edellisessä kappaleessa kuvatuilla Sepänmäen arvokkailla metsäalueilla. Liito-oravat liikkuvat puustoisia yhteyksiä pitkin metsäisten alueiden välillä.

Arvoniityiksi (hoitoluokka B5) luokiteltuja niittyalueita on suunnittelualueella kolme: Pukinmäen Myrttpuistossa, Ormusmäellä ja Fallkullan kartanon alueella. Myrttpuiston arvoniitty ja Ormusmäen arvoniitty on luokiteltu myös perinnemaisemiksi.

Suunnittelualueelle ei sijoitu tärkeitä lintu- tai lepakkoalueita, matelija- ja sammakkokohteita, kääpäkohteita eikä lahokaviosammalen elinympäristöjä tai tukialueita.

Arvokkaista geologisista kohteista suunnittelualueelle sijoittuu Karviaisrinteen drumliini Ala-Malmilla.

Kuva 19. Ormusmäki.

Kuva 20. Sepänmäen etelämetsä.

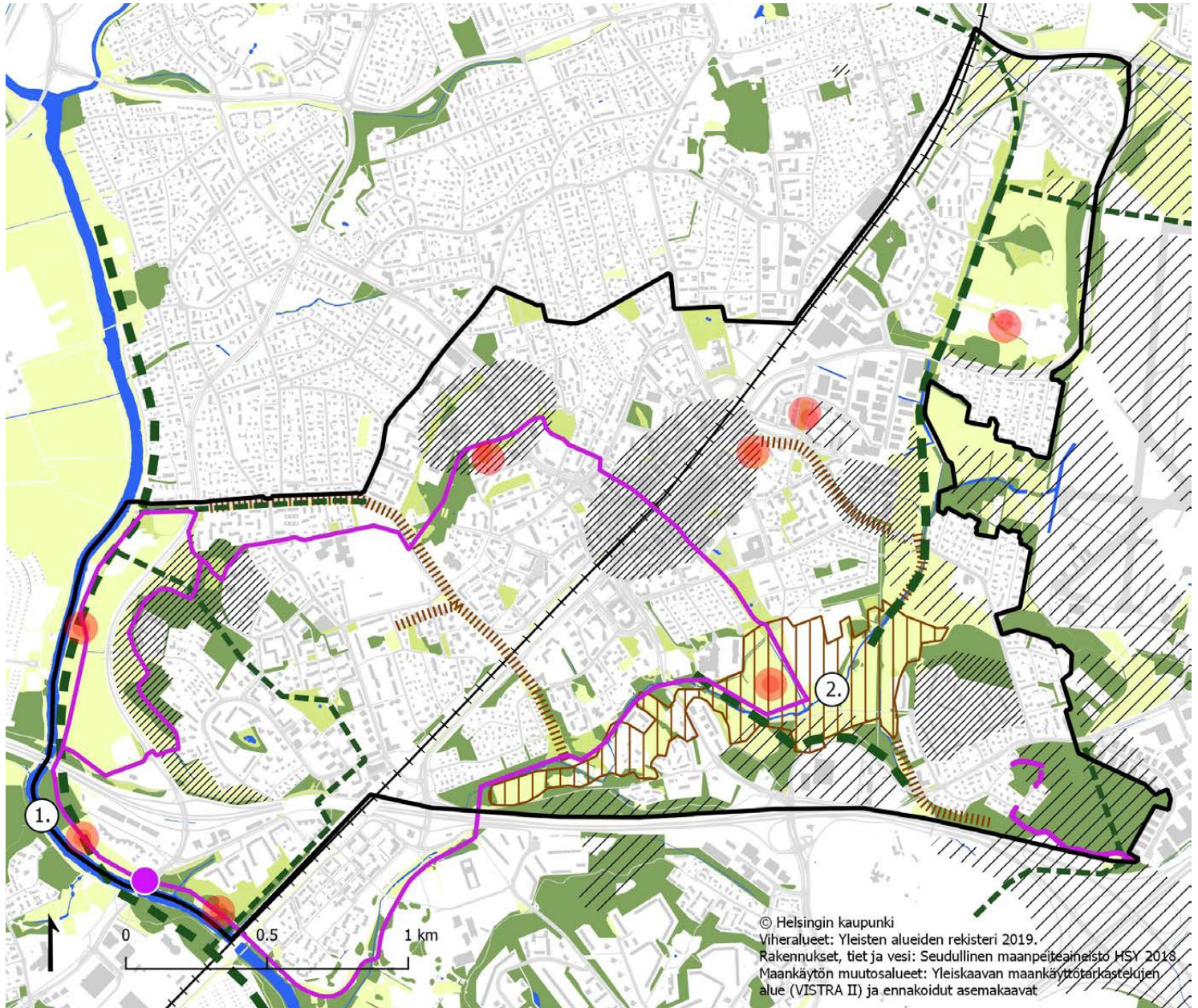
Kuva 21. Närepuiston hoidettu rinne.

3 YLEISTEN ALUEIDEN TARVEKARTOITUS JA SUUNNITELMA

3.1 Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma

Yleisten alueiden kehittämistavoitteet -kartalla on esitetty suunnittelualueen yleiset kehittämistarpeet sekä vaalittavat arvot yleisellä tasolla. Kartan keskeisimpänä teemana on alueen ekosysteemipalveluverkoston kehittäminen ja kytkeytyneisyyden parantaminen.

Kuva 22. Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma -kartta.

Yleisten alueiden kehittämistavoitteet

Suunnitelman raja

Viherrakenne

- Niityt
- Puistot
- Metsät

Maankäytön muutosalueet

- Asemakaavojen maankäyttötarkastelujen alue
- Yleiskaavan maankäyttötarkastelujen alue

Kehitettävät reitit

- Reitistön yhtenäisyyden ja opastuksen kehittäminen
- Käsälyntien uusi alikulku

Kehitettävät viheralueiden palvelut

- Palveluiden kehittämisen painopiste

Sinisen verkoston kehittämistavoitteet

- ① Vantaanjoen rantavyöhykkeen kehittäminen
- ② Longinojan puro- ja oja- ja ympäristön kehittäminen

Niittyverkoston kehittämistavoitteet

- Avoimien elinympäristöjen laadun ja monimuotoisuuden kehittäminen
- Niittyverkoston uusi paikallinen yhteys

Metsä- ja puustoisien verkoston kehittämistavoitteet

- Kehitettävä alueellinen yhteys
- Kehitettävä paikallinen yhteys

3.2 Verkostotavoitteet

3.2.1 Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitit

Suunnittelualueella liikenteen solmukohdat muodostuvat etenkin asemanseuduille Malmille, Tapanilaan ja Pukinmäkeen. Esteettömät reitit ja alueet keskittyvät myös asemanseutujen ympäristöön.

Reiteissä on jonkin verran katkoksia sekä opastuksessa ja esteettömyydessä on puutteita. Asukaspalautteissa nousi esiin erityisesti asemanseutujen opastuksen puute sekä kävelyn ja pyöräilyn reittien epäloogisuus ja alueiden vaikea hahmottaminen. Lisäksi asemanseutujen liikkumisympäristö koettiin ankeaksi, epämiellyttäväksi ja turvattomaksi. Opastuksen parantamista toivottiin myös Longinojanpuistossa ja muilla Longinojan laakson viheralueilla.

Suunnittelualueella on jo nykyisellään kattava ulkoilu- ja virkistysreitiverkosto erityisesti laajoilla viheralueilla. Pukinmäen rantapuiston reitit yhdistyvät Vantaanjoen rantojen reitiverkostoon, ja Longinojan laaksoa pitkin kulkevat reitit yhdistyvät esimerkiksi Malmin entistä lentokenttää kiertävään ulkoilu- ja latureittiin. Pukinmäen rantapuistossa on talvisin peltolatu.

Ulkoilu- ja virkistysreitiverkoston jatkuvuuden kannalta alueella on myös puutteita. Malmin kirkkopuiston reitistössä on epäjatkuvuuksia ja epäloogisuuksia. Pukinmäen rantapuistossa ulkoilureitti katkeaa Käskynhaltijantiehen, jonka ylitys tapahtuu kaukana reitistä eikä yhdisty siihen loogisesti. Käskynhaltijantielle tulisi rakentaa reittiin liittyvä alikulkuyhteys. Pukinmäenkaaren länsipuolella ei ole reittiyhteyttä jokivarteen. Sepänmäen metsäisillä viheralueilla ei ole ylläpidettyjä reittejä. Longinojanpuistossa reitit yhteyksiä ollaan parantamassa, kun Longinojanpuiston puistosuunnitelmassa esitetty uusi Ala-Malmin puistotie rakennetaan Filpuksenpuistosta Longinojan yli vuoden 2020 aikana.

Yleisten alueiden suunnitelmassa esitetään laajempaa alueellista reitistön ja viheralueiden kytkeytyneisyyteen liittyvää opastushanketta alueen merkittävimpien puistojen ja viheralueiden muodostamalle viheralueiden ketjulle. Tarkoitus on yhdistää Longinojan, Sydän-Malmin ja Vantaanjoen varren välinen reitti helposti hahmotetta-

vaksi ja saavutettavaksi kokonaisuudeksi. Hankkeeseen liittyy myös siihen kuuluvien katu- ja puistokohteiden peruskorjaus- ja kunnostustoimenpiteet.

Pukinmäen rantapuistossa kehitetään Vantaanjoen rannassa kulkevaa polkumaista reittiä ylläpidon keinoin. Polkua ei jatkossakaan tehdä rakennetuksi, vaan sen linjauksella niittyä niitetään tiheämmin. Ojien ylityspaikkoihin rakennetaan kevyitä puusiltoja luontopolkujen tapaan.

Pääasiallinen jalankulun ja pyöräilyn yhteys tulevaisuudessa rakentuvan Malmin entisen lentokentän alueen ja Malmin keskustan välillä tulee kulkemaan Filpuksenpuiston ja Longinojan laakson viheralueiden kautta. Ennen Malmin entisen lentokentän rakentumisen vaiheitaista valmistumista kenttäaluetta hyödynnetään erilaisissa väliaikaiskäytön toiminnoissa, joihin kuuluu esimerkiksi tapahtuma- ja virkistyskäyttöä. Reittejä ja opastusta lentokentän sisääntuloalueille suunnittelualueen pohjoisosassa tulee kehittää.

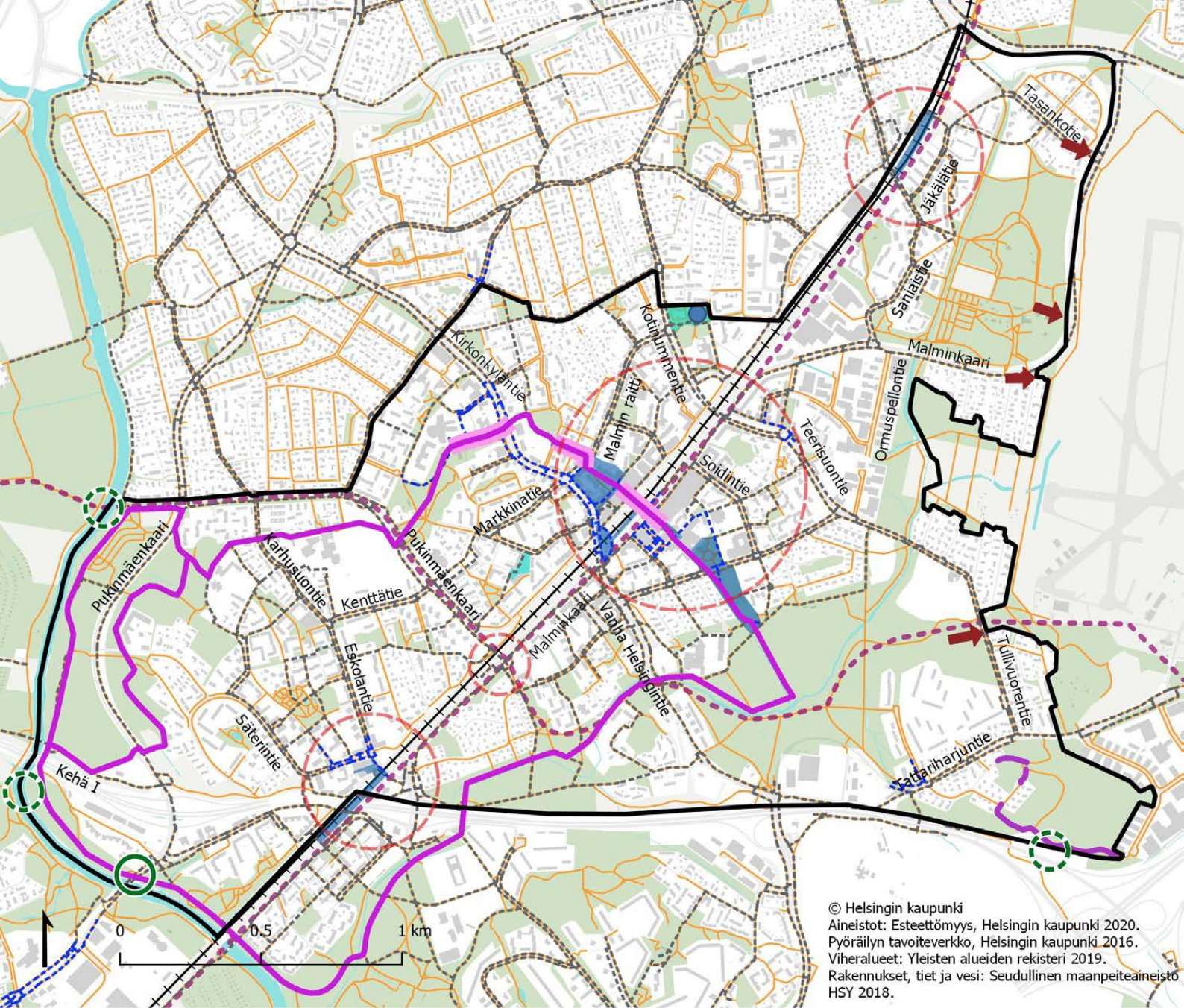
Asukasmäärän kasvaessa viheralueiden käyttöpaine tulee kasvamaan erityisen voimakkaasti Longinojan varrella ja jonkin verran myös Vantaanjoen varrella Pukinmäen täydennysrakennushankkeiden seurauksena. Sujuvat sisääntuloreitit ovat tärkeitä korkean käyttöpaineen alaisille viheralueille ja laajoille viheraluekokonaisuuksille. Toimivalla reitiverkostolla ehkäistään myös maaston kulumista ja suojataan luontoarvoja myös kävijämäärien kasvaessa. Tästä syystä reitiverkostojen kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota jo varhaisessa vaiheessa.

VISTRA II -suunnitelmassa on esitetty pitkällä tähtäimellä kaksi uutta siltaa Vantaanjoen varteen sekä yksi uusi eritasoyhteys Kehä I:n yli Sepänmäen etelämetsän kohdalla.

Reitistöjen kehittämisen tavoitteet:

- Vantaanjoen varressa kulkevan vihersormen pääreitien kehittäminen: Käskynhaltijantien alituksen rakentaminen kadun ja sillan peruskorjauksen yhteydessä
- Longinojan, Sydän-Malmin ja Vantaanjoen yhdistävän rengasreitien ja opastuksen kehittäminen
- Malmin baanan ja Pohjoisbaanan sovittaminen nykyisiin reitteihin luontoarvoja varjellen
- Närepuiston ja Sinimetsän reittien kehittämisen esim. luontopolku.
- Ulkoilureittien kehittäminen Sepänmäkeen sekä Nallenmäen ja Nallenrinteen suuntaan.
- Reitien ja opastuksen kehittäminen Malmin kenttäalueen suuntaan.

Kuva 23. Pitkospuut Bockinpuistossa.

Reitistöt ja esteettömyys

Suunnitelman raja

Viheralueet

Nykyiset reitit

Jalankulku- ja ulkoilureitti

Esteettömyyden erikoistason reitti

Esteettömyyden perustason reitti

Liikenteen solmukohta

Esteettömät alueet ja paikat

Esteettömyyden erikoistason alue

Esteettömyyden perustason alue

Erikoistason esteetön leikkipuisto, leikkipuisto Kotinummi

Kehitettävät reitit

Reitistön yhtenäisyyden ja opastuksen kehittäminen

- Longinoja-Sydän-Malmi-Vantaanjoki -reitti
- Närepuiston ja Sinimetsän luontopolku
- Sepänmäen etelämetsän reitit

Reitistön selkeytettävä osuus

Sisääntulokohta Malmin entiselle lentokentälle väliaikaiskäytön ajan - reittien ja opastuksen kehittäminen

Käslynhaltijantien uusi alikulku

Strategisten suunnitelmien kehittämiskohteet suunnitelma-kauden ulkopuolella:

Baanalinjaus (Pyöräilyn tavoiteverkkosuunnitelma)

Uudet sillat Vantaanjoen ja Kehä I:n yli (VISTRA II -suunnitelma)

Kuva 24. Reitistöt ja esteettömyys -kartta.

3.2.2 Viheralueiden palvelut

Suunnittelualueen viheralueiden palveluverkosto on jakautunut pääradan molemmin puolin. Radan estevaikutus tulee esiin palveluiden saavutettavuudessa. Suurempi osa viheralueiden palveluista sijoittuu radan pohjoispuolella kaupunkirakenteen sisään. Radan eteläpuolella palvelut sijoittuvat pääasiassa Longinojan laakson ja Fallkullan laajojen viheralueiden yhteyteen.

Asukasmäärän lisääntyessä käyttöpaine viheralueilla tulee kasvamaan, erityisen voimakkaasti Longinojan varrella, mutta Pukinmäen hankkeiden seurauksena myös Vantaanjoen varrella. Tästä syystä viheralueiden kehittämiseen tulee jo nyt kiinnittää erityistä huomiota myös viheralueiden palveluiden näkökulmasta.

Asukaspalautteissa on noussut esiin tarve viheralueiden palveluille, mm. leikkipaikoille, erityisesti uusien asuinalueiden läheisyyteen esimerkiksi Ormuspellon ja Pilvenpyörteentien asuinalueilla. Kotinummenpuistoon toivottiin enemmän urheilumahdollisuuksia. Laidunpuistoon toivottiin leikkipaikkaa ja oleskelumahdollisuuksia. Longinojanpuistoon toivottiin lasten leikkipaikkaa, aikuisten liikuntapaikkaa, piknik- ja oleskelumahdollisuuksia sekä latureittejä. Pukinmäen uimapaikalle toivottiin palveluiden parantamista: uimapaikan kunnostamista, uimakoppeja ja valvontaa. Pukinmäen rantapuiston rantaan toivottiin myös laitureita uimiselle ja kanooteille sekä grillipaikkaa. Tapperinpuistoon toivottiin lisää penkkejä. Säveltäjänpuiston lentopallokentän muuttamista toiseen käyttöön toivottiin, sillä kenttää ei palautteen mukaan käytetä.

Pukinmäen liikuntapuisto ja Ala-Malmin liikuntapuisto ovat suunnittelualueen urheilukeskittymät, joissa voi harrastaa monipuolisesti mm. yleisurheilua, pallopelejä ja parkouria. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala hallinnoi Pukinmäen ja Ala-Malmin liikuntapuistoja. Ulkoliikuntaa voi harrastaa myös useilla peli-, palloilu- ja luistelukentillä ympäri suunnittelualuetta. Ulkokuntoiluvälineitä löytyy Pukinmäen rantapuistosta ja liikuntapuistosta, Kotinummenpuistosta ja Ala-Malmin liikuntapuistosta. Myös koulujen ja päiväkotien pihojen yhteydessä on peli-, palloilu- ja ulkokuntoilupaikkoja. Longinojanpuiston puistosuunnitelmassa on esitetty skeittipaikka ja kuntoilualue, mutta niiden rakentumisaikataulua ei ole vielä päätetty.

Suunnittelualueella on neljä leikkipuistoa: leikkipuistot Unikko, Traktori, Kotinummi ja Filpus. Lisäksi pienempiä leikkipaikkoja on yhteensä seitsemän eri puolilla suunnittelualuetta. Nykyisten leikkipaikkojen kunnostamista edistetään suunnitelmakaudella esimerkiksi Anianpellonpuistossa korttelipuistojen kunnostamisen yhteydessä. Verkostollisesti tarkasteltuna Ormuspellon alueelta puuttuu lähileikkipaikka.

Helsingin Nuorisopalvelujen ylläpitämä Fallkullan kotieläintila on suosittu retki- ja virkistyskohde, jossa viereilee vuosittain yli 80 000 kävijää. Tilalla järjestetään paljon erilaisia kerhoja lapsille ja nuorille.

Suunnittelualueella on kolme viljelypalsta-aluetta, Pukinmäen rantapuistossa, Fallkullanpellolla ja Karviaismäessä. Sepänmäen länsilaidalla sijaitseva palsta-alue on poistettu käytöstä ja muutettu niityksi.

Suunnittelualueella on neljä koiraitausta. Ne sijaitsevat Fallkullassa, Longinojanpuistossa, Malmin kirkkopuistossa ja Närepuistossa. Koirapalveluiden määrä on alueella riittävä.

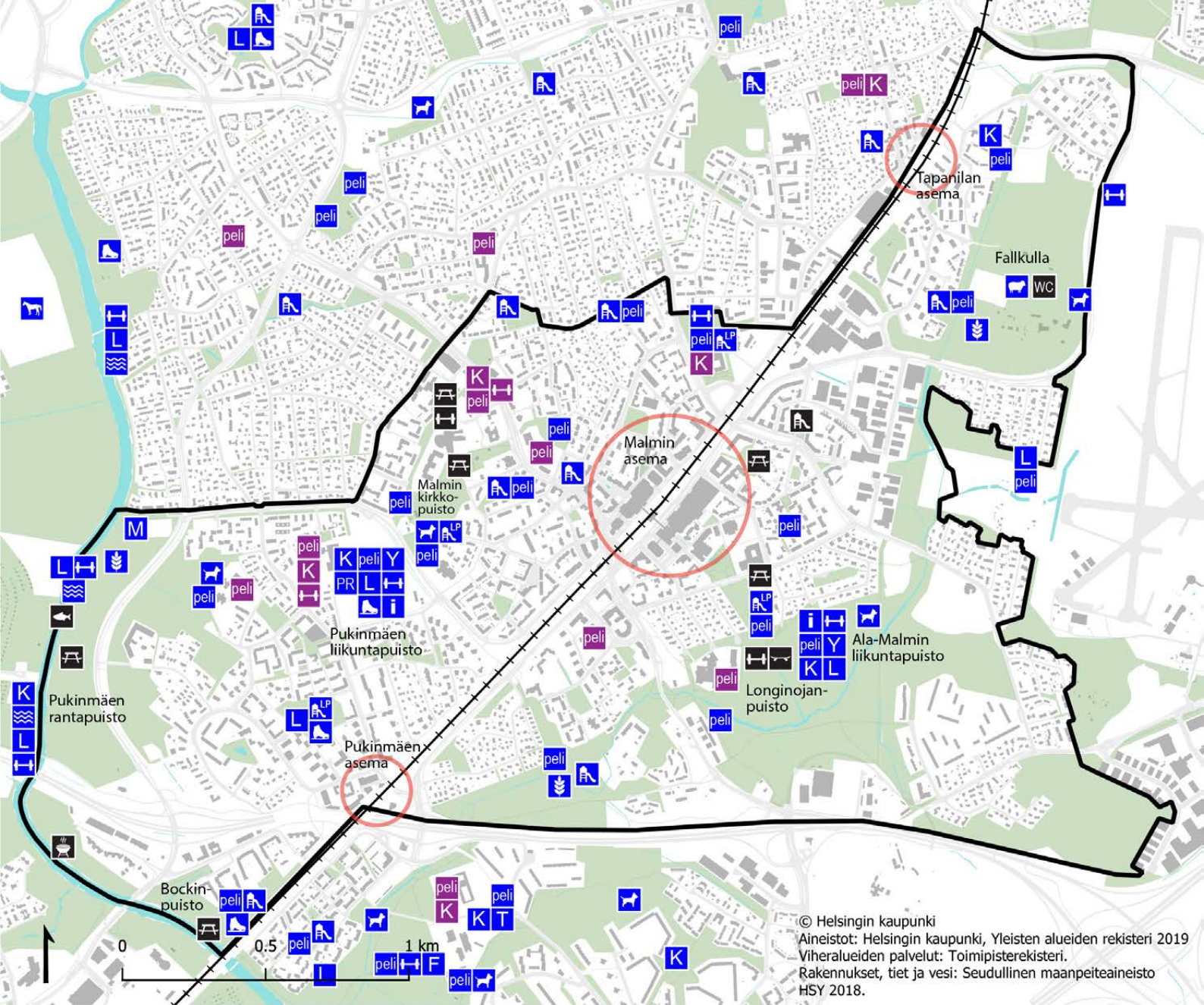
Pukinmäen rantapuistossa Vantaanjoen varrella sijaitsee uimapaikka ja matonpesupaikka. Uimapaikan yhteyteen esitetään uuden oleskelualueen perustamista, sekä uimapaikan eteläpuolelle rakennetaan Osallistava budjetointi -hankkeessa toivottu onkilaituri. Pukinmäen rantapuiston eteläosaan on suunnitteilla grillipaikka. Yleisten alueiden suunnitelmassa edistetään veden äärelle pääsyä Longinojan ja Vantaanjoen varressa lisäämällä oleskelualueita ja -paikkoja rannoille.

Viheralueiden palvelujen kehittämisen tavoitteet:

- Oleskelualueiden ja laadukkaiden rakenteiden lisääminen Vantaanjoen ja Longinojan varteen sekä Filpuksenpuistoon
- Leikkipaikkojen riittävydestä, laadusta ja kestävydestä huolehtiminen, uuden leikkipaikan lisääminen Ormuspellon alueelle.
- Ormusmäen kehittäminen turvallisesti kalliopuistoksi
- Longinojan liikuntapuiston toimintojen täydentäminen esim. skeittipaikalla
- Pyöräilypalveluiden kehittäminen: pyörähuoltopiste baanojen risteykseen
- Fallkullan kartanon ja kotieläintilan alueen vahvistaminen kestävästi kasvavaa, jo nykyisin suurta kävijämäärää, mm. Helsinki-huussi.

Kuva 25. Ulkokuntoilupaikka Pukinmäen rantapuistossa.

Viheralueiden palvelut

- Suunnitelman raja
- Viheralueet
- Nykyiset palvelut**
- Palvelukeskus
- Frisbeegolf-rata

- Koira-aitaus/-puisto
- Koripallokenttä
- Kotieläintila
- Leikkipaikka
- Leikkipuisto
- Lentopallo-/beach volley -kenttä

- Luistelukenttä
- Lähiliikuntapaikka/ulkokuntoiluvälineet
- Matonpesupaikka
- Opastuspiste
- Pallokenttä
- Parkouralue

- Ratsastuskenttä
- Tenniskenttä
- Uimaranta
- Viljelypalsta
- Yleisurheilu
- Palvelut koulujen pihojen yhteydessä

Kehitettävät palvelut

- Uusi oleskelupaikka
- Uusi Helsinki-huussi
- Uusi grillipaikka
- Uusi leikkipaikka
- Uusi skeittipaikka
- Uusi onkilaituri
- Uusi lähiliikuntapaikka

Kuva 26. Viheralueiden palvelut -kartta.

3.2.3 Ekologisten verkostojen kehittämisen tavoitteet

Sininen verkosto

Suunnittelualueen sinisen verkoston rungon muodostavat Vantaanjoki ja Longinoja. Suunnittelualueen län-siosassa vedet laskevat Vantaanjokeen ja itäosassa Longinojaan ja sen kautta Savelassa Vantaanjokeen. Suunnittelualueen pohjois- ja kaakkoisosassa vedet laskevat pieniltä alueilta Tapaninvainionpuroon ja Viikinojaan. Lisäksi Sunilanpuiston lammella on oma pieni valuma-alueensa. Suunnittelualueella ei ole pohjavesialueita.

Longinojan puroympäristö ja Vantaanjoen varsi ovat merkittäviä virkistys- ja luontokohteita. Longinojan ja Vantaanjoen varrella kulkee suosittuja ulkoilureittejä, ja niiden varteen sijoittuu myös erilaisia toimintoja. Vantaanjoki ja Longinoja ovat uhanalaisen meritaimenen tärkeitä kutupaikkoja.

Longinoja virtaa Malmin läpi ja laskee Pihlajiston kohdalla Vantaanjokeen. Longinoja on valuma-alueen koon perusteella Helsingin toiseksi suurin puro. Longinojan valuma-alueella tapahtuu tulevaisuudessa huomattavia maankäytön muutoksia, jotka vaikuttavat puroon laskevien hulevesien määrään ja laatuun. Hulevesien hallintaa ja puroympäristöä tulee kehittää haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi.

Longinojan puroaktiivit -kansalaisliike on aktiivinen toimija puron kunnostamisessa. Puron suoraa osuutta on ennallistettu mutkitteluksi uomaksi ja kunnostuksella on edistetty kalojen elinolosuhteita lisäämällä uomaan kiviä ja kutosoraikkoja. Puroaktiivien kanssa yhteistyössä on toteutettu myös Longinojan luontopolku, jonka varrella on Longinojasta kertovia opastauluja.

Helsingin pienvesiohjelmassa Longinojan tavoitteiksi on mainittu vähentynyt eroosio ja hulevesikuormitus, kalaston elinvoimaisuuden ylläpito ja parantaminen sekä maisema- ja virkistyskäytön ylläpito ja parantaminen.

Tällä hetkellä hulevesiä ohjautuu avo-ojien kautta Longinojaan, josta ne laskevat Vantaanjokeen. Myös suoraan Vantaanjokeen ohjautuu käsittelemättömiä hulevesiä avo-ojien kautta Pukinmäen rantapuistossa. Tulevien maankäytön muutosten takia hulevesien määrä, ja niiden hallinnan tarve tulee kasvamaan. Merkittävien luonto- ja virkistysarvojen takia Vantaanjoen ja Longinojan valuma-alueiden hulevesien laadullinen hallinta on tärkeää. Vesistöihin kohdistuvien riskien hallintaa parannetaan kehittämällä hulevesien hallintaa sekä määrällistä ja laadullista käsittelyä.

Vantaanjoen ranta on tulvariskialuetta ja keväisin vesi usein nousee etenkin Bockinpuistossa rannan ulkoilureille estäen niiden virkistyskäytön.

Läpäisemättömät pinnat

Suunnittelualueen läpäisemättömien pintojen osuuksia tarkasteltiin osavaluma-alueittain. Läpäisemättömien pintojen osuus vaihtelee 6-74 % välillä. Hyvin läpäiseviä alueita ovat Vantaanjoen ja Longinojan varren viheralueet ja Fallkullan alue. Rakennetuilla asuin- ja teollisuusalueilla läpäisemättömien pintojen osuus on suuri. Erityisen korkea se on Malmin keskustassa Sydän-Malmin alueella ja Ylä-Malmilla.

Tulvien ja vedenlaadun hallintaan liittyvät tavoitteet:

- Hulevesien laadullisen ja määrällisen hallinnan kehittäminen kaavoituksen ja toteutussuunnitelun keinoin rakennetuilla alueilla; erityisesti niillä alueilla, joilla on yli 50 % läpäisemättömiä pintoja.
- Hulevesien laadullisen ja määrällisen hallinnan kehittäminen ennen Longinojaan virtaamista rakentamalla kosteikkoja ja hulevesialtaita.
- Pukinmäen rantapuistossa sijaitsevien avo-ojien kehittäminen hulevesien laadullista ja määrällistä hallintaa varten ennen hulevesien virtaamista Vantaanjokeen.

Elinympäristöjen tilan parantamiseen ja ennallistamiseen liittyvät tavoitteet:

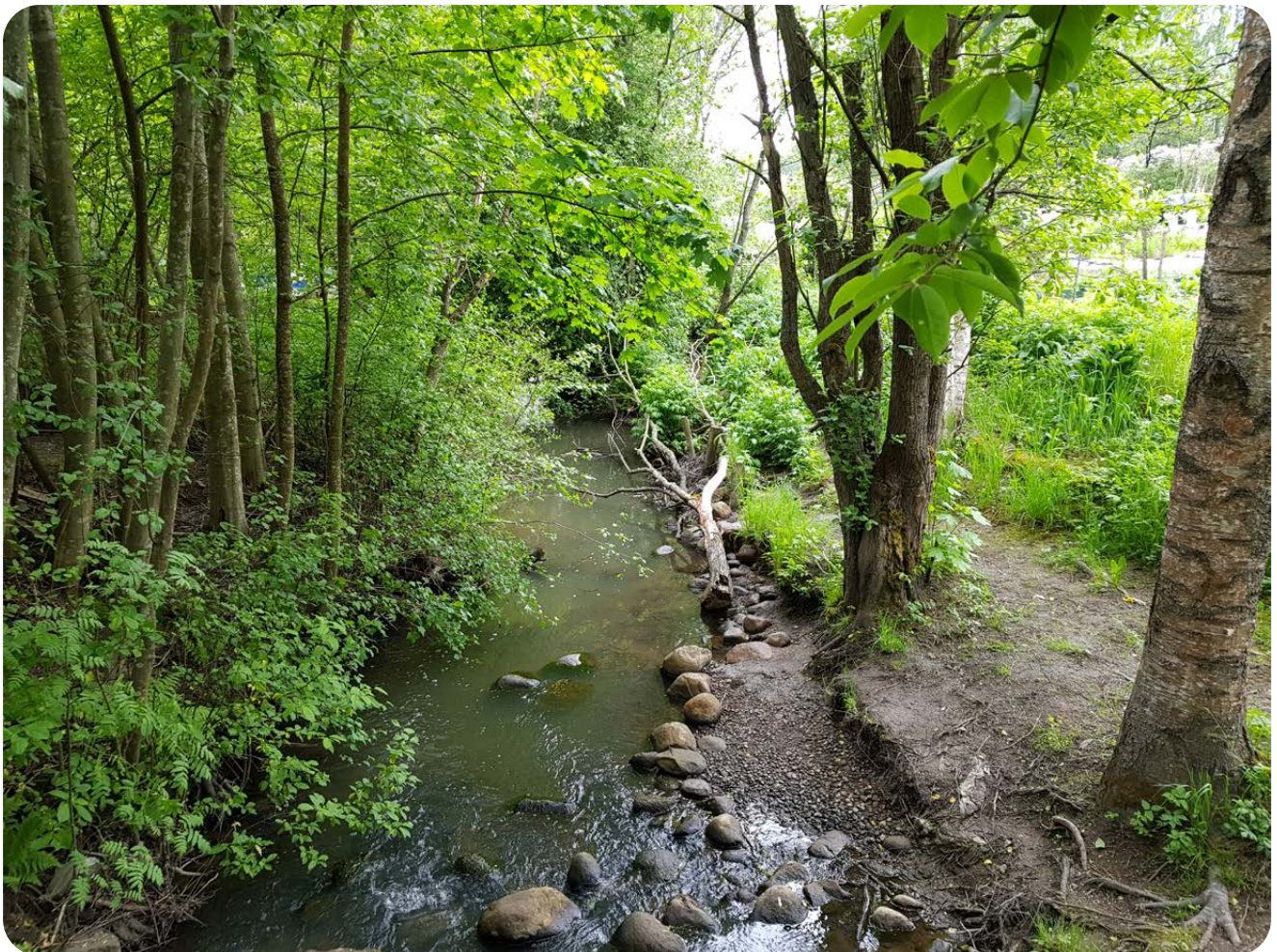
- Longinojan taimenten elinympäristöjen parantaminen.
- Yhteistyön jatkaminen Longinojan puroaktiivien kanssa puron kunnostamisessa mm. kutosoraikkojen rakentamisessa.
- Vantaanjoen rannan säilyttäminen kasvipeitteisenä ja luonnonmukaisena avoimena peltomaisemana.
- Vantaanjoen rantakasvillisuuden kehittäminen, jotta estetään Vantaanjoen tulvahuippujen aiheuttamaa joen penkereiden eroosiota ja parannetaan hulevesien imeytymistä ja puhdistumista.

Virkistyskäytön mahdollisuuksiin liittyvät tavoitteet:

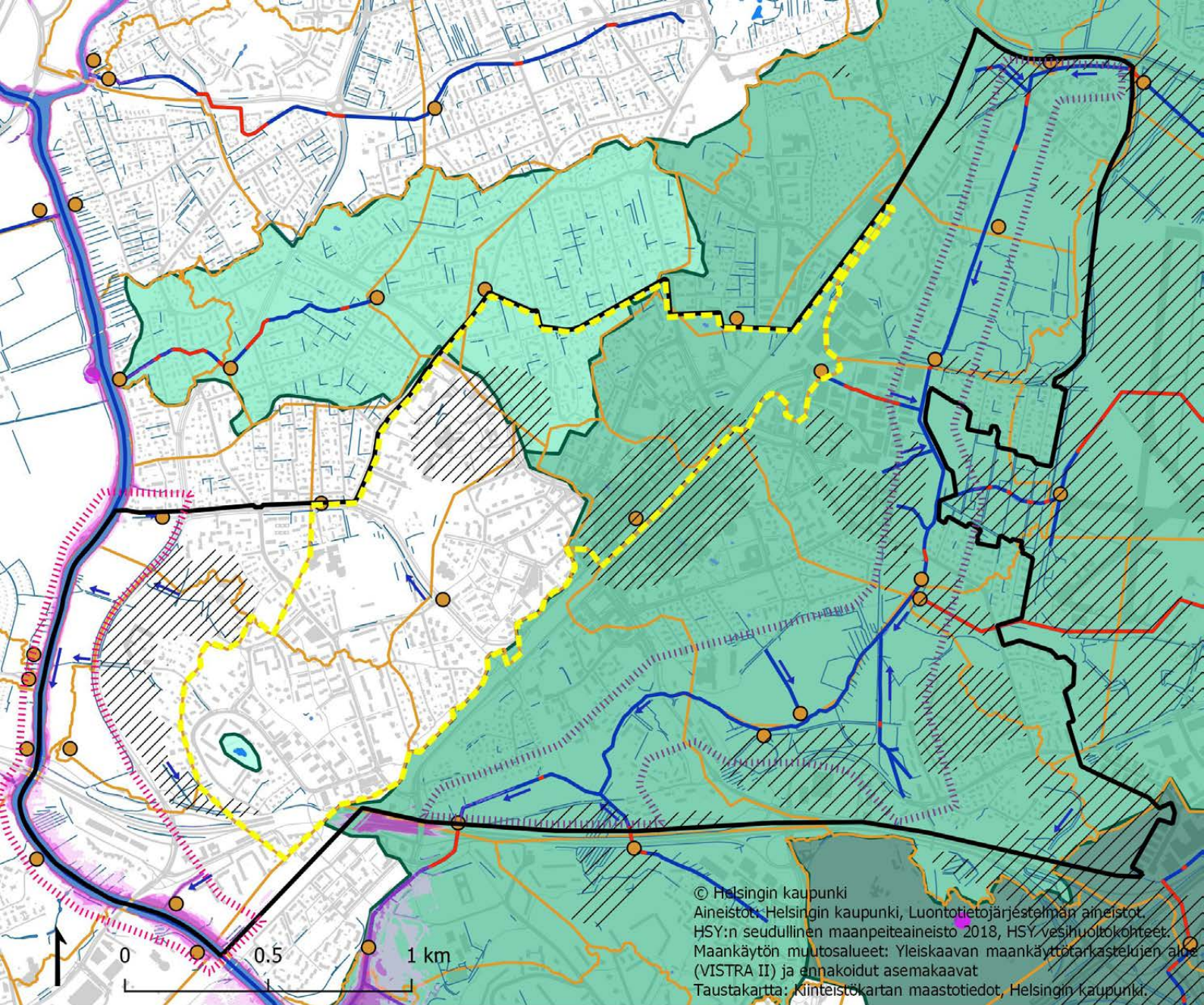
- Longinojan virkistysarvojen lisääminen.
- Longinojan siltojen kunnostaminen kohdissa, joissa puistokäytävien rummut padottavat puron pääuoman virtaamaa. Kohteet on esitetty Longinojan valuma-alueaselvityksessä.
- Veden äärelle pääsyn helpottaminen Vantaanjoen ja Longinojan varrella: Laadukkaiden rakenteiden ja oleskelupaikkojen, kuten puisten tasojen ja portaiden, lisääminen harkittuihin paikkoihin rannoille, helpottamaan veden äärelle pääsyä ja estämään rantapenkkojen kulumista.
- Vantaanjoen varrella maisemapeltojen laidalle muodostuneiden polkujen säilyttäminen polku-maisina ja niiden hoidon kehittäminen käytön helpottamiseksi.
- Tulvatilanteiden hyväksyminen osana luonnon rikkautta Vantaanjoen varrella ja virkistyskäytön sopeuttaminen tulvatilanteisiin.

Kuva 27. Vantaanjoki.

Kuva 28. Longinoja.

Sininen verkosto

Suunnitelman raja

Vesistöt

- Ojat
- Purojen putkitetut osuudet
- Purot
- Lammet
- Vantaanjoki
- Vesien virtaussuunnat

Valuma-alueet

- Osavaluma-alueet
- Purkupisteet
- Viikinojan valuma-alue

- Longinojan valuma-alue
- Tapaninvainionpuron valuma-alue
- Sunilanpuiston lammen valuma-alue

Vantaanjoen tulvariskialueet 1/250a

- 0 - 0.5 m
- 0.5 - 1 m
- 1 - 2 m
- 2 - 3 m

Sinisen verkoston kehittämistavoitteet

- Hulevesien laadullisen hallinnan kehittäminen; alue, jolla on yli 50 % läpäisemättömiä pintoja

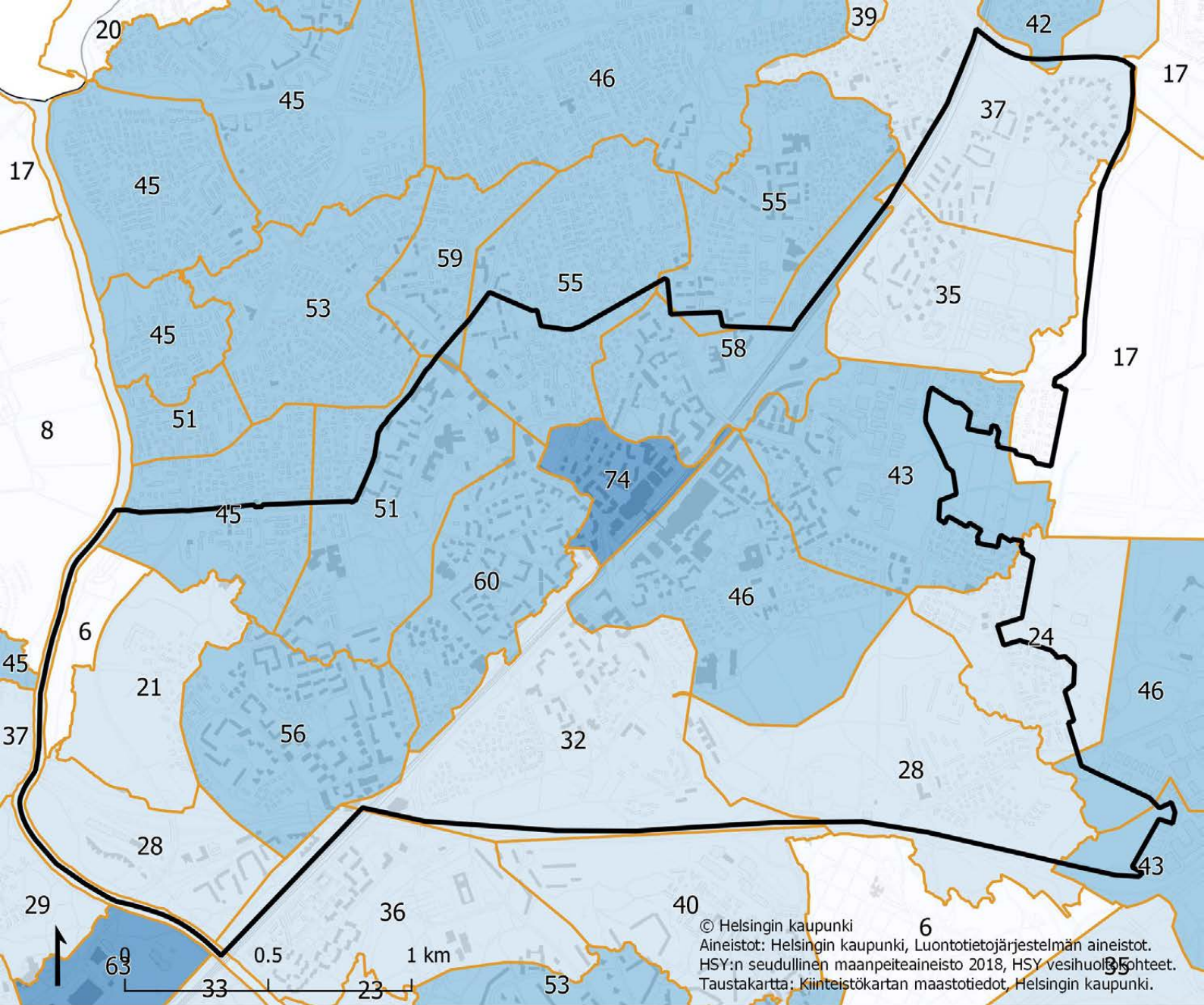
- Longinojan puro- ja ojaympäristö: elinympäristöjen parantaminen, virkistysarvon lisääminen, hulevesien laadullinen ja määrällinen hallinta ennen Longinojaan virtaamista

- Vantaanjoen ranta säilytetään kasvipeitteisenä ja luonnonmukaisena avointa peltomaisemaa säilyttäen ja rannan kasvillisuutta kehittäen, jotta hulevedet imeytyvät ja puhdistuvat ennen vesistöön päätymistä

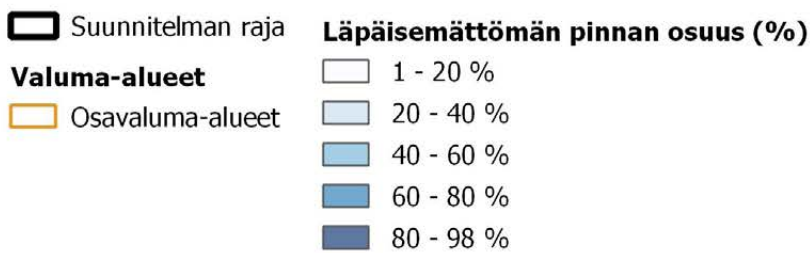
Maankäytön muutosalueet

- Yleiskaavan maankäyttötarkastelujen alue
- Asemakaavojen maankäyttötarkastelujen alue

Kuva 29. Sininen verkosto -kartta.

Sininen verkosto - läpäisemättömän pinnan osuus

Kuva 30. Läpäisemättömät pinnat -kartta.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Metsä- ja puustoinen verkoston alueellisten ja paikallisten yhteyksien säilyttäminen sekä niiden kehittäminen ovat verkoston toimivuuden kannalta tärkeitä tavoitteita. Alueella on laajoja niittyverkoston niukkapuustoisia tukialueita.

Laajimmat yhtenäiset metsäalueet sijaitsevat Sepänmäen alueella, Longinojan laaksossa erityisesti Kehä I:n reunavyöhykkeellä ja Pukinmäen läntisissä selänne-metsissä. Alueen ainoat ydinmetsän kriteerit täyttävät alueet sijaitsevat Sepänmäessä ja Kehä I:n varrella Ruotumestarinpuiston kohdalla.

Longinojan varren puustoyhteys katkeilee monissa kohdissa, mikä hankaloittaa eläinten, mm. liito-oravien liikkumista alueella. Uoman varrelle tulisi istuttaa lisää puustoa, joka parantaa myös kalojen elinolosuhteita. Longinojan varren avoimen kulttuurimaiseman säilyttämiseksi avoimille osuuksille tulee uusia puita istuttaa vain yksittäispuina ja pieninä ryhminä. Longinojan varren puustoinen yhteyden kehittämisessä huomioidaan metsä- ja puustoinen verkoston ja niittyverkoston tavoitteet sekä liito-oravayhteydet. Longinojan varren puustoista yhteyttä tarkastellaan kokonaisuutena ja kehitetään erillishankkeen kautta.

Vantaanjoen rannan kasvillisuutta ja puustoista yhteyttä täydennetään. Nykytilassa joen varrella on paljon avoimia puuttomia alueita, joissa puustoinen yhteys katkeaa. Vantaanjoen arvokas kulttuurimaisema säilytetään avoimena, mutta puustoista yhteyttä kehitetään yksittäispuin ja ojanvarsien puurivien avulla.

Pukinmäen läntiset selänne-metsät, Närepuisto ja Sini-metsä, ovat metsäverkoston jatkuvuuden kannalta tärkeitä alueita, joiden säilyttäminen metsäverkoston osina on huomioitava maankäytön muuttuessa.

Metsä- ja puustoinen verkoston kehittämisen tavoitteet:

- Alueen metsien, etenkin metsäisten selänteiden ja ydinmetsien säilyttäminen mahdollisimman yhtenäisinä myös maankäytön muuttuessa.
- Longinojan suuntaisen puustoinen yhteyden kehittäminen lisäämällä avoimille osuuksille yksittäisiä puita ja pieniä puuryhmiä kulttuurimaiseman avoimet näkymät huomioiden.
- Vantaanjoen varren puuston kehittäminen harkituilla yksittäispuiden lisäämisellä ja nykyisen puuston hoidolla sekä ojanvarsien puurivien avulla, samalla tarvittavaa maisematailan avoimuutta vaalien.
- Metsä- ja puustoinen verkoston alueellisten yhteyksien vahvistaminen katu- ja puistoalueiden puustoa kehittämällä ja lisäämällä, esim. Pukinmäenkaaren välikaistalle.

Kuva 31. Sepänmäen etelämetsä.

Kuva 32. Fallkullan kartanopuiston metsä.

Kuva 33. Pukinmäenkaaren katupuistutusta.

© Helsingin kaupunki
Helsingin kaupunki, Metsä- ja puustoinen verkosto paikkatietoaineistot 2019.
HSY:n seudullinen maanpeiteaineisto 2018.
Taustakartta: Peruskartta, MML
Maankäytön muutosalueet: Yleiskaavan maankäyttötarkastelujen alue
(VISTRA II) ja ennakoitujen asemakaavojen
Taustakartta: HSY:n seudullinen maanpeiteaineisto 2018.

Metsä- ja puustoinen verkosto

- Suunnitelman raja

Puusto

Puusto 2-10 m

Puusto 10-20 m

Puusto yli 20 m

Metsä- ja puustoinen verkoston osat

Ydinmetsät

Metsät ja metsiköt

Puustoiset puistot

Puustoiset tukialueet

Puurivit ja -ryhmät puistomaisessa ympäristössä

Niukkapuustoiset tukialueet

Vesistöylitys

Sillat ja alikulut

Nykyinen silta tai alikulku
- Katkokset**

Katkos

Metsä- ja puustoinen verkoston kehittämistavoitteet

Nykyinen alueellinen yhteys

Kehitettävä alueellinen yhteys

Nykyinen paikallinen yhteys

Kehitettävä paikallinen yhteys

Puustoinen yhteyden turvaamisen tarve

Maankäytön muutosalueet

Yleiskaavan maankäyttötarkastelujen alue

Asemakaavojen maankäyttötarkastelujen alue
- Kuva 34. Metsä- ja puustoinen verkosto -kartta.
- Malmi ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma 2021–2030 37

Niittyverkosto

Niittyverkosto on vahvasti läsnä Malmin ja Pukinmäen alueella. Longinojan laakso, Fallkullan kartanoalue ja Vantaanjoen varsi muodostavat niittyverkoston ydinalueet. Niittyverkoston tukialueita muodostuu Pukinmäen rantapuiston eteläosaan, Pukinmäen liikuntapuiston ja Pukinmäenkaaren alueelle sekä Fallkullan kotieläintilan ja Vasaratien pientaloalueelle. Pienempilaisista tukialueista muodostuu matalan kasvillisuuden alueilta pihoilta, pientareilta, puistoissa ja viljelypalstoilla.

Suunnittelualueen niittyverkoston ydinalueet kytkeytyvät alueen ulkopuolelle jatkuviin laajoihin niittyalueisiin. Vantaanjoen varren niityt kytkeytyvät joen toisella puolella Oulunkylän ja Tuomarinkylän ja edelleen Haltialan niittykokonaisuuksiin. Longinojan laakson ja Fallkullan niityt kytkeytyvät Malmin entisen lentokentän niittyalueeseen.

Malmin entisen lentokentän rakentuessa sen laaja niityalue pienenee ja muuttuu luonteeltaan oleellisesti, mikä on huomioitava suunnittelualueen niittyverkoston tavoitteissa.

Longinojan ja Vantaanjoen varrella voidaan kehittää samanaikaisesti sekä niitty- että metsä- ja puustoista verkostoa. Longinojan laakson niittykokonaisuudella on eniten potentiaalia maankäytön muutosalueilla pienenevien niittyjen avoimien elinympäristöjen korvaamiselle. Alueen niittyjen ekologista laatua ja kytkeytyneisyyttä kehitetään huomioiden myös metsä- ja puustoisen verkoston tavoitteet.

Longinojanlaakson eteläosassa on paljon kehittämis-potentiaalia, sillä alueella on paljon umpeen kasvanutta niittyä. Luonnon- ja maisemanhoidon toimenpiteillä alueelle saadaan kehitettyä paljon uutta niittyä. Longinojanlaaksossa sijaitsevia maisemapeltoja muutetaan maisemaniityiksi Malmin kolmion alueella ja Sepänmäen laidoilla.

Vantaanjoen varrella korostuvat B3- ja B4-hoitoluokkien alueet. Joen rannassa Pukinmäen rantapuiston eteläosassa on metsittyvää entistä peltoaluetta, jonka tavoitetilaa tarkastellaan sekä niitty- että metsä- ja puustoisen verkoston kannalta. Pukinmäen rantapuiston pohjoisosassa maisemapeltoja muutetaan maisemaniityiksi.

Pukinmäen liikuntapuiston alueen niittyverkoston kehittämismahdollisuuksia tutkitaan, mutta alueen käyttöpaine vaikuttaa kehittämisen mahdollisuuksiin.

Katu ympäristön välikaistat toimivat niittyverkoston tukialueina. Välikaistojen kasvillisuuden kehittämispotentiaalia niittymäiseksi on erityisesti Tapaninkyläntiellä, Pukinmäenkaarella, Malminkaarella, Pikitehtaankadulla ja Sunnuntaipalstojen kohdalla.

Lajistoltaan arvokkaimmat niityt sijaitsevat Myrntipuiston ja Ormusmäen kalliisilla linnoituskukkuloilla, joiden niityt on luokiteltu arvoniityiksi. Alueella on lisäksi

useita niittyjä, joita voi valikoivan hoidon keinoin kehittää arvoniityiksi, mm. Fallkullan kotieläintilan arvoniityn laidunalueen laajennus. Matalan kasvillisuuden kulttuuribiotoppeja esiintyy myös Malmin kolmion alueella ja Riihenkulman ympäristössä.

Longinojan laakson ja Vantaanjoen varren niityt koostuvat pääosin savisen maaperän lajistosta.

Niittyverkoston kehittämisen tavoitteet:

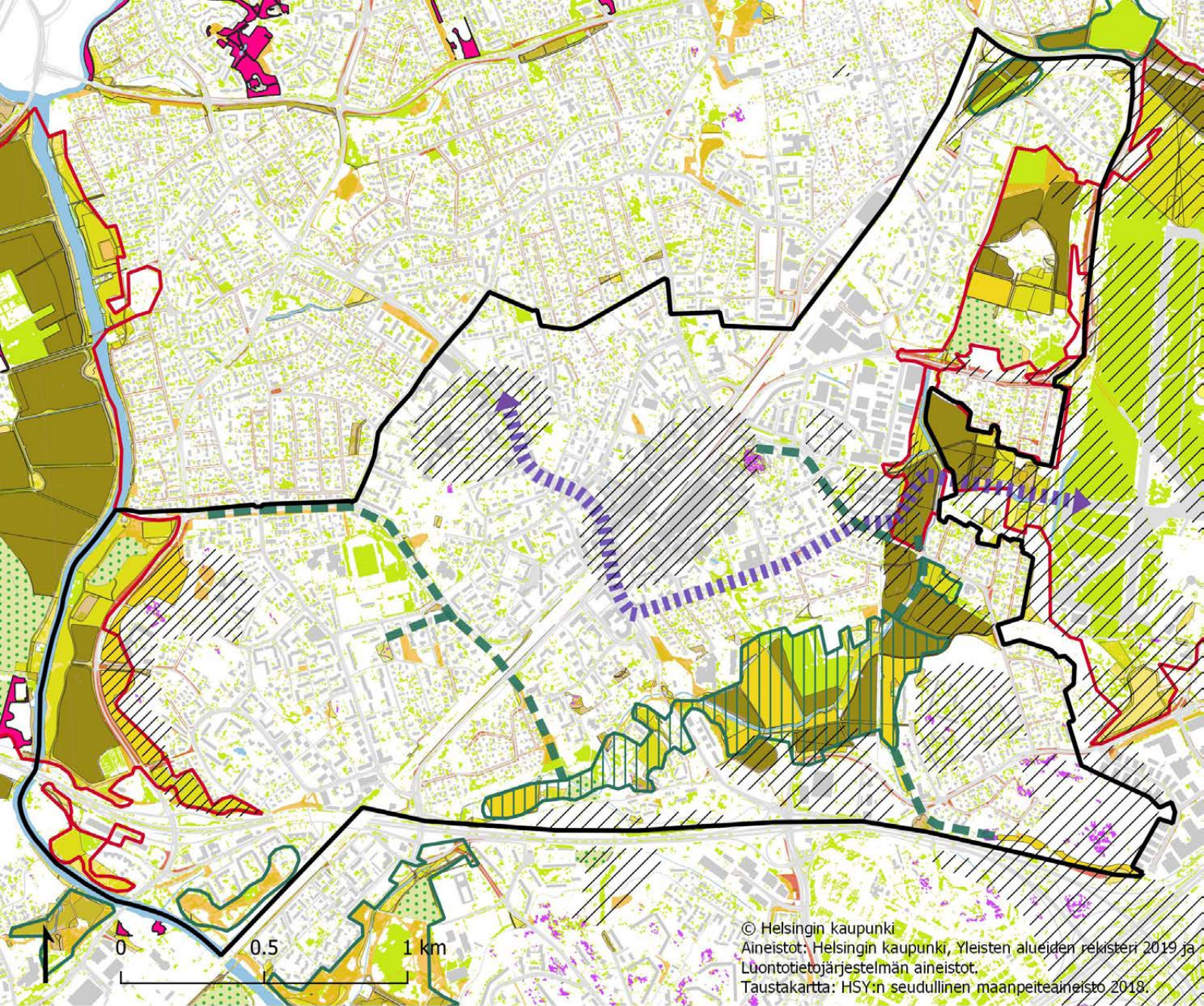
- Longinojanlaakson niittykokonaisuuden laadullinen kehittäminen ja maisemapeltojen muuttaminen niityiksi mm. Malmin kolmion alueella ja Sepänmäen laidoilla.
- Pukinmäen, Ormusmäen ja Fallkullan arvoniityjen arvojen säilyttäminen hoidon ja ylläpidon keinoin.
- Katualueiden kasvillisuuden kehittäminen niittymäiseksi katujen rakentamisen ja peruskorjausten yhteydessä.
- Viherkattojen suosiminen rakennettavien rakennusten katoilla.
- Haitallisten vieraslajien torjuminen mahdollisuuksien mukaan. Vieraslajien torjunnassa ensisijaisena ovat luontoarvoiltaan erityisen arvokkaat alueet.

Kuva 35. Niitty Malmin kolmion alueella.

Kuva 36. Niitty Pukinmäen rantapuistossa.

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Helsingin kaupunki, Yleisten alueiden rekisteri 2019 ja
Luontotietojärjestelmän aineistot.
Taustakartta: HSY:n seudullinen maanpeiteaineisto 2018.

Niittyverkosto

Suunnitelman raja

Niityt ja kalliokedot

- B1 Maisemapelto
- B2 Käyttöniitty
- B3 Maisemaniitty ja laidunalue
- B4 Avoin alue ja näkymä
- B5 Arvoniitty

Niitylajiston tukialueet

- Avokalliot
- Siirtolapuutarhat ja palstaviljelyalueet

Puistojen nurminiityt

Katualueiden niityt

Matala kasvillisuus

Perinnekasvillisuus

Niittyverkoston rakenteellinen luokittelu

Niittykeskittymä

Niittyverkoston askelkivi

Niittyverkoston kehittämistavoitteet

Avoimien elinympäristöjen laadun ja monimuotoisuuden kehittäminen

Niittyverkoston uusi paikallinen yhteys

ViiMa-ratikan ympäristön kehittäminen tukemaan niittyverkostoa

Maankäytön muutosalueet

Yleiskaavan maankäyttötarkastelujen alue

Asemakaavojen maankäyttötarkastelujen alue

Kuva 37. Niittyverkosto -kartta.

3.3 Toimenpidetarpeet

Toimenpidetarpeisiin on kirjattu Malmin ja Pukinmäen viheralueiden ja katujen investointi-, peruskorjaus- ja kunnostustarpeet. Luonnon- ja maisemanhoidon toimenpidetarpeet on määritelty alueen metsiin sekä niity- ja maisemapeltoalueille. Viheralueille on määritelty lisäksi hoitoluokkien muutostarpeita. Merkittävimmistä toimenpidetarpeista on laadittu hanke-esitykset, jotka esitellään luvussa 4.

Toimenpidetarpeet on kartoitettu asukaskyselyjen vastausten ja muiden asukaspalautteiden perusteella sekä vertaamalla alueiden tavoitteita ja nykytilaa maastoinventoinneilla. Havaitut puutteet ja muut toimenpidetarpeet on kirjattu työn aikana tehdyillä maastoinventoinneilla kaupungin maastokartoitusjärjestelmään.

3.3.1 Katualueet

Katualueiden jäsentely ja ominaispiirteet erottuvat kohdassa 2.1 tunnistettujen osa-alueiden mukaisesti. Katualueet ilmentävät ympärillä olevan rakennuskannan aikakautta ja erityisesti asuntokadut on sovitettu rakennusten lomaan ympäröivät maaston muodot huomioiden.

Radan ja kadun vaatima tila jakaa radan molemmille puolille sijoittuvaa Malmin keskustaa. Kaupunkitila Malmin kauppatoriella ja Malminkaarella on huonosti rajattu ja ylisuuri, mikä aiheuttaa alueelle toiminnallisia ja kaupunkitilallisia ongelmia. Alue on laaja ja jalan liikkujalle hankala. Liikennealueilla on erittäin vahva estevaikutus.

Suunnittelualueen ydin eli Sydän-Malmin osa-alue tulee kehittymään voimakkaasti tämän yleisten alueiden suunnitelman suunnitelmakauden aikana. Sydän-Malmin kehittämistä edistetään monien eri suunnitelmien kautta. Yleisten alueiden suunnitelmassa keskistytään kaupunkikuvallisiin huomioihin ja toimenpidetarpeisiin.

Merkittävänä toimenpidetarpeena koskien koko aluetta ja erityisesti asemanseutuja on esteettömyyskriteerien huomioiminen uusia ja kunnostettavia katuratkaisuja suunniteltaessa, sillä nykytilassa esteettömyys toteutuu heikosti erityisesti asemaseuduille johtavilla yhteyksillä. Kirkonkyläntien sillalla Malmin aseman ympäristössä peruskorjaus on jo tehty.

Alueen kaksi kaupunkikuvallisesti merkittävää kokonaisuutta muodostuvat Pekanraitin, Ala-Malmin torin ja Ala-Malmin puiston yhteydestä sekä Kaupparaitin ja Ylä-Malmin torin kokonaisuudesta. Ensimmäisenä mainittua kokonaisuutta on peruskorjattu viime vuosina Pekanraitin ja Ala-Malmin torin osalta ja yleisilme on viihtyisä ja eloisa. Loppuosa Pekanraitin kokonaisuudesta oli vielä toteuttamatta, mutta siitäkin osuudesta on laadittuna katusuunnitelma ja toteuttaminen on suunniteltu lähivuosille.

Kuva 38. Ylä-Malmin tori.

Kuva 39. Kaupparaitti.

Kaupparaitin ja Ylä-Malmin torin kokonaisuus on nykyisellään epäedustava ja heikkokuntoinen. Kaupparaitti ja Ylä-Malmin tori muodostavat peruskorjauskokonaisuuden, jolla on kaupunkikuvallisesti merkittävä arvo. Reittiyhteyden toimintojen ja tilojen tulisi jäsentyä paremmin laajoilla aukiomaisilla alueilla, laatutasoltaan yhtenäiseksi, viihtyisäksi ja turvalliseksi kävely-ympäristöksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää myös Viljatien suojatiekohtaan, jonka tulee erottua selkeästi ja olla turvallinen.

Liikenneturvallisuutta parantavia yksittäisiä tarpeita havaittiin useilla suojateilla sekä hieman laajemmin liittyen näkemäalueisiin. Suojateiden puutteita ilmeni mm. Vilpulanttiellä, Kenttätien ja Tattarinharjuntien. Näkemäaluepuutteet korostuivat erityisesti pientalovaltaisilla alueilla, missä katutilassa näkemiä peittävät kiinteistöjen raja-aidat ja pensasistutukset. Näkemäalueita avataan mahdollisuuksien mukaan ja pahimmat liikenneturvallisuuteen vaikuttavat paikat tunnistetaan. Mikäli näkemäaluetta ei pystytä avaamaan, pohditaan muita liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä. Suojateiden puutteet liikenneturvallisuudessa korjataan joko yksittäisinä kohteina tai osana laajempaa kokonaisuutta.

Asuntokadut ovat pääosin hyväkuntoisia, mutta esim. Teerikukonkujan ja Ormuspellontien teollisuuskadut ovat rakenteellisesti huonokuntoisia ja katutilan jäsentymisen osalta puutteellisia. Teollisuuskatujen katutilat ovat leveitä ja esim. Ormuspellontietä on parannettu Teerikukontien ja Pikitehtaan välisellä osuudella, minne onkin istutettu katupuita välikaistalle pysäköinnin yhteyteen. Katupuiden ja istutusten lisäämistä katutilaan harkitaan ja tarkastellaan erityisesti leveiden välikaistojen kohdalla ja niillä katuosuuksilla, joissa katutilan mitoitus on tarpeettoman leveä.

Huonokuntoisten teollisuuskatujen lisäksi rakenteellisia puutteita ilmeni poikkeuksetta asuntokatujen päistä jatkuvilla huoltoajoväylillä sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksillä. Yhteydet ovat merkittäviä katualueen ja viheralueiden reittiyhteyksien välissä. Yhteyksien peruskorjaus sisällytetään kadun peruskorjaushankkeeseen, ellei sitä huonon kunnon puolesta ehditä ennen sitä korjaamaan.

Liimatut betonireunatuotot ovat alueen asuntokaduille tyyppisiä, ja niitä onkin uusittu katusaneerausten yhteydessä vaihtelevasti betoni- tai luonnonkivireunatuilla. Katuja on saneerattu alueellisesti mm. Ala-Malmin eteläosassa Tapperinkuja ja Ruotutorpantie. Reunakivet uusitaan jatkossa luonnonkivisiksi peruskorjausten yhteydessä.

Kuva 40. Sammalpolun liittyminen Helluntairaittiin.

Kuva 41. Ormuspellontie.

3.3.2 Viheralueet

Malmin ja Pukinmäen alueelle on muodostunut eri luonteisten viheralueiden verkosto ja niihin liittyvä virkistysreitistö. Viheralueet ovat erityyppisiä, vaihdellen laajoista luonnonmukaisemmista kokonaisuuksista pieniin, rakennettuihin korttelipuistoihin.

Viheralueilla on paljon luonto-, virkistys- ja kulttuuriympäristöarvoja. Viheralueiden toimenpidetarpeet liittyvät nykyisten arvojen vaalimiseen sekä reitistöjen, käytettävyyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden parantamiseen. Osa viheralueista on peruskorjauksen tarpeessa, ja osassa tarvitaan pienempiä kunnostustoimenpiteitä, kuten kalusteiden ja varusteiden uusimista tai kasvillisuuden hoitoa.

Malmin ja Pukinmäen uusien maankäytön muutosten myötä kaupunkirakenne tiivistyy, viheralueiden käyttäjämäärät kasvavat ja herkissä kohteissa tarvitaan jatkossa paikoittain kulun ohjausta. Reittien opastuksen kehittäminen ja levähdyspaikkojen lisääminen parantavat reittien saavutettavuutta ja käytettävyyttä.

Alueen korttelipuistoissa on kunnostustarpeita. Puimuripuiston istutukset, kiveykset ja puuaita tulisi kunnostaa. Anianpellonpuiston leikkipaikka tulisi kunnostaa. Aarne Laitakarin puiston yleisilmettä tulisi siistiä. Säveltäjänpuiston lentopallokentälle tulisi etsiä uusi käyttötarkoitus, sillä kentän nykyinen käyttö on vähäistä.

Kuva 42. Anianpellonpuiston leikkipaikka tarvitsee kunnostamista.

Kuva 43. Sunilanpuiston lammen kunnostamista toivotaan asukaspalautteissa.

3.3.3 Luonnon- ja maisemanhoito

Luonnon monimuotoisuuden lisäämistavoitteet

Luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteena on Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti, että ”Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Metsissä ja metsäisillä alueilla suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen on hoidon keskeisin tavoite.” Luonnon monimuotoisuutta lisätään niityillä, maisemapeltojen pientareilla, Vantaanjoen rannoilla, Longinojan puron varsilla sekä metsäisillä alueilla.

Niittyalueiden osalta luonnon monimuotoisuuden lisääminen tarkoittaa oikeaan aikaan tehtävää, valikoivaa ja lajiston monimuotoisuutta parantavaa niittoa. Se tarkoittaa myös joidenkin maisemapeltojen ja käyttönurmien muuttamista niityiksi. Katujen ja teiden pientareiden säännöllinen hoito ylläpitää niiden niitylajistoa ja täydentää alueen niityverostoa.

Tärkeimpänä työkaluna niittyjen lajiston kehittämisessä toimii valikoiva niitto. Valikoivan niiton periaatteena on niittää epätoivottuja lajeja usein ja aina ennen niiden kukintaa ja siementämistä. Toivottuja lajeja taas suositaan niittämällä ne vasta kukinnan jälkeen antaen niiden siementen pudota maahan. Tarvittaessa hoitoa tehostetaan keräämällä niittojäte pois, jolloin maaperä köyhtyy pitkällä tähtäimellä niitylajistolle otollisemmaksi. Niityille voidaan myös joillakin kohteilla maanmuokkauksen jälkeen kylvää toivottua lajistoa.

Haitallisten vieraslajien määrää vähennetään niityillä ja niiden leviäminen pyritään estämään. Lisäksi niittyjen ja metsäisten alueiden monimuotoisuudeltaan merkittävien vaihtumisvyöhykkeiden rikasta lajistoa tuetaan kehittämällä reunavyöhykkeitä monikerroksisina. Niittyjen hoidon keinoja on esitelty tarkemmin niittyjen hoidon työohjeessa [Luonnonhoidon työohje - Niityt ja maisemapellot](#).

Metsäisillä alueilla luonnon monimuotoisuuden suunnitelmallinen lisääminen tarkoittaa mm. lahoppuun jättämistä metsiin sopiviin kohtiin. Luonnon monimuotoisuus tulee lisääntymään metsäalueilla, sillä metsiin muodostuu niiden vanhetessa koko ajan lisää lahoppuuta luontaisesti puiden kuollessa, ja lahoppu tarjoaa elinympäristöjä monille eri eliöille.

Metsissä on kuollutta ja lahonnutta puuta sekä maapuina että pystyssä olevina kuolleina puina. Lahoppuuta on muodostunut ja muodostuu jatkossakin luontaisesti metsiin kuolevien puiden myötä. Lahoppuuta voidaan lisätä myös hoitotoimenpiteiden yhteydessä, kun osa kaadettavista puista jätetään maapuiksi lahoamaan.

Monimuotoisuudeltaan arvokkaita metsäalueita jätetään hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle kehittymään luonnontilaisina tai niitä hoidetaan kohteen luontoarvoja ylläpitäen. Arvokkaat luontokohteet otetaan huomioon hoitotoimenpiteissä.

Kuva 44. Lahoppuuta Sepänmäen etelämetsässä.

Monimuotoisuutta turvataan lisäksi jättämällä hoidettaviin metsiin tiheiköitä eläinten suoja- ja pesimispai-koiksi. Kosteikot ja pienpurojen varret tullaan säilyt-tämään mahdollisimman luonnontilaisina. Longinojan rantapuustoa täydennetään siihen sopivalla lajistolla, mikä tulee lisäämään tämän arvokkaan luontokohteen monimuotoisuutta. Myös Vantaanjoen varren puuston täydentäminen tulee parantamaan sen ranta-alueen luonnontilaa.

Suurella osalla alueen metsistä ei ole hoitotoimenpide-tarvetta suunnitelmakauden aikana, mikä omalta osal-taan lisää luonnon monimuotoisuutta. Hoitotoimenpi-detarpeessa olevilla metsäalueilla käytettäviä luonnon monimuotoisuuden lisäämisen keinoja on esitelty tar-keemmin metsien hoidon työohjeessa [Luonnonhoidon työohje - Metsät](#).

Karttapalvelussa olevat arvokkaat luontokohteet on otettu suunnitelmassa huomioon mm. Sepänmäen metsässä esiintyvä liito-orava. Luonnon arvokohteet tullaan tarkistamaan ja ottamaan huomioon myös seu-raavassa toteutustason suunnitteluvaiheessa. Kau-punkiluontoa ja luontokohteita on kuvattu enemmän yleisten alueiden suunnitelman kappaleessa 2.5.

Virkistyselliset ja maisemalliset tavoitteet

Suunnittelun lähtökohtia kartoittaneessa asukasky-selyssä vastaajat valitsivat useimmin virkistäytymisen tavaksi maisemien ihailun. He mainitsivat erityisesti Vantaanjoen ja Longinojan varret sekä Fallkullan tilan alueen, joilla kaikilla on laajoja avoimia maisemapeltoja ja -niittyjä. Samat alueet mainittiin myös suosikkipaik-koina ja eniten käytettyinä ulkoilualueina. Kyseisten alueiden virkistysarvoja ylläpidetään parhaiten niitty-jen säännöllisellä hoidolla ja maisemapeltojen viljelyn jatkamisella sekä näillä olevien ulkoilureittien varsien niitolla ja näkymien ylläpitämisellä. Samat tavoitteet liittyvät myös alueiden kulttuurimaisemallisten arvojen ylläpitoon.

Malmin ja Pukinmäen metsiä ylläpidetään turvallisina ja viihtyisinä asuinalueiden lähivirkistysmetsinä, mikä on voimassa olevien asemakaavojen mukaista. Luon-non- ja maisemanhoidossa tämä tarkoittaa ulkoilureit-

tien lähiympäristöjen ja ulkoiluun runsaammin käytet-tyjen puistometsien ja metsäalueiden sekä tonttien ja katujen reunojen hoitoa.

Viheralueet hiilinieluna ja -varastona sekä ilmasto-muutokseen sopeutumistavoitteet

Alueet metsät ovat hiilivarastoja ja toimivat hiilinieluna ilmastomuutoksen torjunnassa. Tämän turvaaminen myös tulevaisuudessa tarkoittaa metsäisten ja puus-toisten alueiden ylläpitämistä kasvullisina, peitteisinä, puustollisesti monilajisina sekä eri-ikäisinä luonnon- ja maisemanhoidollisin keinoin. Tämä tavoite on samalla myös yksi Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman toi-menpiteistä. Metsien lisäksi myös maisemaniityt ja -pellot sitovat hiiltä maaperään, millä on myös merki-tystä ilmastomuutoksen torjunnassa.

Luonnon- ja maisemanhoidon toimenpidetarpeet

Luonnon- ja maisemanhoidon toimenpidetarpeita osoitetaan niille viheralueille, joiden käyttö tai sijain-ti osana muuta kaupunkirakennetta sitä edellyttävät. Maisemapeltoilla ja -niityillä toimenpidetarpeena on säännöllinen vuosittainen hoito. Maisemapeltojen vil-jely tai kesannointi suunnitellaan erillisessä viljelyoh-jelmassa. Niittyalueita hoidetaan niiden hoitoluokan ja hoitotapaluokan mukaisesti kerran tai kahdesti kas-vukauden aikana niittäen. Kohteiden hoitotavoitteiden mukaisesti niittojäte joko korjataan tai jätetään niitty-alueelle.

Metsäisillä alueilla esitetään luonnon- ja maisemanhoi-don toimenpidetarpeita ulkoilureittien reuna-alueiden, käytetyimpien puistoalueiden metsien, sekä ulkoilu- ja asuinalueiden turvallisuuden ja viihtyisyyden ylläpitä-miseksi. Toimenpidetarpeet tulivat esiin maastossa tehtyjen inventointien lisäksi asukaskyselyssä, jossa toivottiin liiallisten pusikoiden raivausta, kuolleiden ja huonokuntoisten puiden poistamista sekä tiheiden ja synkkien metsien harventamista. Metsien hoitoon liittyviä toimenpidetarpeita ovat edellisten lisäksi Lon-ginojan varsien puuston täydentäminen istutuksin ja Kehä I:n ja muutamien vilkkaimpien katujen varsien suojapuustojen hoito niiden suojavaikutuksen yllä-pitämiseksi. Asukastoiveissa tulivat myös esiin met-säalueet, joille ei toivottu puiden kaatamista tai pu-sikoiden raivaamista. Näitä ovat Sepänmäen metsä, Sinimetsä ja Närepuisto. Myös suunnitelmaa laadit-taessa ja maastoinventoinneissa tulivat esiin näiden alueiden säilytettävät luontoarvot.

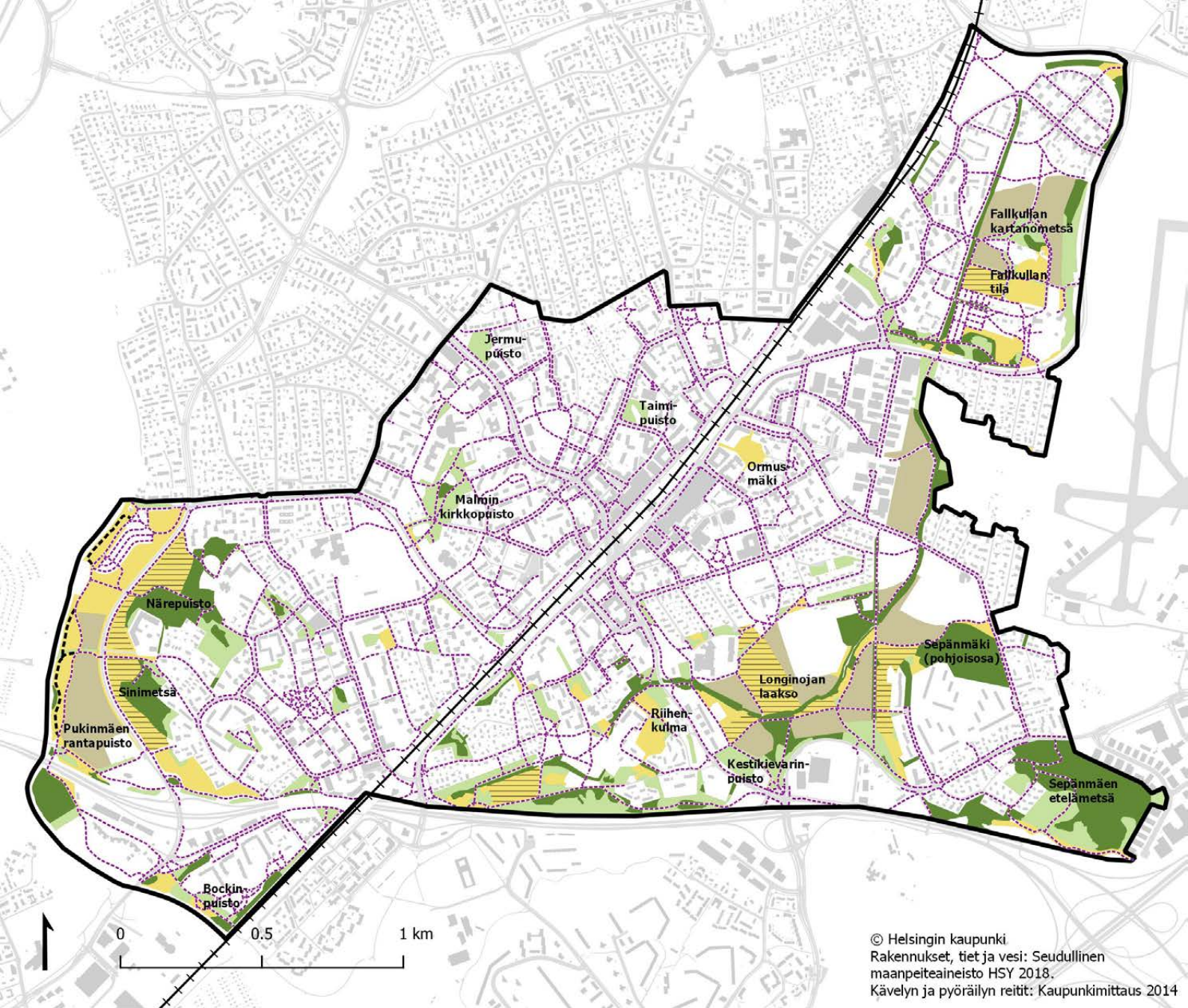
Yleisten alueiden suunnitelmassa esitettävät toimen-pidetarpeet tarkentuvat kuviotasoisiksi luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmaksi seuraavassa suunnit-teluvaiheessa, jolloin tarkistetaan myös mahdolliset luontotietojärjestelmän luontotiedoissa tapahtuneet muutokset. Kyseinen suunnitelma tullaan tekemän vuo-rovaikutteisesti asukkaiden ja asukasjärjestöjen kanssa.

Kuva 45. Niittyä Longinojanlaaksossa.

Kuva 46. Malmin kirkkopuistossa on tiheän kasvillisuuden harvennustarvetta.

Luonnon- ja maisemanhoidon toimenpidetarpeet

- Suunnitelman raja
- Maisemapelloista niityiksi muutettavat alueet
- Toimenpidetarpeita metsäalueilla
- Ei toimenpidetarpeita metsäalueilla
- Kävelyn ja pyöräilyn reitti
- Niittämällä hoidettava polkumainen reitti
- Nykyiset maisemapellot
- Nykyiset niityt

Kuva 47. Luonnon- ja maisemanhoidon toimenpidetarpeet -kartta.

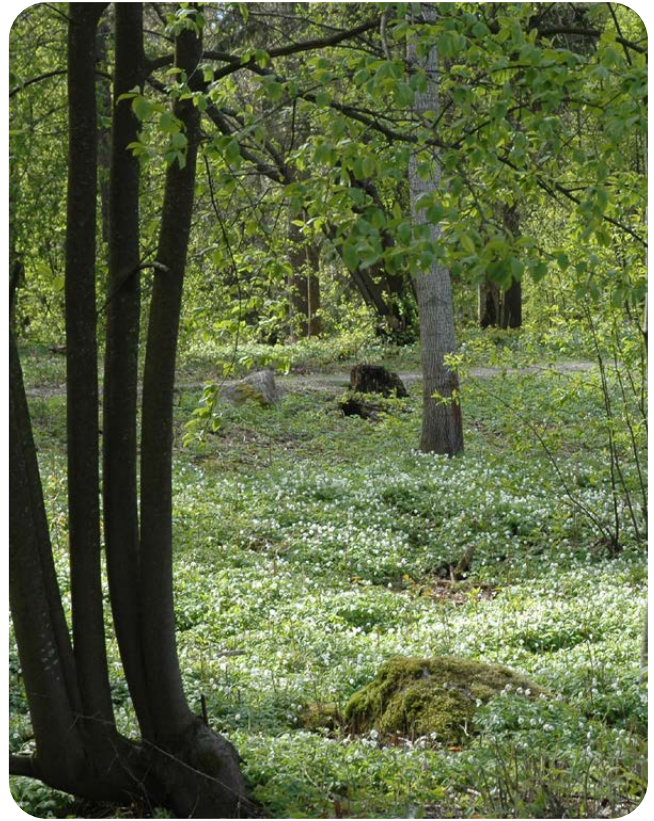
Luonnon ja maisemanhoidon toimenpidetarpeita on määritelty alueittain seuraavasti:

1. Pukinmäen rantapuisto ja Vantaanjoen varsi

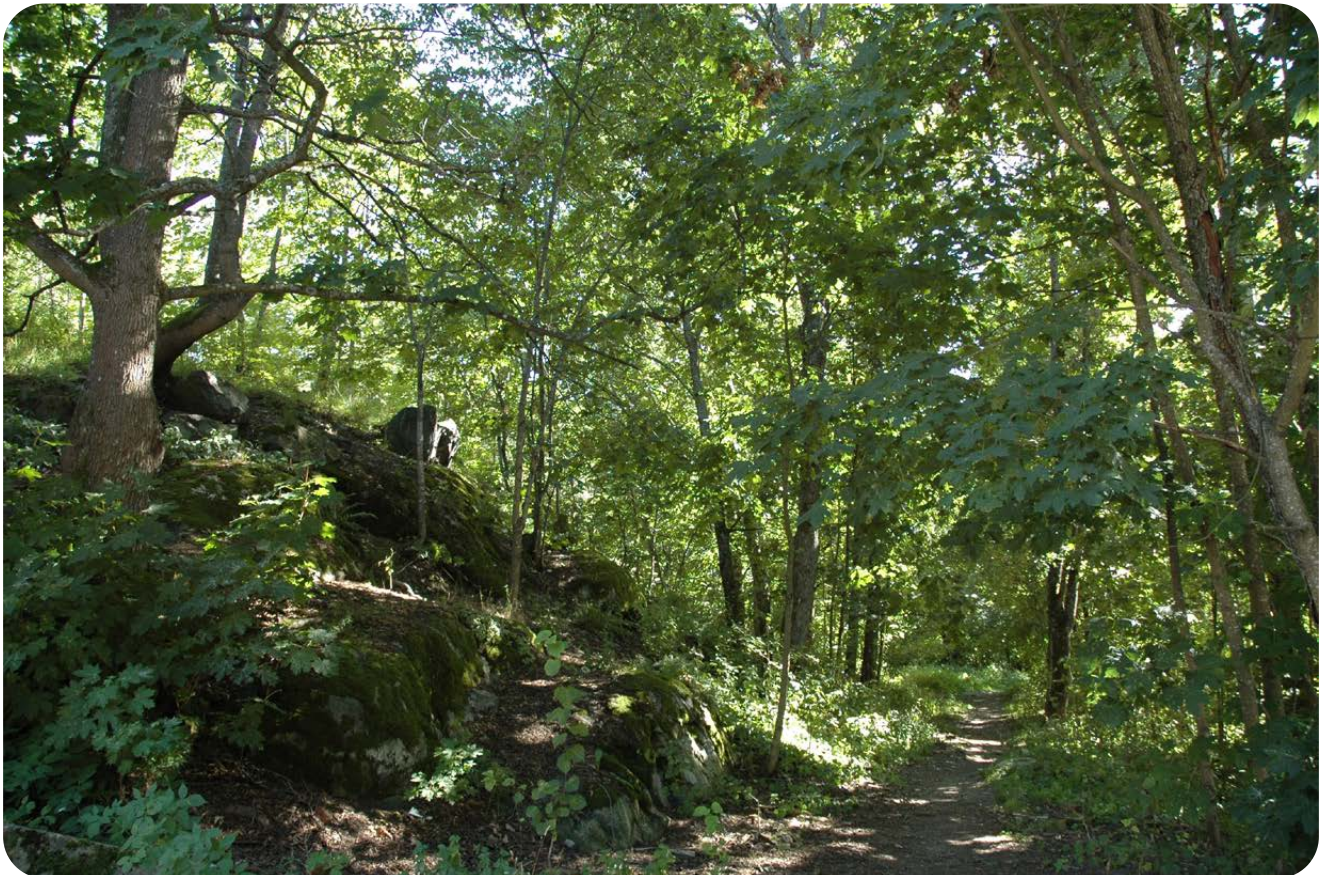
Luonnon ja maisemanhoidon toimenpidetarpeina ovat maisemapeltojen ja -niittyjen säännöllinen ylläpito. Vantaanjoen varrella olevaa puustoa on tarpeen täydentää metsä- ja puustoisien verkoston vahvistamiseksi. Tämä tulee tehdä siten, että näkymät joelle eivät kuitenkaan kokonaan peity. Metsänhoitotarpeita on ulkoilureittien varsilla, etenkin Bockinpuistossa. Närepuiston metsäalueen itäosassa on hoitotarpeita, koska siellä on nuorempaa metsää ja taimikoita. Metsäisillä alueilla on yleisesti terve poistaa tontteihin ja katuihin rajautuvat heikentyneet ja huonokuntoiset puut. Närepuiston ja Sinimetsän alueella on hoitotoimenpidetarvetta ulkoilureittien ja tonttien reuna-alueilla. Näillä alueilla ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat metsäalueet säilytetään hoidon ulkopuolella.

2. Pukinmäki

Pukinmäen keskustan alueella ovat pienialaiset metsäalueet rajautuvat tiiviin kaupunkirakenteen kortteleihin ja katuihin sekä rakennettuihin puistoihin. Metsänhoitotarpeena on poistaa näistä heikentyneitä ja huonokuntoisia puita sekä harventaa niiden liian tiheäkasvuisia pusikoita.

Kuva 48. Närepuisto.

Kuva 49. Pukinmäen pienialaisilla metsäalueilla tehdään hoitotoimenpiteitä turvallisuuden ja viihtyisyyden parantamiseksi. Kuva Aarne Laitakarin puistosta.

3. Ylä-Malmi

Malmin Kirkkopuisto ja Jermupuisto ovat tiheäpuustoisia ja pensaskasvillisuudeltaan niin runsaita, etteivät ne ole enää turvallisia ja viihtyisiä lähivirkistysalueita. Tästä syystä näillä runsaasti käytetyillä alueilla on hoitotoimenpidetarpeita. Kirkkopuistossa on tarve kunnostaa entisen pihapiirin alue puistometsäksi sekä avartaa näkymiä leikkipuisto Traktorin puoleisessa metsäisessä rinteessä.

4. Sydän-Malmi

Taimipuiston puusto on heikentynyttä ja se on umpeenkasvanut liikaa, mistä syystä sillä on hoitotarvetta. Ormusmäki on kasvillisuudeltaan arvokasta kallioketoa, jota hoidetaan erillisen hoitosuunnitelman mukaisesti säännöllisesti.

5. Ala-Malmi

Ala-Malmin pienialaiset puustoiset alueet rajautuvat katuihin, jalankulun ja pyöräilyn reitteihin sekä tontteihin. Hoitotoimenpidetarpeet kohdistuvat heikentyneiden ja huonokuntoisten puiden ja liiallisen pusikon poistoon.

Kuva 50. Malmin kirkkopuistossa sijaitsevaan vanhaan pihapiiriin liittyy vesiallas ja kulttuurikasvillisuutta, jotka otetaan esiin hoidon keinoin.

Kuva 51. Ormusmäen arvokasta kallioniittyä.

6. Sepänmäki

Sepänmäen pohjoisosassa on vanhaa metsää, jossa on haapavaltaista lehtoa ja vanhaa kuusi- ja mäntymetsää. Alueella on myös liito-oravan ydinalue. Tonttien ja kadun reuna-alueiden heikentyneiden puiden poiston lisäksi muita toimenpidetarpeita ei tänne esitetä ja alue saa kehittyä mahdollisimman luonnontilaisena ja monimuotoisena.

Sepänmäen etelämetsä on monimuotoinen metsäalue, jonka puusto on vanhaa sekametsää. Alueen pohjoisosan kallioalueilla on 1. maailmansodan linnoituslaitteita. Liito-oravan ydinalue sijoittuu alueen keskelle. Alueen kautta kulkeva 1. maailmansodan aikainen tykkitie toimii polkumaisena ulkoilureittinä, mistä syystä sen varrella on hoitotoimenpidetarpeita liittyen vaarallisten puiden poistoon. Hoitotarpeita on myös metsäalueeseen rajoittuvien tonttien reuna-alueilla sekä metsäalueen eteläosassa, jonka metsiköt ovat tärkeitä suojavyöhykemet-siä Kehä I:n suuntaan.

Kuva 52. Sepänmäen etelämetsä on monimuotoinen. Alueen läpi kulkee vanha tykkitie.

7. Longinojan laakso ja Fallkullan asuinalue

Toimenpidetarpeena Longinojan laaksossa on maisemapeltojen ja -niittyjen säännöllinen ylläpito. Longinojan varrella olevaa puustoa on tarpeen täydentää metsä- ja puustoisen verkoston vahvistamiseksi. Sama toimenpidetarve ulottuu puron varrella Fallkullan asuinalueelle asti. Longinojan laaksossa olevan Kestikievarinpuiston alueen puustoa on tarpeellista täydennysistuttaa samoin kuin Tattariharjuntien reunaa jäähallin kohdalla metsä- ja puustoista verkostoa täydentämään.

Riihenkulman alueen ulkoilureittien varrella olevissa metsissä ja Kehä I:n pohjoispuoleisessa suojametsässä on hoitotoimenpidetarpeita, mm. suojametsän puuston monikerroksisuuden ylläpitämiseksi.

Tiilentekijänmäen pihapiiri lähiympäristöineen on puustoltaan liian tiheäkasvuinen sekä vesakoitunut, mistä syystä siellä on harvennustarvetta.

Fallkullan alueella olevia maisemapeltoja ja -niittyjä tulee hoitaa säännöllisesti. Tilalla on myös laitumia, joilla on karjaa maisemaa hoitamassa. Fallkullan kartanomäen puistometsää on hoidettu alueella kasvavia jalopuita vaalien.

Sama hoitotoimenpidetarve on tässä maisemallisesti arvokkaassa metsässä jatkossakin. Malminkaaren ja Fallkullan tilan ja asuinalueen välissä olevaa kapeaa puustoista aluetta on kehitetty suojametsänä mikä on toimenpidetarpeena edelleen.

Longinojan laakson liito-oravayhteyksiä kehitetään erillisenä hankkeena. Käynnissä olevassa liito-oravayhteyksien hankkeistamisessa tarkastellaan Longinojan liito-oravayhteyden kehittämistä kokonaisuutena ja siinä ehdotetaan tarvittaviin kohtiin täydennysistutuksia huomioiden myös Longinojan kulttuurimaiseman arvot.

Kuva 53. Fallkullan kartanopuiston puistometsä.

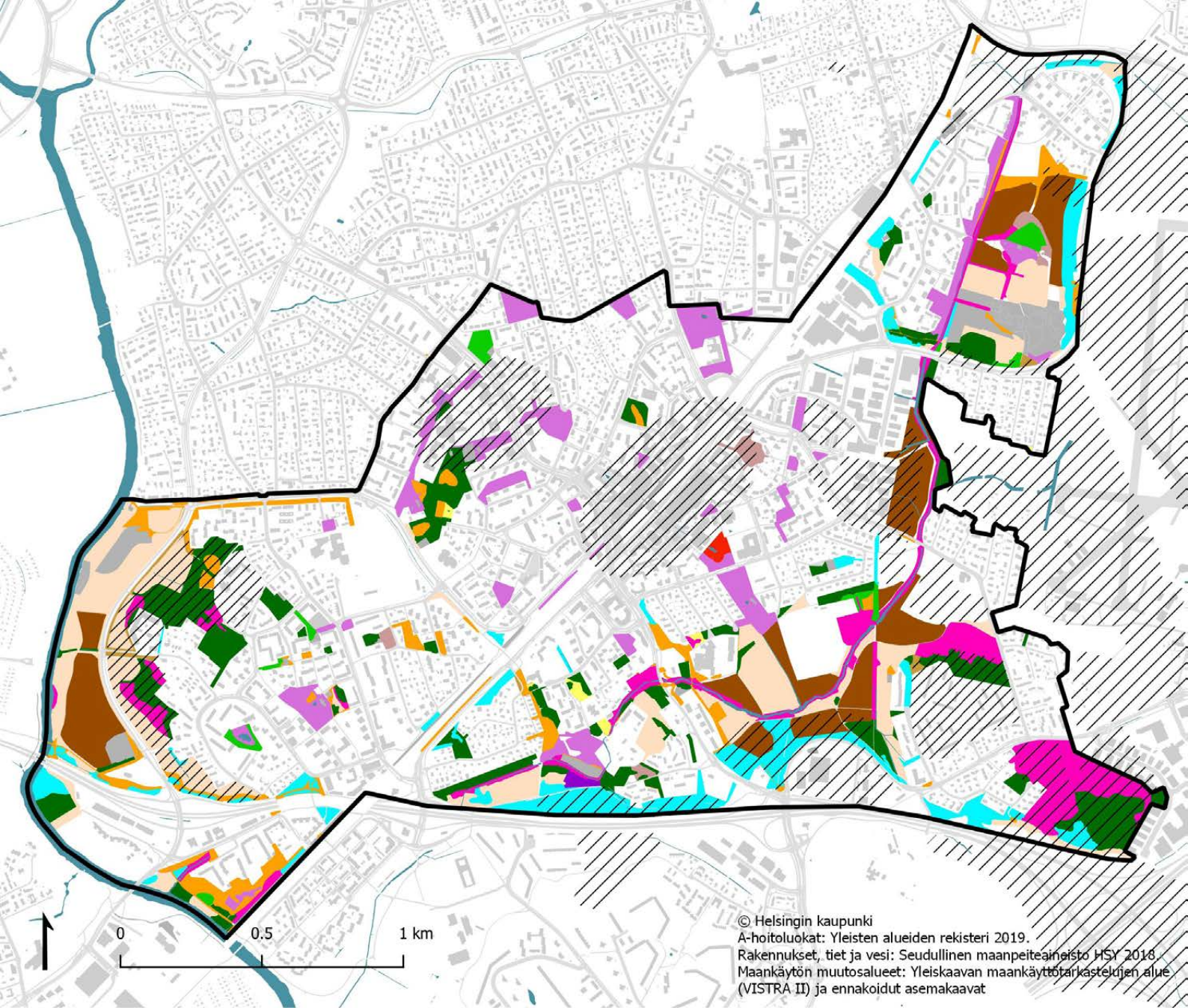
3.3.4 Hoitoluokkien muutostarpeet

Malmin ja Pukinmäen viheralueiden uudet hoitoluokat kuvaavat niiden tavoitteellista laatua. Hoitoluokat on määriteltä valtakunnallisen Viherympäristöliiton hoitoluokitusoppaan (2007) mukaisesti.

Viheralueista suurin osa on avointa maisemapeltoa B1 tai maisemaniittyä B3. Nämä alueet sijoittuvat Longinojan laaksoon ja Vantaanjoen varteen. Niittyjen hoitoluokkia muutetaan maisemapelto B1-hoitoluokasta maisemaniitty B3-hoitoluokkaan Pukinmäen rantapuistossa Pukinmäenkaaren itäpuolella, Malmin kolmion alueella, Longinojanlaaksossa Sepänmäen laidoilla ja Sunnuntaipalstojen länsipuolella, lisäksi Fallkullassa laidunaluetta laajennetaan kartanon eteläpuoleiselle maisemapellolle. Sepänmäen etelämetsän niittyalue muutetaan C-hoitoluokasta B3-hoitoluokkaan Kehä I:n laidalla. Pukinmäen rantapuistossa ja Longinojan varrella on tiheämmin niitettäviä polkuja, joiden hoito kuvataan kuvioselostuksissa. Riihenkulman kallioniitty tarvitsee tiheämmän niittovälin.

Metsäalueet ovat pääasiassa pienialaisia asuin- ja ulkoiluympäristöön kuuluvia lähivirkistysmetsiä C1.2. Kehä I:n varsi sekä joidenkin vilkkaimpien katujen reunametsät ovat suojametsää C3 liikenteen päästöiltä ja häiriöiltä suojaamassa. Tiilentekijänmäellä säilytetään suojametsää C3 radan suuntaisena suojavyöhykkeenä, ja muuten alueen hoitoluokka nostetaan lähivirkistysmetsäksi C1.2. Alueen luonnonarvoiltaan merkittävimmät metsät ja puustot on rajattu arvometsiksi C5. Näistä laajimmat alueet sijoittuvat Sepänmäkeen ja sen etelämetsään.

Sunilanpuiston metsäisten reunojen hoitoluokkaa tarkastetaan puistohistoriallisen selvityksen laatimisen jälkeen. Malmin kirkkopuistossa kallion päällä oleva alue muutetaan A3-hoitoluokkaan ja vanhan pihapiirin ja altaan alue B2-hoitoluokkaan.

Hoitoluokat

Suunnitelman raja	B4 Avoin alue ja näkymä
0 Hoidon ulkopuolella oleva alue	B5 Arvoniitty
A1 Edustusviheralue	C1.1 Puistometsä
A2 Käyttöviheralue	C1.2 Lähivirkistysmetsä
A3 Käyttösuojaviheralue	C3 Suojametsä
B1 Maisemapelto	C5 Arvometsä
B2 Käyttöniitty	E Erityisalue
B3 Maisemaniitty ja laidunalue	

Maankäytön muutosalueet

	Yleiskaavan maankäyttötarkastelujen alue
	Asemakaavan maankäyttötarkastelujen alue

Kuva 54. Tavoitteelliset hoitoluokat -kartta.

3.3.5 Jatkoselvitys- ja muut suunnittelu- tarpeet

- Malmin ja Pukinmäen luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelma
- Ylä-Malmin torin viitesuunnitelma
- Pukinmäen kartanon hoito- ja kehittämissuunnitelma
- Fallkullan kotieläintilan ympäristön suunnittelu kestävästi kasvavaa käyttöä (Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala)
- Longinojan hulevesikosteikoiden ja -altaiden, kävelyn ja pyöräilyn reittien sekä kehitettävän liito-oravayhteyden toteutussuunnittelu Sunnuntai kortteleiden länsipuolella
- Longinojanlaakson viheralueiden kokonaissuunnitelma
- Vantaanjoen rantavyöhykkeen hulevesien hallinnan selvitys ja toteutukseen tähtäävä yleissuunnitelma Pukinmäen kohdalla
- Ekologisten verkostojen kehittämistavoitteiden huomiointi Viikki-Malmi pikaraitiotien yleis- ja toteutussuunnittelussa
- VISTRA II:n mukainen uusi Vantaanjoen ylittävä kävelyn ja pyöräilyn silta Pukinmäenkaaren / Simpukkakujan ja Raparperipellonpolun välille, vaatii lisäselvityksiä kulttuurimaiseman arvoalueella ja Vantaanjoen luontoarvojen takia
- VISTRA II:n mukainen uusi kävelyn ja pyöräilyn eritasoyhteys Kehä I kohdalta Sepänmäestä Malmin hautausmaalle vaatii lisäselvityksiä Sepänmäen etelämetsän luontoarvojen ja Malmin hautausmaan arvoympäristön takia

Kuva 55. Longinojan laaksossa on laajoja avoimia niittyjä.

4 HANKE-ESITYKSET

4.1 Hankkeiden valinnan perusteet

Yleisten alueiden suunnitelman maastoinventoinneissa havaittujen toimenpidetarpeiden ja vuorovaikutuksen tuloksena alueelta tunnistettiin useita erilaisia kunnostamis- ja kehittämiskohteita. Näistä kohteista valittiin seitsemän hanke-esitystä, joiden toteuttamista edistetään yleisten alueiden suunnitelman kymmenvuotiskaudella.

Hankkeiden valintaperusteina ovat kohteiden kunnon ja turvallisuuden parantaminen, sekä koko alueen kehittäminen suunnitelman strategisten tavoitteiden mukaisesti (ks. luku 2.3.1).

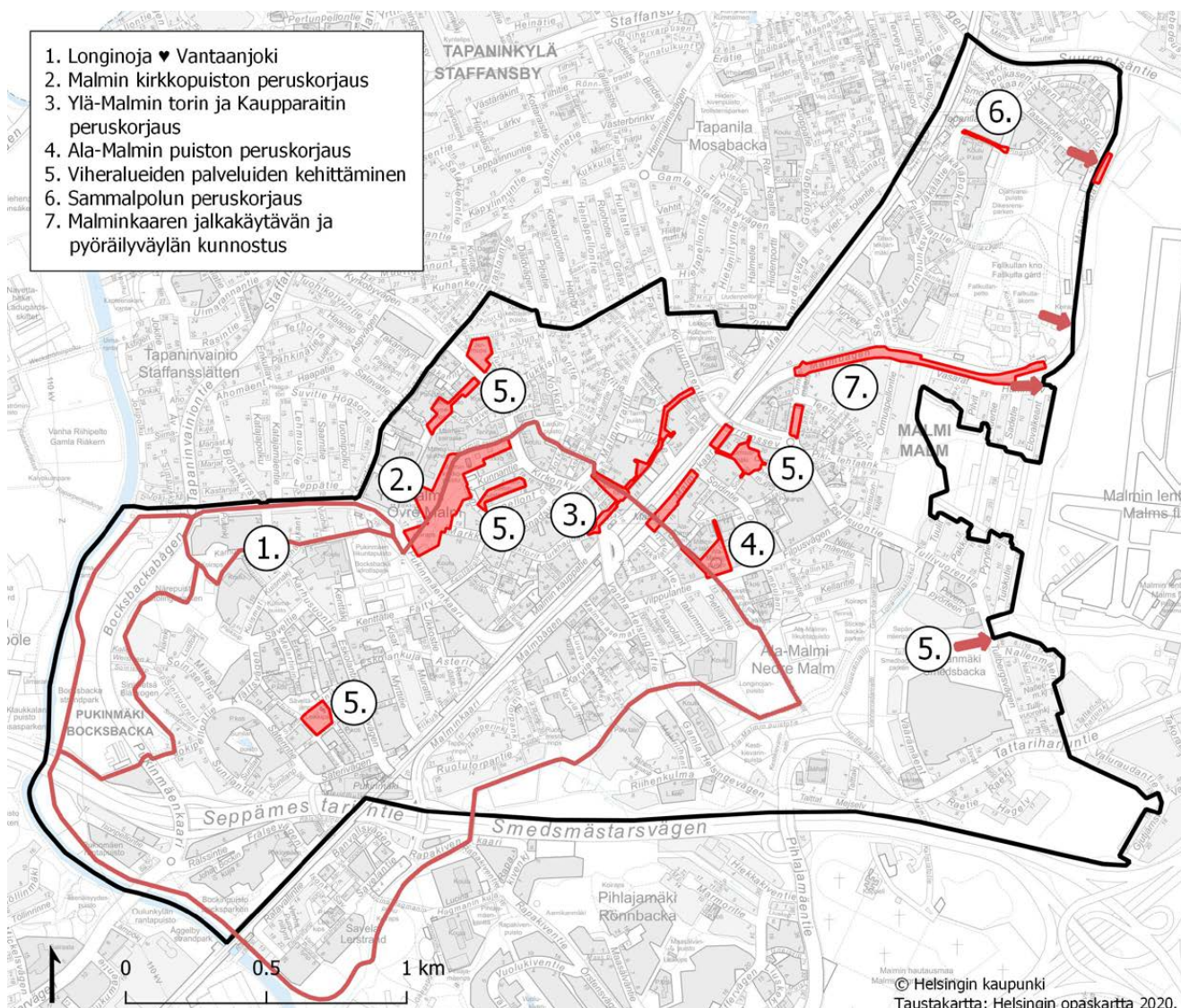
Yleisten alueiden suunnitelman laatimisen yhteydessä priorisoitavaksi valituista kohteista on laadittu hankeohjelmat ja kustannusarviot, joiden perusteella hankkeet viedään kaupungin investointiohjelmaan. Tässä kappaleessa on esitetty tiivistetysti hankekohteiden yleiskuvaus sisältäen kohteiden nykytilan, kohteista saadun asukaspalautteen, tärkeimmät tavoitteet sekä alustavat toimenpiteet kohteiden korjaamiseksi.

Muita tunnistettuja kunnostuskohteita parannetaan tavanomaisten ylläpitotoimenpiteiden sekä luonnon- ja maisemanhoidon yhteydessä. Lisäksi osalle toimenpidetarpeiden kohteista on jo käynnissä korjaussuunnitelma. Laajempia aluekokonaisuuksia voidaan pohtia osana asemakaavoitusta.

Valitut hankkeet ovat:

1. Longinoja ♥ Vantaanjoki
2. Malmin kirkkopuiston peruskorjaus
3. Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin peruskorjaus
4. Ala-Malmin puiston peruskorjaus
5. Viheralueiden palveluiden kehittäminen
6. Sammalpolun peruskorjaus
7. Malminkaaren jalkakäytävän ja pyöräilyväylän kunnostus

Kuva 56. Hankkeiden sijainti.

4.2 Hankkeiden kuvaukset

4.2.1 Longinoja ♥ Vantaanjoki

Nykytila

Longinojan ja Vantaanjoen varren laajat viheralueet ovat Malmin ja Pukinmäen merkittävimmät kokonaisuudet sekä virkistykseen että ekologisten yhteyksien kannalta. Alueet ovat kovassa käytössä ja niiden kävijämäärät tulevat jatkossakin kasvamaan ympäröivien alueiden asukasmäärän kasvaessa. Esim. Longinojan rantapenkat ovat paikoitellen hyvin kuluneita, kun ihmiset haluavat päästä veden äärelle.

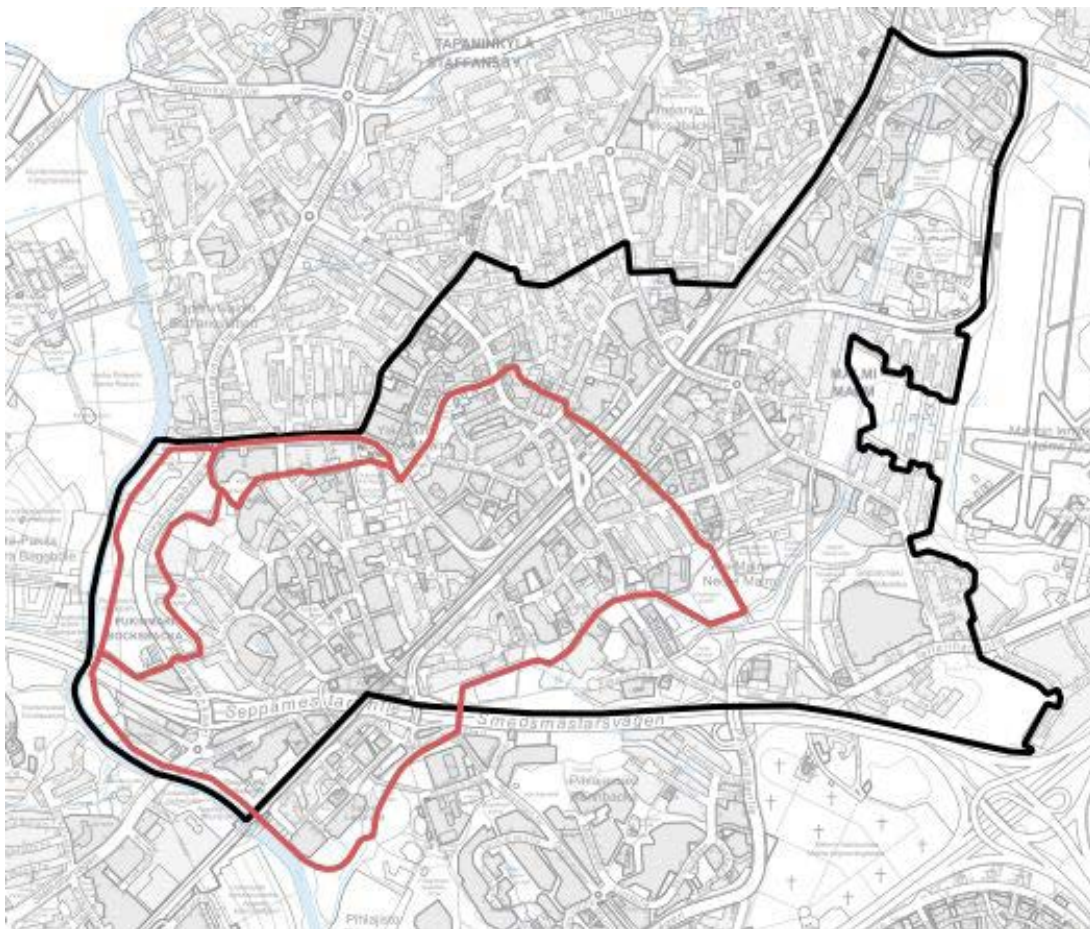
Malmin asemanseudulla suunnistaminen on alueella vierailevalle haastavaa. Longinojan, Vantaanjoen, Ala-, Ylä- ja Sydän-Malmin kävelyn ja pyöräilyn reitit eivät nykyisin yhdisty toisiinsa kovinkaan sujuvasti. Erityisesti Sydän-Malmilta Ylä-Malmille siirryttäessä reiteissä on epäselviä ja katkoksellisia kohtia. Myös metsä- ja puustoisien verkoston osalta alueelliset ja paikalliset yhteydet ovat katkonaisia. Longinojan ja Vantaanjoen varren avoimet alueet ovat tärkeä osa niittyverkostoa, mutta laajat maisemapellot eivät juuri tarjoa laadukkaita elinympäristöjä niittylajistolle. Sinisen verkoston kannalta alue on keskeinen. Sekä Vantaanjokeen että Longinojaan johtuu nykyisin käsittelemättömiä pintavesiä avo-ojia pitkin.

Asukaspalaute

Longinojan varren viheralueet nousivat palautteissa esiin asukkaille tärkeinä luontokeitaina kaupungin keskellä. Myös Vantaanjoen kulttuurimaisemaa ja avaria näkymiä arvostettiin suuresti. Pääsyä ja näkymiä joen äärelle pidettiin elämyksellisinä ja joenvarren ulkoilureittiä tärkeänä. Useissa asukaspalautteissa toivottiin selkeitä opasteita sekä viheralueille että asemanseuduille. Yleisesti ulkoilualueille toivottiin lisää opasteita, penkkejä ja jäteastioita.

Vantaanjoen varrella Pukinmäen rantapuistoa toivottiin hoidettavan puistomaisempana, toimintoja ja rakenteita toivottiin kehitettäväksi. Longinojanpuistoon toivottiin asfalttipintaisten reittien kunnostusta ja toimintoja, kuten leikki- ja liikuntapaikkoja.

Sinimetsää ja Närepuistoa koskevissa palautteissa korostettiin metsäisten kallioiden tärkeyttä näköala- ja luontoelämyspaikkoina. Niiden reittejä toivottiin kehitettävän. Alueen metsäisyyttä arvostettiin, mutta myös hoitotoimenpiteitä ja vesakon poistoa toivottiin.

Kuva 57. Hankkeen sijaintikartta.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Longinojanlaakson ja Vantaanjoen varren kehittämisen kaksi keskeistä tavoitetta on: 1) alueen kestävän virkistyskäytön tukeminen, suunnistettavuuden ja turvallisuuden parantaminen, 2) kaupunkiluonnon monimuotoisuuden kehittäminen. Selkeiden reittien kehittäminen on tärkeää kulutuksen ohjaamiseksi ja esim. herkkien rantapenkkojen suojaamiseksi kulumiselta.

1) Kestävä virkistyskäyttö ja turvallisuus

Asemanseutujen opastusta parannetaan. Longinojan ja Vantaanjoen yhdistävän, toimivan ja turvallisen reititkokonaisuuden muodostamiseksi tehdään katutilojen kunnostusta ja uudelleenjärjestelyä, uusia suojateitä ja jalkakäytäviä Ylä-Malmin torin ja Laidunpuiston välille Notkokujan ja Notkopolun kohdalle sekä Laidunpuiston ja Malmin Kirkkopuiston välille. Pukinmäenkaaren kävelyn ja pyöräilyn reitti kunnostetaan. Koko reitille lisätään selkeät opasteet ja valaistusta parannetaan. Reitin varrelle lisätään oleskelupaikkoja ja laadukkaita oleskelurakenteita, etenkin helpottamaan pääsyä veden äärelle. Bockinpuiston rannassa oleva (huonokuntoinen) piknik-pöytäryhmä uusitaan.

2) Kaupunkiluonnon monimuotoisuuden kehittäminen

Puustoisien verkoston täydennystä tehdään täydennysistutuksin katu- ja puistoalueilla. Pukinmäenkaarien monilajisia katupuustutuksia jatketaan välikaistan nykyisin puuttomalle osuudelle urheilupuiston ja rantapuiston välisellä osuudella. Pukinmäenkaaren Vantaanjoen suuntaisella osuudella täydennetään koivurivejä. Kirkonkyläntien heikkokuntoinen poppelirivi uusitaan. Tyynelänpuiston itäosan istutetaan lisää puuryhmiä.

Alueen lahoppuverkostoa kehitetään sekä luonnonmukaisilla että rakennetuilla viheralueilla. Poistettavia puita käytetään puistoissa maapuina ja esim. oleskelupaikoilla, istutusten rajauksessa ym.

Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta ja resilienssiä, eli muutoskestävyyttä tuetaan myös katu- ja puistoalueiden istutusten monipuolisella kasvivalikoimalla. Pukinmäenkaaren puuttoman välikaistan puustoista verkostoa tukevista täydennysistutuksista kehitetään monilajinen katupuuarboretum. Longinojan varren koirapuiston ympäristöön kehitetään luonnonkasveja ja koristekasveja yhdistelevä elämyksellinen metsäpuutarha. Pukinmäenkaaren ja Teerisuontien kiertoliittymien keskelle tehdään dynaamiset istutukset, jotka tukevat niittyverkostoa monilajisella ja kukkivalla kasvillisuudella.

Kuva 58. Viheralueiden kytkeytyneisyyttä ja opastusta parannetaan esim. Notkokujan kohdalla.

Kuva 59. Pukinmäenkaaren kiertoliittymään kehitetään dynaaminen istutus.

Asukaspalaute

Asukaspalautteissa toivotaan Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin epäviihtyisän ja ränsistyneen yleisilmeen kohtamista.

Ylä-Malmin torille toivotaan toimintoja ja tapahtumia eri käyttäjäryhmille, ja torin kunnostamista viihtyisäksi keskusaukioksi.

Asukaspalautteissa kritisoidaan torin liian suurta kokoa ympäröiviin rakennuksiin ja käyttäjämäärään nähden. Toritilaa toivotaan muutettavaksi enemmän puistomaiseen suuntaan erityisesti istutuksia ja oleskelupaikkoja lisäämällä.

Palautetta on saatu myös pintamateriaalien ja taideteoksen kunnostamisesta, opastuksen parantamisesta sekä valaistuksen, kalusteiden ja varusteiden korjaamisesta ja lisäämisestä.

Vesiaiheen osalta toisaalta toivotaan sen kunnostamista, ja toisaalta purkamista ja käyttötarkoituksen muuttamista.

Kaupparaitin yleisilmettä pidetään asukaspalautteiden mukaan nuhjaantuneena ja epäyhdenmukaisena, ja raitin varrella on heikot oleskelu- ja toimintamahdollisuudet.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin peruskorjauksen tavoitteena on nostaa julkisen ulkotilan laatutasoa vastaamaan kaupunkikuvallista tavoitetilaa. Torin ja raitin toimintojen ja tilojen tulisi jäsentyä paremmin laajoilla aukiomaisilla alueilla, ja muodostaa laatutasoltaan yhtenäisen, viihtyisän ja turvallisen kävely-ympäristön.

Peruskorjauksen yhteydessä niiden kuivatus, tasaus, rakenteet ja pintamateriaalit kunnostetaan. Kalusteet ja varusteet uusitaan, ja niitä lisätään tarpeen mukaan.

Valaistus uusitaan, ja Ylä-Malmin torille kehitetään tunnistettava erikoisvalaistus. Vesialtaan roolia ja tulevaisuutta torisommitelmassa tarkastellaan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Kaupparaitin yhteydessä kunnostetaan myös siihen liittyvä nimetön VP-alue. Erityistä huomiota tulee kiinnittää myös Viljatien suojatiekohtaan, jonka tulee erottua selkeästi ympäristöstään ja olla turvallinen.

Torin ja raitin kasvillisuutta lisätään. Istutuksista voidaan kehittää monipuolisen kasvillisuuden pilottikohde urbaanissa ympäristössä. Tori- ja katu- ja aukioympäristössä voidaan käyttää dynaamisia istutuksia ja puuistutuksista voidaan muodostaa uusi kaupunkipuutarboretum.

Kuva 65. Kaupparaitilla kunnostetaan mm. pintamateriaalit ja rakenteelliset ongelmat.

Kuva 66. Ylä-Malmin torille toivotaan lisää toimintoja ja tapahtumia.

4.2.4 Ala-Malmin puiston peruskorjaus

Nykytila

Ala-Malmin puisto on laaja viheralue, joka muodostaa kaupunkikuvallisen kokonaisuuden Ala-Malmin torin ja Malmi-talon kanssa. Maisema-arkkitehti Lars Barnön vuonna 1990 suunnittelema puisto edustaa aikakautensa suunnitteluihanteita. Ala-Malmin puisto yhdistyy eteläosastaan Filpuksenpuistoon ja edelleen Longinpuistoon muodostaen Ala-Malmille keskeisen viheraluekokonaisuuden. Ala-Malmin puisto on suunnittelualueen ainoa A1-hoitoluokan puisto.

Ala-Malmin puiston kasvillisuus on ilmeikästä ja monipuolista. Puistossa on erilaisia muotoonleikattuja aidoitteita ja vapaasti kasvavia lehti- ja havupuita sekä pensas- ja perennaistutuksia. Puiston keskeisiä rakenteellisia elementtejä ovat vesiallas ja lasipaviljonki. Vastikään kunnostettu lavipaviljonki sijaitsee puistoaukiolla, jota reunustaa leikattu puurivi. Vesiallas ei ole tällä hetkellä käytössä, mutta se tullaan kunnostamaan erillisen hankkeen kautta.

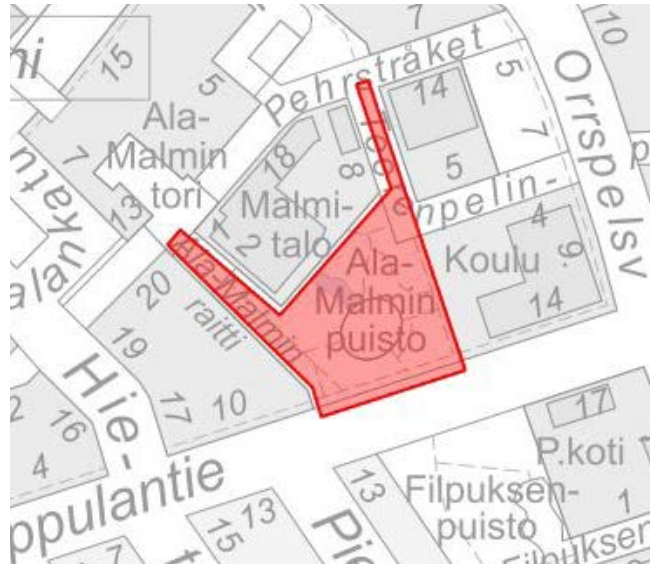
Ala-Malmin puiston hankekokonaisuuteen liittyvät puistoa reunustavat asfalttipintaiset kävelyn ja pyöräilyn reitit, Ala-Malmin raitti ja Teerenpelinpolku, jotka on luokiteltu esteettömyyden erikoistason reiteiksi.

Asukaspalaute

Asukaspalautteen mukaan Ala-Malmin puistoon toivotaan useita kunnostustoimenpiteitä. Asukaspalautteissa toivotaan puiston toimintojen lisäämistä ja tapahtumien järjestämistä aukiolla. Toimintojen lisäämisen toivotaan tuovan puistoon lisää käyttäjiä, ja täten sosiaalista kontrollia häiriökäyttäytymisen vähentämiseksi.

Puiston keskeisen vesialtaan kunnostamista ja täyttööä on myös toivottu. Asukaspalautteen mukaan puiston kalusteet ja varusteet, kuten penkit ja valaisimet, ovat huonokuntoisia. Puiston kasvillisuutta toivotaan karsittavaksi, sillä ylikasvaneet istutukset tarjoavat piilopaikkoja esimerkiksi huumeiden käytölle.

Asukkaat myös arvostavat puistoa ja sen erityislaatuisia rakenteita ja kasvillisuutta, mutta puiston yleisilmeen kohennusta toivotaan. Tällä hetkellä puiston koetaan olevan epäsiisti, pusikoitunut ja rauhaton.

Kuva 67. Hankkeen sijaintikartta.

Kuva 68. Ala-Malmin puiston huonokuntoiset kalusteet ja varusteet uusitaan.

Kuva 69. Asukkaat toivovat vesialtaan kunnostamista.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Peruskorjauksen tavoitteena on aktivoida puiston toimintoja, tuoda sinne uusia käyttäjiä ja tapahtumia sekä lisätä puiston yleistä viihtyisyyttä ja parantaa sen maistaa asukkaiden keskuudessa. Puiston laatutaso säilytetään vastaamaan A1-hoitoluokkaa.

Ala-Malmin puisto peruskorjataan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa tehdään kiireellisimpiä kasvillisuuden hoitotoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on siistiä katvepaikkoja ja lisätä visuaalisia yhteyksiä puiston läpi. Ensimmäisessä vaiheessa laaditaan myös kasvillisuusinventointi.

Toisessa vaiheessa toteutetaan kasvillisuuden ja rakenteiden peruskorjaus. Peruskorjauksen yhteydessä uusitaan huonokuntoista kasvillisuutta. Kasvilajien vaihtoa esimerkiksi matalampiin lajeihin harkitaan tietyissä puiston osissa sommitelman pääpiirteet huomioiden. Huonokuntoiset rakenteet ja kalusteet kunnostetaan, ja kalusteiden ja valaistuksen sijoittelua päivitetään. Puistoraiteille- ja aukioille tehdään pintamateriaalien korjausta tarvittavilta osin, ja tasauksen ja kuivatuksen toimivuus tarkastetaan.

Puiston peruskorjauksen yhteydessä kunnostetaan myös sitä reunustavat kävelyn ja pyöräilyn reitit. Ala-Malmin raitin ja Teerenpelinpolun peruskorjaukseen kuuluu päällysteen ja pohjarakenteen korjaaminen tai uusiminen, ja reittien laatutason nostaminen vastaamaan esteettömyyden erikoistason kriteerejä. Lisäksi puistoon liittyvän Vilppulantien suojatien laatutason parannetaan esteettömyyden erikoistason mukaiseksi.

Kuva 70. Peruskorjauksen ensivaiheessa hoidetaan esim. ylikasvaneita pensaita ja avataan näkymiä puistotilan läpi.

Kuva 71. Puistoon johtavien reittien rakenteet ja pintamateriaalit kunnostetaan.

4.2.5 Viheralueiden palveluiden kehittäminen

Nykytila

Malmin ja Pukinmäen alueella on useita toiminnallisia korttelipuistoja ja leikkipaikkoja, jotka ovat kunnostuksen tarpeessa. Tiiviin kaupunkirakenteen sisällä korttelipuistoihin kohdistuu valtavaa käyttöpainetta ja kovaa kulutusta. Monessa puistossa on huonokuntoisia oleskelupaikkoja, leikkivälineitä, istutuksia ja pinnoitteita.

Viheralueiden palveluissa on myös aukkoja, esim. Ormuspellon alueella ei juuri ole leikkipaikkoja. Ormusmäki on muusta viheralueverkostosta irrallinen laaja kallioinen viheralue, jossa on arvokasta niittykasvillisuutta ja suojeltuja linnoiterakenteita, mutta ei turvallisia reittejä.

Monet kunnostuksen tarpeessa olevat kohteet ovat pieniä, joten ne on yhdistetty laajemmaksi viheralueiden palveluiden kehittämisen kokonaisuudeksi.

Asukaspalaute

Malmin ja Pukinmäen pieniin korttelipuistoihin kohdistui runsaasti palautetta koskien niiden heikkoa kuntoa, oleskelupaikkojen turvattomuutta ja kunnostustarpeita.

Tyynelänpuistoon toivottiin vanhuksille tasapainoiluvälineitä, koska se sijaitsee lähellä palvelutaloja. Puiston laatusaon toivottiin yhtenäisyyttä.

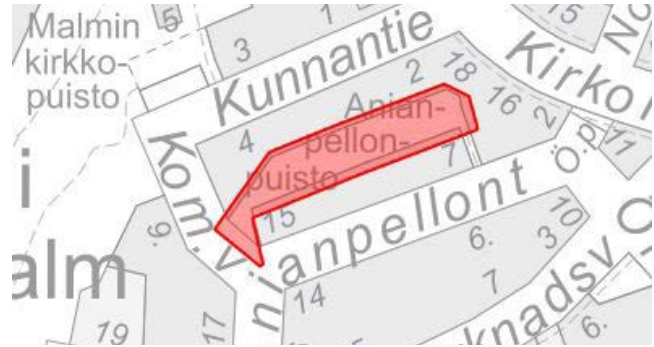
Anianpellonpuiston leikkipuistoa toivottiin kehitettävän säilyttäen nykytilan hienot elementit.

Leikkipaikalle tunnistettiin tarve Ormuspellossa / Sven Grahnin puistossa.

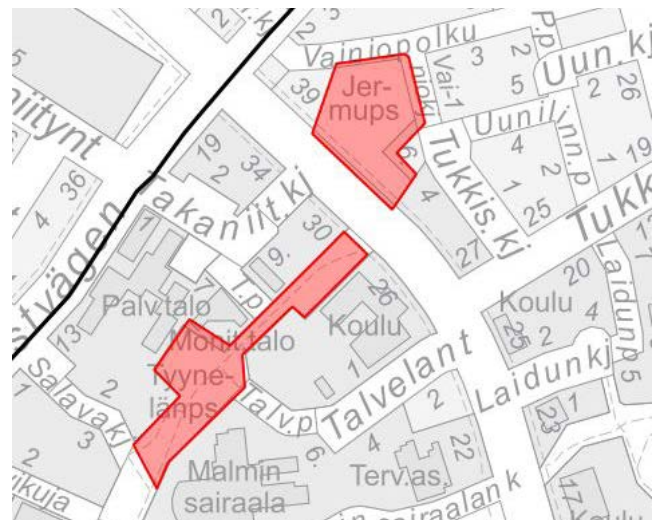
Ormusmäen linnoitteita toivottiin kunnostettavaksi sotahistorialliseksi nähtävyydeksi. Ormusmäelle toivottiin turvallisia reittejä, alueesta kertovia opasteita sekä näköala- ja oleskelupaikkoja.

Jermupuiston huonokuntoisesta oleskelupaikasta tuli paljon palautetta. Aluetta pidettiin turvattomana ja häiriötä aiheuttavana, oleskelupaikkaa toivottiin suunniteltavaksi uudelleen.

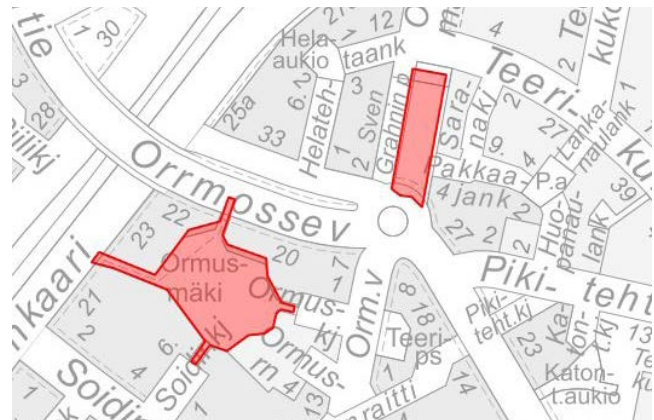
Leikkipuisto Unikon huonosta kunnosta tuli useita palautteita ja kunnostustoiveita. Sen yhteydessä sijaitsevaan Säveltäjänpuistoon toivottiin myös pieniä kunnostustoimenpiteitä, mm. puiston kasvillisuuteen.

Kuva 72. Anianpellonpuiston osahankkeen sijainti.

Kuva 73. Jermupuiston ja Tyynelänpuiston itäosan osahankkeen sijainti.

Kuva 74. Ormusmäen ja Ormuspellon leikkipaikan osahankkeen sijainti.

Kuva 75. Leikkipuisto Unikon osahankkeen sijainti.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Malmin ja Pukinmäen korttelipuistoja kunnostetaan. Jermupuiston oleskelupaikka uusitaan kokonaan. Anianpellonpuiston leikkipaikka kunnostetaan säilyttäen nykyisiä maastonmuotoja ja istutuksia. Tyynelänpuiston itäosa kunnostetaan lisäämällä puistotilaa jäsentäviä istutuksia sekä oleskelu- ja seniorikuntolupaikka. Leikkipuisto Unikko kunnostetaan uusimalla leikkivälineet turva-alueineen sekä kunnostamalla rakenteita ja istutuksia. Säveltäjänpuiston reittejä ja kasvillisuutta kunnostetaan.

Ormuspellon alueelle sijoitetaan uusi leikkipaikka. Ormusmäki kehitetään turvalliseksi ja saavutettavaksi kalliopuistoksi, jossa voi tutustua sekä arvoniittyihin että linnoitelaitteiden historiaan. Kalliolle rakennetaan turvalliset reitit ja oleskelupaikat. Putoamissuoja-aidat kunnostetaan ja opastusta lisätään. Arvoniityn kulumista ehkäistään kulun ohjaamisella.

Reittejä ja opastusta Malmin entisen lentokentän sisääntuloalueille suunnittelualueen pohjoisosassa kehitetään.

Hanketta tullaan toteuttamaan osissa investointimäärärahojen puitteissa.

Kuva 76. Ormusmäelle rakennetaan turvalliset kulureitit. Kuvassa nykyiset huonokuntoiset portaat.

Kuva 77. Jermupuiston huonokuntoinen oleskelupaikka kunnostetaan.

Kuva 78. Tyynelänpuistoon lisätään istutuksia ja toimintoja.

4.2.6 Sammalpolun peruskorjaus

Nykytila

Sammalpolku sijoittuu Sammaltorin ja Helluntairaitin väliin. Sammalpolku on yksi Tapanilan asemalle johtavista pääreiteistä. Nykytilassa sen kunto ja ilme ei vastaa sen kaupunkikuvallista merkitystä. Avara ja laatutasoltaan hyvä Helluntairaitti liittyy Fallkullan asuinalueeseen ja on rakennettu osana sen kävely-ympäristöjä. Sammalpolku on ilmeeltään takapihamainen kuja, josta ei helposti voi päätellä sen olevan pääreitti juna-asemalle.

Longinojan valuma-alue selvityksessä on todettu Sammalpolun kohdalla olevan rummun padottavan puron virtaamaa.

Asukaspalaute

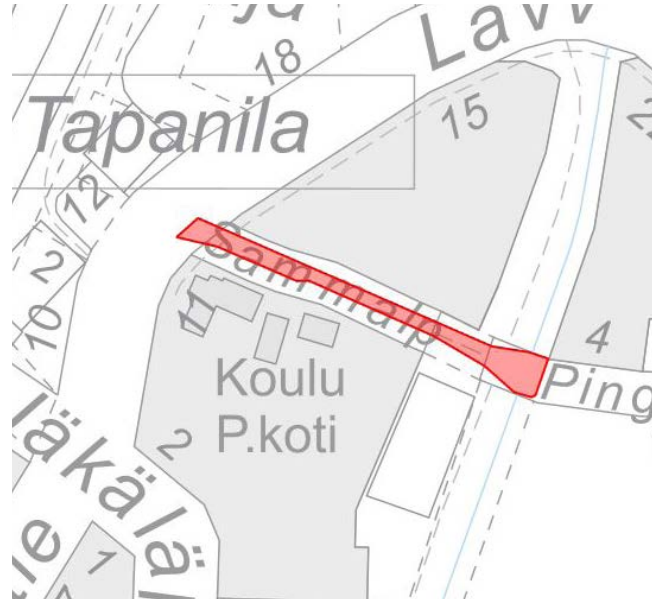
Sammalpolusta ei ole saatu asukaspalautetta.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Sammalpolku peruskorjataan Helluntairaitin ilmeen mukaiseksi. Sekä Sammalpolun päällysteet että pohjarakenteet korjataan.

Sammalpolun kohdalla oleva Longinojan virtaamaa padottava rumpu uusitaan.

Sammalpolun varren kasvillisuutta siistitään.

Kuva 79. Hankkeen sijaintikartta.

Kuva 80. Sammalpolun varrelle sijoittuvaa kasvillisuutta siistitään.

Kuva 81. Sammalpolun rakenteelliset vauriot ja pintamateriaalit kunnostetaan.

4.2.7 Malminkaaren jalkakäytävän ja pyöräilyväylän kunnostus

Nykytila

Malminkaaren kävelyn ja pyöräilyn yhteys on heikkokuntoinen. Asfalttipinnassa on vaurioita ja runsaat paikkaukset heikentävät tärkeän pyöräilyreitin laatutasoa. Malminkaari on tärkeä sisääntuloväylä Malmille, joten sen siistiminen on perusteltua sekä sujuvien yhteyksien että kaupunkikuvan puolesta.

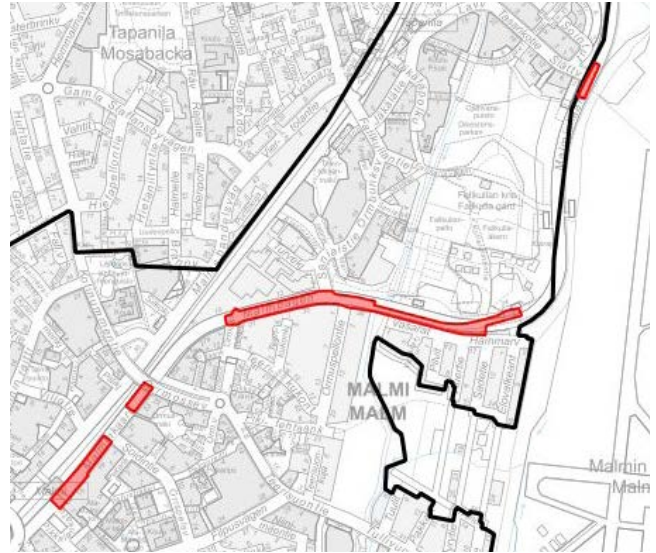
Asukaspalaute

Malminkaarta koskevaa palautetta ei ole saatu.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoitteena on parantaa yhteyden kaupunkikuvallista ilmettä sekä parantaa sen käytön sujuvuutta ja turvallisuutta.

Malminkaaren kävelyn ja pyöräilyn reitin huonokuntoiset osuudet peruskorjataan. Keskisaarekkeiden reunakivet poistetaan pyöräilyltä risteyksissä ja suojateiden yhteyteen jalkakäytävälle lisätään reunakivet sekä varoitusalueet, jotta laatutaso paranisi. Konsulttikeskuksen kohdalla viheralueelle lisätään puita. Malmin Novan kohdalla uusitaan pyörätelineet ja ajoradan puolelle lisätään kaide luomaan turvallisuuden tunnetta.

Kuva 82. Hankkeen sijaintikartta.

Kuva 83. Malminkaaren pyörätelineet uusitaan ja ajoradan viereen asennetaan aita.

Kuva 84. Malminkaaren pintamateriaalivauriot kunnostetaan.

4.3 Hankkeiden rahoitustarve

Täydennetään työn edetessä.

LÄHTEET

Arkkitehdit Sarlin+Sopanen Oy. 2006. Pukinmäen keskustan kehittäminen.

Asemakaava nro 11500 kaavaselostus.

Hanna Marttila. 2007. Helsingin lammet. Ympäristökeskuksen julkaisuja 2/2007.

Helsingin kaupungin karttapalvelu. Saatavissa: kartta.hel.fi

Helsingin kaupungin rakennusvirasto. 2013. Luonnonhoidon työohje – Metsät. Helsingin kaupungin rakennusvirasto julkaisut 2013:9. Helsingin kaupunki. Saatavissa: https://www.hel.fi/static/hkr/julkaisut/2013/luonnonhoidon_ohje_2013_web.pdf

Helsingin kaupunki. 2018. Hiilineutraali Helsinki 2035-toimenpideohjelma. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2018:4. Saatavissa: <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/HNH-2035-toimenpideohjelma.pdf>

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2012. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Yleissuunnitelma. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2012:2. Helsingin kaupunki. Saatavissa: https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/julk_2012-2.pdf

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2014. Helsingin yleiskaava. Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:17. Helsingin kaupunki. Saatavissa: https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/yos_2014-17.pdf

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2014. Helsingin yleiskaava. Helsingin kestävä viherrakenne. Miten turvata kestävä viherrakenne ja kaupunkiluonnon monimuotoisuus tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Kaupunkiekologinen tutkimusraportti. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:27. Helsingin kaupunki. Saatavissa: https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/yos_2014-27.pdf

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2016. Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma VISTRA osa II. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2016:2. Helsingin kaupunki. Saatavissa: https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/aos_2016-2.pdf

Helsingin pienvesiohjelma. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2007:3. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Katu- ja puisto-osasto.

Mentu, S. & Björkman, J. 2019. Malmi - Ympäristöhistoriaselvitys ja ominaispiirteet.

Museoviraston muinaisjäännösrekisteri. Saatavissa: www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_default.aspx

Näkymä Oy. Julkiset kartanopuistot ja huvilapuutarhat Helsingissä. Kunnostus- ja ylläpito-ohjelma 2018-2038. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2017:3.

Sitowise Oy. 2019. Longinojan valuma-alue selvitys ja vesienhallinnan suunnitelma. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:8. Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala.

Vuori, P.; Mäki, N. & Bergroth, C. 2020. Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2019/2020 ja väestömuutokset vuonna 2019. Tilastoja 2020:10. Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot.

LIITTEET

1 Aluekortit

2 Suunnitelma- ja teemakartat

3 Vuorovaikutusraportti

KUVAILULEHTI

Tekijät	Sitowise Oy: Marja Oittinen, Aino Karilas, Samu Uusimaa, Laura Turunen Helsingin kaupunki: Johanna Himberg, Tiina Saukkonen
Yhdyshenkilö	Johanna Himberg
Nimeke	Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma 2021-2030
Sarjan nimeke	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2021:xx
Sarjanumero	2021:xx
Julkaisuaika	2021
Sivuja	68
Liitteitä	3 kpl
ISBN	xxx-xxx-xxx-xxx-x (verkkojulkaisu)
ISSN	xxxx-xxxx (verkkojulkaisu)
Kieli, koko teos	Suomi
Kieli, yhteenveto	Suomi, ruotsi, englanti

Tiivistelmä:

Yleisten alueiden suunnitelmat ovat kaupunkiympäristön toimialan työväline yleisten alueiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelmassa määritellään nykytila-analyysin ja vuorovaikutuksen pohjalta alueen kehittämis- ja kunnostamistarpeet seuraavalle kymmenvuotiskaudelle. Yleisten alueiden suunnitelmat mahdollistavat alueiden kehittämisen tasapuolisesti koko kaupungissa.

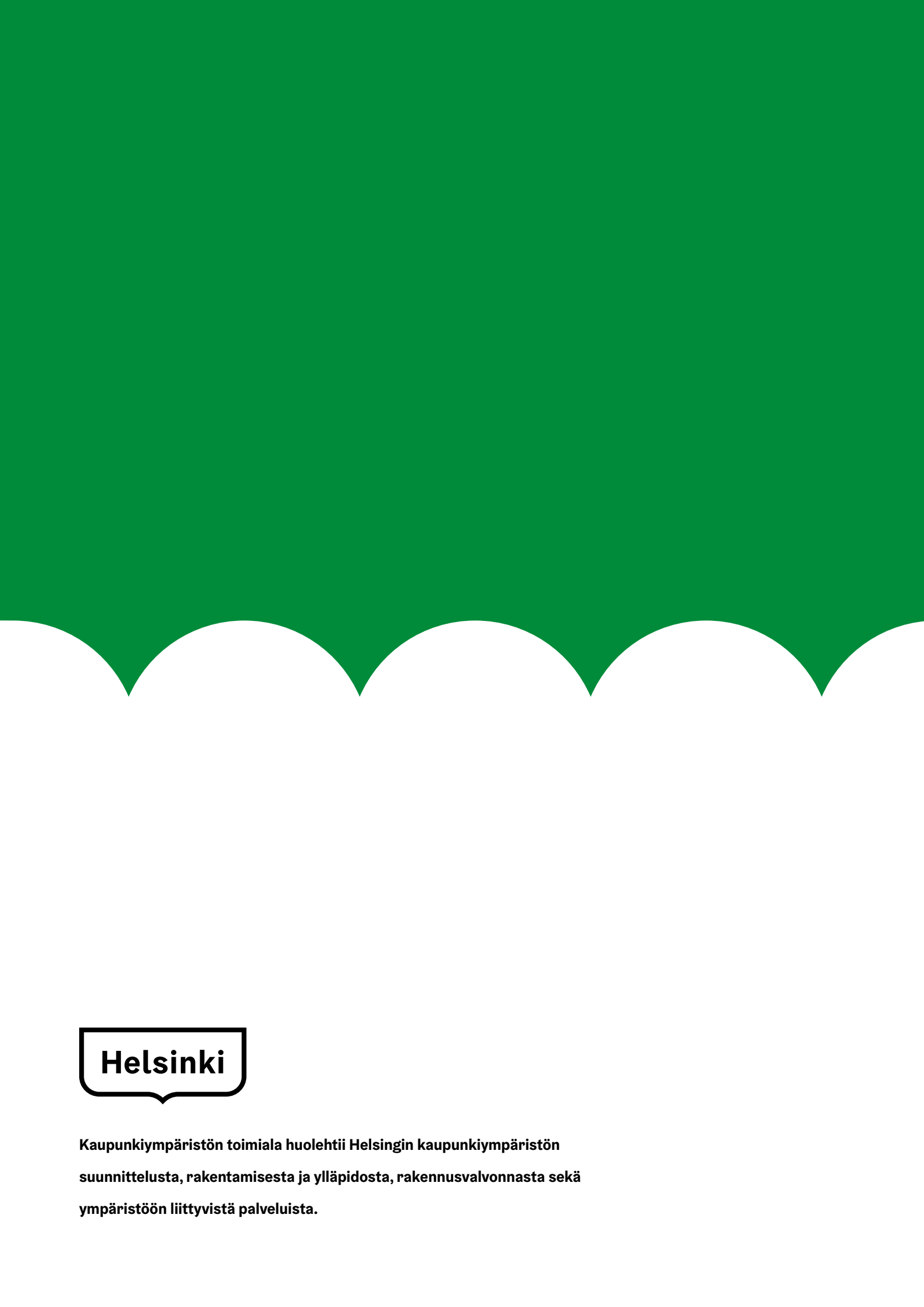
Suunnitteluala kattaa Malmin ja Pukinmäen kaupunginosat, pois lukien Malmin kaupunginosasta Malmin entisen lentokentän, Tattariharjun, Pihlajamäen ja Pihlajiston alueet, sekä Pukinmäen kaupunginosasta Savelan alueen. Tapaninkylän kaupunginosasta suunnittelualueeseen kuuluu Tapanilan osa-alueen radan ja Fallkullan välinen osa. Yleisten alueiden suunnitelman strategiset teemat painottuvat ekologisten verkostojen kehittämiseen, luontoarvojen ylläpitämiseen sekä katu- ja viheralueiden reitistöjen ja virkistyspalveluiden parantamiseen. Suunnittelaulueen nykyisiä luonto-, virkistys- ja kulttuuriympäristön arvoja vaalitaan ja niiden säilymisestä huolehditaan määrittelemällä alueelle kehittämisen tavoitteet.

Yleisten alueiden suunnitelma on laadittu vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden ja käyttäjien kanssa. Vuorovaikutukseen sisältyy internet-kysely ja asukastilaisuus. Yleisten alueiden suunnitelmaluonnosta on esitelty xx.xx.2020, ja se on ollut internetissä nähtävillä xx-xx.2020. Alueen yhdistyksille lähetettiin sähköinen tiedote ja kommentointipyyntö yleisten alueiden suunnitelmaluonnoksesta xx.xx.2020 asti.

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelmassa esitetään seuraavan kymmenen vuoden aikana toteutettavaksi seitsemän hanketta:

1. Longinoja - Sydän - Vantaanjoki
2. Malmin kirkkopuiston peruskorjaus
3. Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin peruskorjaus
4. Ala-Malmin puiston peruskorjaus
5. Viheralueiden palveluiden kehittäminen
6. Sammalpolun peruskorjaus
7. Malminkaaren jalkakäytävän ja pyöräilyväylän kunnostus

Avainsanat Yleisten alueiden suunnitelma, Malmi, Pukinmäki, Fallkulla, Longinoja, Vantaanjoki

Helsinki

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista.